

**"NIMIMERKKI TARTUTANKO KOKO PÄIVÄKODIN?" -
KEHYSANALYYSI COVID-19-PANDEMIAN ENSIMMÄI-
SEN AALLON AIKANA HELSINGIN SANOMISSA ILMES-
TYNEISTÄ SOSIAALISIA ONGELMIA KÄSITTELEVISTÄ
MIELIPIDEKIRJOITUKSISTA**

Risto Joensuu
Maisterintutkielma
Sosiaalityö
Kokkolan yliopistokeskus
Chydenius
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Tekijä Risto Joensuu	
Työn nimi "Nimimerkki Tartutanko koko päiväkodin?" – Kehysanalyysi COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana Helsingin Sanomissa ilmestyneistä sosiaalisia ongelmia käsittelevistä mielipidekirjoituksista	
Oppiaine Sosiaalityö	Työn laji Pro gradu -tutkielma
Aika Kevät 2021	Sivumäärä 80 sivua + liitteet 8 sivua
Tiivistelmä <p>Tutkimuksen tehtävänä on selvittää, kuinka COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana kehystettiin sosiaalisia ongelmia. Tutkimuksessa tarkastellaan sitä, miten kansalaiset kehystävät sosiaalisia ongelmia kriisiolosuhteissa ja mitä kriisi voi paljastaa yhteiskunnan ja kulttuurin rakenteista. Tutkimuksen aiheiston muodostaa Helsingin Sanomissa COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana ilmestynyt mielipidekirjoittelu, josta aineistoon on valikoitunut ne kirjoitukset, jotka käsittelevät sosiaalisia ongelmia. Tutkielman analyysimenetelmänä on kehysanalyysi.</p> <p>Sosiaalisia ongelmia käsittelevistä mielipidekirjoituksista hahmottui tutkimuksessani neljä kehystä: uhan, vastuun, puutteen ja voimavaran kehukset. Uhan kehyksessä uhka liittyi esimerkiksi viruksen leviämiseen liittyvään uhkaan ja erilaisiin skenaarioihin siitä, mitä pandemia voi aiheuttaa yhteiskunnallisella tasolla esimerkiksi yrittäjille, kotitalouksien velkaantumiselle sekä koululaisten, perheiden ja iäkkäiden elämälle. Uhkaa käsiteltiin kehyksessä yleisellä tasolla, mutta myös yksilön tasolla. Uhka näyttäytyi yleensä suhteessa uhkaaviin tulevaisuuden skenaarioihin. Vastuun kehyksessä yksilöitä vastuutettiin omista toimistaan mutta kehyksessä liikuttiin myös yleisemmälle tasolla ja vastuutettiin päättäjiä toimimaan käsillä oleviin ongelmiin liittyen. Yksilön vapauden, vastuun ja velvollisuuden teemat lomittuivat kehyksessä. Vastuun kehyksessä käytössä olivat myös erilaiset taisteluun liittyvät metaforiset ilmaukset. Puutteen kehyksessä oltiin jotakin vailla. Puute koski esimerkiksi resursseja, kuten rahaa, mutta myös henkilöstöresursssia. Toisaalta puutteen kehyksessä käytiin keskustelua myös puutteellisesti toimivista toiminnoista tai kokonaan puuttuvista toiminnoista. Puutteen kehyksessä käytiin keskustelua myös puuttuvasta vapaudesta toimia ja rajoittamattomasta arjesta. Voimavaran kehys oli positiiviset ilmaukset yhteen kokoava kehys. Kehyksessä ongelmalliset asiantilat, kuten rajoitustoimet ja rajoitustoimiin liittyvät seikat, paketoitiin positiivisiin ilmauksiin. Voimavaran kehyksessä ongelmallisillakin asioilla oli hopeareunukset. Voimavaran kehyksessä myös kannustettiin ja luotiin uskoa tulevaan, samoin kehyksessä nostettiin esiin eri alojen työntekijöitä, joiden nähtiin tekevän korvaamatonta työtä yhteiskunnassa kriisin keskellä.</p>	
Asiasanat COVID-19, sosiaaliset ongelmat, kehysanalyysi, sosiaalityö	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

1	JOHDANTO	1
2	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN TAUSTA	3
	2.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoite.....	3
	2.2 COVID-19-pandemia maailmalla ja Suomessa.....	4
	2.3 Aikaisempi tutkimus COVID-19-pandemiasta ja sosiaalisista ongelmista ..	7
3	SOSIAALISET ONGELMAT	11
	3.1 Sosiaalisten ongelmien määrittely	11
	3.2 Konstruktionistinen näkökulma todellisuuteen ja sosiaaliin ongelmiin	15
4	JULKISUUS JA SOSIAALISET ONGELMAT.....	18
	4.1 Julkisuus ja media	18
	4.2 Median vaikutusvalta - agenda setting, hiljaisuuden spiraali ja kehystämisen -teoriat	20
	4.3 Sosiaaliset ongelmat julkisuudessa	23
	4.4 COVID-19-pandemia – sosiaaliset ongelmat kriisitilanteessa.....	25
5	TUTKIMUSMENETELMÄ JA -AINEISTO.....	27
	5.1 Goffmanilainen kehysanalyysi.....	27
	5.2 Kehysanalyysi media-aineistojen tutkimisessa	30
	5.3 Kehysanalyysi tässä tutkielmassa.....	32
	5.4 Helsingin Sanomat ja mielipidekirjoitukset tutkimusaineistona.....	35
6	TUTKIMUKSEN KULKU.....	38
	6.1 Aineiston analyysi.....	38
	6.2 Tutkimuseettiset näkökohdat ja tutkimuksen luotettavuus.....	40
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET	42
	7.1 Sosiaaliset ongelmat COVID-19-pandemian ensimmäisessä aallossa	42
	7.2 Sosiaalisten ongelmien kehykset COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana	45
	7.3 Kehyksenä uhka	48
	7.4 Kehyksenä vastuu	53
	7.5 Kehyksenä puute.....	57
	7.6 Kehyksenä voimavara	60
8	YHTEENVETO TUTKIMUSTULOKSISTA	64
9	POHDINTA.....	66

LÄHTEET	70
---------------	----

1 JOHDANTO

Vuoden 2020 alkupuolella maailman yllätti globaali viruspandemia, joka sulki yhteiskuntia, täytti sairaalat ja vaati kuolonuhreja. COVID-19-pandemia sai tunnetusti myös Suomen sekaisin. COVID-19 termi tulee englanninkielisistä sanoista *corona virus disease*. Luku 19 tulee vuodesta 2019, jolloin virus löydettiin. (Hu ym. 2020, 1.) Pandemiaa voidaan kutsua kriisiksi. Muinaisessa kreikassa kriisillä viitattiin kriittiseen pisteeseen, haaraumaan kehityksen tiellä, päätöksen hetkeen. Nykykäytössäkin kriisi-sanaan liittyy vakavan uhan ja ulospääsyn elementit. (Boin, Hart & Kuipers 2017, 25.) Kriisi, globaaliuhka, hiipi myös jokaisen suomalaisen elämään ja olohuoneisiin tiedotusvälineiden, oman tai lähiomaisen sairastumisen, sairastumisen uhan tai rajoitustoimien kautta. Tämä kriittinen piste, haarauma kehityksen tiellä, ei kuitenkaan jäänyt lyhytaikaiseksi kuten ehkä keväällä 2020 toivottiin (juhannukseksi tämä on jo ohi, yhdessä tästä selvitetään!), vaan jatkui läpi kevään ja jatkuu yhä tätä kirjoittaessani huhtikuussa 2021.

Epidemia sai nopeasti alkuvaiheessaan myös sosiaalisia ulottuvuuksia biologisen perustansa lisäksi (Moisio 2020, 598). Epidemian sosiaalinen ulottuvuus alkoi näkyä kevään 2020 aikana myös tiedotusvälineissä. Monenlaiset sosiaaliset ongelmat nostettiin keskusteluun uutisoinnissa, mielipidepalstoilla ja sosiaalisessa mediassa. Kun alkoi näyttää siltä, että monet omat suunnitelmat kariutuisivat, ymmärsin, että nyt voisi olla aikaa työstää pro gradu -tutkielma hiukan ennakkoon omasta alustavasti aikataulustani poiketen, joten polkaisin projektin käyntiin. Olin seurannut, kuten varmasti lähes jokainen suomalainen ja ihminen maailmalla, uutisointia koronaviruspandemiasta herkeämättä. Kiinnostuin koronapandemian sosiaalisista ulottuvuuksista ja mahdollisuuksista tutkia sosiaalisia ongelmia koronaviruspandemian aikana. Sosiaalinen ongelma on ollut ja on sosiaalityölle keskeisessä asemassa jo siksi, että sosiaalinen ongelma on sosiaalityön käynnistäjä (Lehmuskoski & Kuusisto-Niemi 2008, 14; Eskola 2009, 108–109). Erityisesti minua kiehtoivat se, miten erilaisista ongelmista puhuttiin, mitä kriisi paljastaisi ehkä niistä syvistä rakenteista yhteiskunnassamme, jotka yhdistivät meitä kansakuntana ja mahdollisesti ihmisinäkin. Olihan kriisi, kuten

edellä mainitsin, eräänlainen risteys, pysähdyspiste, jossa tarkasteltiin sitä, mihin suuntaan lähdetäisiin. Kriisi ehkä kuorii kiireen ja ylimääräisen kuonan ympäriltämme ja jättää meidät paljaammiksi.

Tutustuin tutkielmani ohjaajan Sirkka Alhon kehotuksesta kehysanalyysiin ja miellyin sen mahdollisuuksiin media-aineiston ja omien mielenkiinnon painopisteideni selvittämiseen liittyen. Katson, että kehysanalyysin avulla päästään käsiksi niihin sanomattomiin, mutta silti läsnä oleviin tapoihin katsoa maailmaa, jotka kyllä tunnustamme, mutta joita emme välttämättä osaa sanallistaa. Kehysanalyysi kysyy yksinkertaisimmillaan: mitä täällä oikein todella tapahtuu? Sosiaalityössä olemme usein tämän saman kysymyksen äärellä kohdatessamme asiakkaita ja sosiaalisia ongelmia. Etsimme yhdessä vastausta siihen, että mitä täällä todella tapahtuu – on se sitten rakenteellinen tai ihmisen henkilökohtainen ongelma. Rajatessani tarkemmin omaa aineistoani tähän tutkielmaan havaitsin, että Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksissa käytiin tiivistä keskustelua erilaisista sosiaalisista ongelmista – keskustelua käytiin perheväkivallasta, velkaantumisesta ja huono-osaisuudesta. Perinteisten sosiaalisten ongelmien ohella keskustelua käytiin myös pandemian mukanaan tuomista ongelmista kuten viruksen leviämisestä ja sen ehkäisemisestä, etäkoulusta, ikäihmisiin kohdistuvista rajoituksista ja niin edelleen. Mitä täällä oikein tapahtuu, miten näitä erilaisia ongelmia kehystetään? Tähän kysymykseen pyrin etsimään vastauksen tämän pro gradu -tutkielmani puitteissa.

2 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN TAUSTA

2.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen tavoite

Tässä tutkielmassa tarkastelun kohteena on COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikainen sosiaalisia ongelmia käsittelevä mielipidekirjoittelu Helsingin Sanomissa.

Tutkimuskysymykseni on:

1. Minkälaisia kehyksiä on löydettävissä sosiaalisia ongelmia käsittelevistä mielipidekirjoituksista, joita julkaistiin Helsingin Sanomissa COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana?

Tutkielmani tavoitteena on selvittää sitä, miten kansalaiset kehystävät sosiaalisia ongelmia kriisiolosuhteissa. Sosiaaliset ongelmat ovat jatkuvasti määrittelyn kohteina sekä kiistanalaisia asiantiloja, joita ilman ei olisi myöskään sosiaalityötä (Spector & Kitsuse 2009, 75–76; Eskola 2009, 108–109). Näin ollen sosiaalisten ongelmien tutkiminen on varsin perusteltua sosiaalityölle. Se, miten ja mitä sosiaalisia ongelmia käsitellään julkisuudessa, määrittelee mahdollisesti myös tulevia poliittisia linjanvetoja ja sitä kautta myös sosiaalityönkin käytäntöjä. Tutkielmani ammentaa sosiaalityön tutkimuksen lisäksi myös muista sosiaalitieteistä, erityisesti sosiologian tutkimuksen perinteestä mutta myös mediatutkimuksesta ollen näin asetelmaltaan monitieteinen.

Kehysanalyysi itsessään, kuten olen kehysanalyysiä käsittelevässä luvussa kuvannut, tukee teoriaperinteensä ja käytettävyytensä puolesta tutkielmani tieteiden välistä ase- telmaa. Globaali pandemia, kriisi, asettaa sosiaalisista ongelmista käytävän keskuste- lun mielenkiintoista taustaa vasten.

Tavoitteena tutkimuksessani on tuottaa tietoa siitä, miten sosiaalisia ongelmia on käsitelty julkisuudessa COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana erityi- sesti eri kehysten avulla. Katson, että tämä tieto voi auttaa sosiaalityöntekijöitä ym- märtämään sitä mekanismia, jossa sosiaaliset ongelmat tulevat määritellyiksi sekä omalta osaltaan kannustaa sosiaalityöntekijöitä itseään ottamaan aktiivista roolia so- siaalisia ongelmia käsittelevissä keskusteluissa rakenteellisen sosiaalityön otteen mu- kaisesti. Tutkielmani pohdintaosioissa tarkastelen myös sitä, mitä sosiaalisten ongel- mien kehukset kriisissä voivat paljastaa kollektiivisesta syvärakenteesta, jonka yhteis- kuntamme jäsenenä kenties tiedostamattammekin jaamme, ja jonka olemassaoloon saamme näkymän kriisien keskellä.

2.2 COVID-19-pandemia maailmalla ja Suomessa

COVID-19-pandemia on se tausta, mitä vasten keskustelua sosiaalisista ongelmista käytiin Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksissa. Avaan ja taustoitan seuraavassa tarkemmin sitä, mistä COVID-19-pandemiassa on ollut kyse, COVID-19-pandemian edistymistä sekä siihen liittyneitä rajoitustoimia Suomessa. Samoin kuvailen Helsingin Sanomissa ilmestynyttä uutisointia COVID-19-pandemiasta. Perustelen osiota sillä, että luvun avulla hahmottaa hiukan paremmin sitä, miten mielipidekirjoitukset liittyen COVID-19-pandemiaan ja sosiaalisiin ongelmiin asettuvat aikajanalla: esimer- kiksi mitä rajoituksia kulloinkin Suomessa oli voimassa, mistä keskusteltiin minäkin aikana ja missä vaiheessa ensimmäistä aaltoa kulloinkin oltiin menossa. Uutisointi ja huomio keskittyi kulloinkin käsillä olevaan pandemian vaiheeseen tai rajoitustoimen- piteeseen – samoin mielipidekirjoitukset aaltoilivat aiheiltaan näissä samoissa vesissä. Keskityn erityisesti ensimmäiseen aaltoon, jonka määrittelen tässä tutkielmassa alka- neeksi 1.3.2020 ja päättyneeksi hallituksen päätökseen purkaa poikkeusolot Suomessa 15.6.2020.

2019 vuoden lopulla Kiinan Wuhanissa raportoitiin 27 hengitystieinfektiota- pausta, joista 7 oli vakavasti sairastuneita. Tapaukset tunnistettiin uuden tyyppisen koronaviruksen aiheuttamiksi. Tämä uusi koronavirus tuli maailmanlaajuisesti tun- netuksi nimellä COVID-19 eli *corona virus disease 2019*. Alkuvuonna 2020 virus levisi ympäri maailmaa eri nopeuksin ja maailmanterveysjärjestö WHO julisti sen globaa- liksi pandemiaksi 16.3.2020. (Cheng & Shan 2020; Hu 2020, 1; HS 11.3.2020; Moisis 2020, 598.) Vaikka pandemialla on biologinen perusta, se muuntautui nopeasti myös

poliittistaloudellisiin, sosiaalisiin ja maantieteellisiin muotoihin. Yhteiskuntien sulku-tilat eli lockdownit, liikkumisen rajoitukset, määräykset ja kehotukset pysyä kotona, talouden hätätukipaketit, maiden väliset jännitteet, maiden rajojen sulut, digitaaliset valvontaohjelmat, kaupungeissa tapahtuneet superleviämiset ja asiantuntijatiedolla politikointi osaltaan osoittavat, että pandemia on paljon muutakin kuin biologinen tapahtuma. (Moisio 2020, 598.)

Tässä tutkielmassa käsitellään COVID-19-pandemian ensimmäistä aaltoa. Suomessa COVID-19-epidemia käynnistyi maaliskuun 2020 alussa. Päivittäiset tartunnat kasvoivat tasaisesti läpi kevään ja saavuttivat huippukohdan 6. huhtikuuta, jolloin raportoitiin 210 tautitapausta. Tästä lähtien tautitapaukset lähtivät tasaiseen laskuun. Kesäkuun 2020 alussa noin 7000 ihmistä oli virallisesti tunnistettu COVID-19-virukseen sairastuneiksi ja 323 ihmistä oli menehtynyt virukseen, joka on 59 kuolemaa per miljoona ihmistä. Kesäkuun 2020 tilastojen valossa Suomi kuului maihin, joissa oli verrattain pieni kuolleisuus COVID-19-viruksen aiheuttamaan tautiin. Tartunnat ensimmäisen aallon aikana olivat voimakkaasti alueellisesti keskittyneitä: 72 % ensimmäisen aallon tartunnoista keskittyi Uudenmaan alueelle – suuri osa muusta Suomesta taas oli lähes virusvapaata. (Moisio 2020, 599.) Suomessa poliittinen kenttä sitoutui siihen, että on valtiovallan harteilla auttaa Suomi ulos koronakriisistä. Konsensus siitä, että valtiovalta auttaa yksityissektoria julkisella rahalla kriisin keskellä, saavutettiin pian. Asiantuntijatieto on ollut keskiössä kriisin hallinnassa – jopa niin, että jotkut terveysasiantuntijat ovat olleet jatkuvasti esillä suomalaisessa mediassa saavuttaen lähes julkisstatuksen ja he ovat kommentoineet COVID-19-pandemiaa, eivät pelkää terveyden, vaan myös politiikan, talouden ja yhteiskunnan tasolla. (Moisio 2020, 604.)

Epidemian puhkeaminen Suomen rajojen sisällä johti myös nopeisiin ja järeisiin valtiovallan toimiin. 17. maaliskuuta Suomeen julistettiin poikkeusolot ja otettiin käyttöön valmiuslaki lähes ilman vastalauseita. Suomessa koulut siirtyivät etäopetukseen päiväkotia ja esiopetusta lukuun ottamatta. Julkiset kokoontumiset rajoitettiin maaliskuussa 10 henkilöön, yli 70-vuotiaiden suositeltiin pysyvän erillään muista ihmisistä. Vanhusten luo ja asumispalveluyksiköihin ei saanut tehdä vierailuja, samoin kuin ei muihinkaan hoitolaitoksiin tai terveydenhuollonyksiköihin. Museot, teatterit, kansallisooppera, kirjastot, kulttuuritalot, harrastustilat ja urheilutilat, kuntouttava työtoiminta ja niin edelleen sulkeutuivat. Yksityisille ja kolmannen sektorin toimijoille suositeltiin, että myös he sulkevat toimintansa ja tilansa. Julkisen sektorin työntekijät määrättiin etätöihin, elleivät heidän työtehtävänsä estäneet sitä. Suomen ulkorajat suljettiin ja matkustaja- ja henkilöliikenne keskeytettiin – tästä poikkeuksena oli Suomen kansalaisten paluu omaan kotimaahansa. (HS 16.3.2020a; Moisio 2020, 600.) 28. päivä maaliskuuta Suomessa määrättiin siihenastisen epidemiatilanteen radikaalein rajoitustoimi, kun koko Uudenmaan maakunta eristettiin valmiuslain nojalla muusta maasta, jotta viruksen leviämistä muuhun maahan saataisiin rajoitettua. Poliisi ja puolustusvoimat asettuivat vartioimaan maakunnan rajoille perustetuille

tarkastuspisteille liikennettä ja vain välttämättömäksi katsottu liikenne päästettiin läpi. 4. huhtikuuta ravintolat suljettiin. (Yle 29.3.2020; Valtioneuvosto 3.4.2020)

Huhtikuussa rajoituksia alettiin vähitellen purkaa. Uudenmaan sulkua päättyi 15. huhtikuuta, kun katsottiin, että riittäviä perusteita sulun jatkamiselle ei enää ollut. 29. huhtikuuta päätettiin avata peruskoulut ja koulut avasivat virallisesti ovensa koulu-
laisille 14. toukokuuta muutamaksi viikoksi ennen koulujen kesätaukoa. Touko-
kuussa rajojen ylitystä helpotettiin sallimalla työmatkoja, mutta vapaa-ajan matkusta-
mista kehoitettiin yhä välttämään – 29. toukokuuta suositus kotimaan matkailun vält-
tämisestä kumottiin. Kesäkuun alusta saakka alle 50 henkeä käsittävät kokoontumiset
sisällä ja ulkona sallittiin. Kesäkuun alusta lähtien avattiin jälleen kirjastot ja kulttuu-
ritalot sekä museot, maauimalat ja uimahallit, huvipuistot, kahvilat, harrastustilat, te-
atterit ja niin edelleen. 15. kesäkuuta Suomessa luovuttiin valmiuslain käytöstä. (IS
15.4.2020; Yle 29.4.2020; Yle 29.5.2020; Yle 15.6.2020; IS 4.5.2020; Valtioneuvosto
4.5.2020.)

Helsingin Sanomien uutisissa koronavirusuutisointi kiihtyi hitaasti. 7.1.2020 vi-
rusta kuvailtiin keuhkokuumeen kaltaiseksi virustaudiksi. Tässä vaiheessa uutisoitiin,
että näyttöä mysteeriviruksen tarttuvuudesta ihmisten välillä ei ole ja WHO ilmoitti
tarkkailevansa tilannetta. 8.1.2020 Helsingin Sanomien painetussa lehdessä ei vielä ol-
lut mainintaa viruksesta. Tammikuun kolmannesta viikosta lähtien Helsingin Sano-
missa olikin jo useita koronavirukseen liittyvää uutista päivässä. 9.1.2020 uutisoitiin
ensimmäisestä uuteen virukseen menehtyneestä kiinalaismiehestä. Noin viikko tästä
eteenpäin uutisoitiin jo, että virusta on havaittu Thaimaassa, Japanissa, Etelä-Koreassa
ja Yhdysvalloissa. 31.1.2020 uutisoitiin Lapin sairaanhoitopiirin infektioylilääkärin
lausumasta, että epidemia riehuu vain Hubein maakunnassa Kiinassa. Tässä vai-
heessa Suomessa oli todettu yksi koronavirusepideemiä ja muutamia kymmeniä oli
altistunut virukselle. Uutisoinnin tasolla näytti, että Suomessa oltiin vielä helmikuun
lopulla luottavaisia viruksen suhteen, vaikka maailmalla jo tapahtui. 27.2.2020 päämi-
nisteri Sanna Marin kertoi eduskunnassa, että riski koronatartuntaan on Suomessa
pieni ja sosiaali- ja terveysministeri Pekonen kertoi, että Suomessa ei ole epidemiaa.
(HS 27.2.2020; HS 31.1.2020; HS 7.1.2021)

Maaliskuussa uutisoinnin sävy muuttui. Aikaisempi linja, jossa epidemia vai-
kutti enemmän Kiinan ongelmalta ja EU-tasolla rajojen sulkemisia vältettäisiin, alkoi
pikkuhiljaa muuttua. 28.2.2020 maailmanterveysjärjestö WHO nosti uudentyypin
koronaviruksen globaalin riskiluokituksen tasolle ”erittäin korkea”. 6.3.2020 uutisoitiin,
että Iranin valtiollisen johdon keskuudessa levisi koronavirus ja useita korkea-
arvoisia päättäjiä oli kuollut viruksen aiheuttamaan tautiin. 7.3.2020 Italiasta uutisoitiin,
että hoitohenkilökunnasta 10 % sairastui koronaan. 10.3.2020 uutisoitiin, että Ita-
lian terveydenhuoltojärjestelmä on romahtamispisteessä ja erityisen paha tilanne on
Pohjois-Italian Lombardiassa. 11.3.2020 merkitsi käännekohtaa koronavirusepidemi-
assa, sillä tällöin koronavirus julistettiin maailmanterveysjärjestö WHO:n toimesta

pandemiaksi. (HS 24.2.2020; 28.2.2020; HS 6.3.2020; HS 7.3.2020; HS 10.3.2020; HS 11.3.2020)

15.3.2020 Helsingin Sanomien toimittaja pohti, että koronavirus voi osoittautua historialliseksi käännekohdaksi, jolla on vaikutuksia globalisaation etenemiselle. 16.3.2020, kun Suomessa oli otettu käyttöön valmiuslaki, presidentti Niinistö povasi myös maailman muuttuvan. Erityisesti presidentti nosti esiin, että nyt on jouduttu pysähtymään terveyden, toimeentulon ja muista ihmisistä välittämisen äärelle. (HS 15.3.2020; HS 16.3.2020b.) Pandemiaksi julistamisen jälkeen uutisointi jatkui tasaisesti Helsingin Sanomissa kuin muissakin medioissa.

COVID-19-pandemia on ollut ja on vavisuttava globaali tapahtuma. Virus on osoittanut, että tiiviisti ja tehokkaasti verkottuneella maailmalla on myös heikkouksensa. COVID-19-pandemian voikin nähdä systeemisestä kriisistä, koko arkielämän horisontin muutoksena. Sen voi nähdä silmänräpäyksen aikana avautuvana uutena perspektiivinä: miten yksilöiden, instituutioiden ja kansakuntien rutiinit voivat määrittyä uudelleen systeemisessä kriisissä. Ranskalainen sosiologi ja filosofi Bruno Latour (2020) onkin kutsunut pandemiaa kenraaliharjoitukseksi ilmastonmuutosta varten. (Kunelius 2020, 1-3; Latour 2020.)

Tätä pro gradu -tutkielmaa viimeistellessäni huhtikuussa 2021 luvut koronavirukseen liittyen ovat murheelliset: Maailman laajuisesti tautiin oli menehtynyt 2,8 miljoonaa ihmistä, joista Suomessa oli menehtynyt yli 800. (Worldometer 1.4.2021)

2.3 Aikaisempi tutkimus COVID-19-pandemiasta ja sosiaalisista ongelmista

Tässä luvussa esittelen tutkielmaani liittyvää aikaisempaa tutkimusta. Tutkimukseni sijoittuu sosiaalisten ongelmien tutkimuksen perinteeseen ja taustana toimii koronaviruskriisi. Sosiaaliset ongelmat ovat olleet niin sosiaalityeissä kuin tarkemmin ottaen sosiaalityössäkin tutkimuksen kohteina pitkään. Esimerkiksi yhdysvaltalainen *The Society for the Study of Social Problems* on julkaissut kuuden vuosikymmenen ajan sosiaaliin ongelmiin keskittyvää *Social Problems* -journalia (Social Problems -verkko sivu 2020). COVID-19-viruksesta on ilmestynyt sievoisesti artikkeleita verrattain lyhyessä ajassa. Tämä on ymmärrettävää, sillä koronavirus on koskettanut koko maailmaa lähes yhtäaikaaisesti. Pääsääntöisesti COVID-19-virusta koskevat artikkelit ovat lääketieteellisiä, mutta asiaa muilta näkökulmiltakin lähestyviä artikkeleita on jo ilmestynyt vino pino tätä tutkielmaa kirjoittaessani. Pyrin tässä esittelemään niitä kansainvälisiä tutkimuksia, jotka tulevat lähelle aiheeltaan omaa tutkimusalueuttani eli

COVID-19-pandemiaa ja sosiaalisia ongelmia sekä niitä näkökulmia COVID-19-pandemiaan, joita tutkielmassani käsittelen. Pro gradu -tutkielmassani ei ole mahdollisuutta käydä läpi kaikkia aihetta sivuavia tutkimuksia, joten pystyn tältä osin vain raapaisemaan pintaa. Samoin esittelen aikaisempaa suomalaista tutkimusta, jotka tutkimusteemoiltaan lähestyvät omaa tutkielmaani. Aikaisemman tutkimuksen osiosta olen rajannut pois pro gradu -tutkielmat, joissa on kyllä tutkittu sosiaalisia ongelmia, julkisuutta ja käytetty kehysanalyysiä (kts. esim. sosiaalityön julkisuuskuvaa tutkinut Arponen 2012). Kuitenkaan täysin samanlaisella tutkimuskohteella ja -otteella olevaa pro gradu -tutkielmaa ei ole Suomessa tehty. Tämä johtunee jo siitäkin, että aihe on ajankohtainen. Jonkin verran pro gradu -tutkielmia liittyen COVID-19-pandemiaan on jo ehditty tuottaa tämän tutkielman työstämisen aikana (kts. esim. Tran 2020; Kangas 2020). Ja mikäli voi toimia ennustajana, lisää on varmasti tulossa tulevina kuukausina ja vuosina kahmalokaupalla.

Per Morten Schiefloe (2021) on käsitellyt artikkelissaan koronavirusta viheliäisen ongelman (engl. *wicked problem*) teorian näkökulmasta. Analyysi on pohjautunut COVID-19-pandemian kansallisiin ja globaaleihin vaikutuksiin. Schiefloe päätyy siihen, että COVID-19-pandemiaa ei voi lähestyä normaaleilla analyttisillä menetelmillä, koska COVID-19-pandemia, kuten muutkin viheliäiset ongelmat, edustaa ainutlaatuista haastetta ja siihen sovelletut mahdolliset ratkaisuyritykset voivat johtaa ennalta-arvaamattomiin negatiivisiin seuraamuksiin. Schiefloe päätyy luokittelemaan COVID-19-pandemian pelkän viheliäisen ongelman sijaan superviheliäiseksi ongelmaksi. (Schiefloe 2021,5-8; kts. sivu 12.)

Verena Brinks ja Oliver Ibert (2020) käsittelevät artikkelissaan kriisin analyttisen ajattelemisen merkitystä COVID-19-pandemiassa ja sitä, miten siirryttiin koronaviruksesta koronakriisiin sekä maantieteellisen näkemyksen merkitystä kriisissä. (Brinks & Ibert 2020, 275.) Ursina Kuhn ym. (2020) tutkivat Sveitsin tilannetta ja sitä, ketä koronakriisi on koskettanut eniten. Stressin ja elämäntyytyväisyyden kannalta vaikutukset olivat jääneet heidän tutkimuksessaan pieniksi. Kuitenkin haavoittuvassa asemassa oleville (nuorille aikuisille, riskiryhmään kuuluville, yksinäisille, työttömille ja taloudellisesti niukassa asemassa oleville) tilanne oli aiheuttanut laskua suhteessa elämäntyytyväisyyteen. (Kuhn ym. 2020, 942.)

Sayed Mustafa Ali Shah ym. (2021) tutkivat mielenterveysongelmia COVID-19-pandemian aikana globaalilla aineistolla. Heidän aineistonsa osoitti, että kokemukset stressistä, ahdistuksesta ja depressiosta olivat vallitsevia ympäri maailmaa: 18–24-vuotiaat ja yksilöt, jotka eivät olleet naimisissa, kokivat stressiä ja ahdistusta. Eronneet kokivat stressiä ja ahdistusta. Naimisissa olevat kokivat ahdistusta. Sinkut ja eronneet kokivat masennusta. Työttömät kokivat stressiä ja masennusta. Opiskelijat kokivat ahdistusta ja masennusta. Kanada, Iso-Britannia ja Pakistan olivat maita, joissa koettiin kokonaisuudessaan stressiä ja masennusta. Mitä pidempi aika oli vietettynä karanteenissa, sitä suurempi oli koettu stressi, ahdistus ja masennus. Samoin liikunnan

puute oli yhteydessä suurempaan kokemukseen stressistä, ahdistuksesta ja masennuksesta. (Shah ym. 2021, 101.)

Jay Patel ym. (2020) korostivat artikkelissaan, että COVID-19-pandemiassa taloudellisesti haastavimmassa asemassa olevat ovat erityisen alttiita COVID-19-virukselle Iso-Britanniassa. Mekanismeina tämän takana on esimerkiksi lisääntynyt altistuminen virukselle, stressi ja komorbiditeetit liittyen köyhyyteen ja rajoittuneisiin mahdollisuuksiin saada terveydenhuoltoa. He korostivat, että terveydellisten riskien lisäksi, sosiaaliset tekijät täytyy ottaa lukuun pohdittaessa haavoittuvuutta liittyen COVID-19-virukseen. Pandemian voi kirjoittajien mukaan nähdä lisännen eriarvoisuutta Iso-Britanniassa. (Patel ym. 2020.) Olivier Bargain ja Ulugbek Aminjonov (2021) käsittelevät artikkelissaan sulkutoimien eli lockdownien vaikutuksia köyhempiin väestöihin latinalaisessa-Amerikassa ja Afrikassa. Tutkijat havaitsivat, että korkeampi köyhyysaste oli yhteydessä korkeampaan viruksen leviämisasteeseen. Samoin köyhemmillä alueilla sulkutoimien aikana liikkuminen töihin väheni vähemmän. Mette Ranta ym. (2020) tutkivat 18–29-vuotiaiden nuorten aikuisten huolenaiheita liittyen COVID-19-pandemiaan. Nuoret olivat huomattavasti huolestuneempia pandemian vaikutuksista mielenterveyteensä, ura- ja opintosuunnitelmiin ja taloudelliseen tilanteeseensa kuin vanhemmat ihmiset. Naiset olivat huolestuneempia mielenterveydestään kuin miehet.

Myös kehysanalyysiä on käytetty laajasti mediauutisoinnin tulkitsemisessä COVID-19-pandemian kohdalla. Esittelen seuraavaksi muutamia mielenkiintoisia artikkeleita liittyen kehysanalyysiin. William Poirier ym. (2020) tutkivat, miten COVID-19-pandemiaa on kehystetty kriisinä kanadalaismediassa. Eniten media kehysti kriisiä terveyskriisinä, muita löydettyjä kehyksiä olivat talouskriisin, kiinalaisen (viruksen) leviämisen (*Chinese Outbreak*), läntisen huonontumisen, sosiaalisen vaikutuksen ja kanadalaisten auttamisen kehykset. Samoin kehystettyjä viestejä COVID-19-viruksen alkuperästä tutkivat Toby Bolsen ym. (2020). He päätyivät lopputulemaan, että tietyllä tavalla kehystetyillä viesteillä voi olla voimakas vaikutus ihmisten uskomuksiin viruksen alkuperästä eli onko virus peräisin eläinkunnasta vai karannut laboratorion. Koko pandemian kehystämistä mediassa globaalilla tasolla tutkivat Jude Ogbodo ym. (2020). He tunnistivat mediauutisoinnista Holli A. Semetkon ja Patti M. Valkenburgin (2006) kehyksiä. Tutkijat tunnistivat ihmisen näkökulman sekä pelon ja pelonlietsonnan kehykset dominoivimmiksi globaalissa pandemiauutisoinnissa. He kiinnittivät myös huomiota pandemiauutisoinnin kielenkäyttöön ja tunnistivat, että siinä toistuu ja yhdistyy synkeys, toivo, varautuminen sekä turhautuminen.

Esittelen lopuksi vielä muutaman suomalaisen tutkimuksen, joissa on tutkittu sosiaalisia ongelmia. Outi Välimaa (2011) on tutkinut pitkäaikaistyöttömyyteen liittyvää ongelmapuhetta kategoriatutkimuksen avulla. Tutkimus liittyy yhteiskunnallisesti aktiivisuuspolitiikkaan. Välimaan tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että puheen- tutkimuksella voidaan jäsentää yhteiskunnan rakenteiden eli makrotason ja paikallisen mikrotason näkökulmasta sosiaalisten ongelmien muotoutumista: sosiaaliset

ongelmat eivät ole tällöin valmiiksi annettuja vaan niitä voidaan tutkia yksilöiden puheesta, joita ongelmat koskettavat. Sosiaaliset ongelmat rakentuvat kielenkäytön, kategorioiden sekä puheen ja tekstien avulla. (Välimaa 2011, 5-8; 202.) Arja Jokisen, Kirsi Juhilan ja Tarja Pösön (1995) toimittama teos *Sosiaalityö, asiakkuus ja sosiaaliset ongelmat* on ollut tutkimukselleni tärkeä taustoittava aineisto. Teos paneutuu sosiaaliin ongelmiin konstruktionistisesta näkökulmasta aihealueina sosiaalityön arjesta nousevat teemat kuten lasten pahoinpitely, perheongelmat, alueelliset sosiaaliset ongelmat ja alkoholiongelmat. Teoksessa pohditaan myös sitä, onko konstruktionistisella lähestymistavalla antia sosiaalityön arkeen.

3 SOSIAALISET ONGELMAT

3.1 Sosiaalisten ongelmien määrittely

Sosiaaliset ongelmat ovat olleet keskiössä sosiologisessa keskustelussa ja tärkeitä sosiaalityölle sosiaalityön toiminnan kohteina ja sosiaalityön aloittajina (Lehmuskoski & Kuusisto-Niemi 2008, 14; Eskola 2009, 108–109). Sosiaaliset ongelmat myös koskevat jokaista globaalisti ja paikallisesti. Toiset kohtaavat epätasa-arvoista kohtelua rontsa tai sukupuolensa takia. Toiset kamppailevat riippuvuuksien ja työttömyyden kanssa. Toiset kohtaavat arjessaan rikollisuutta ja väkivaltaa. Eri ajanjaksoina eri asioita on pidetty sosiaalisina ongelmina. Jotkut sosiaaliset ongelmat ovat nousseet vastikään keskusteluun, kuten teknologian kehittymisen myötä syntyneet ongelmat. Toiset on nähty ongelmina pitkään, mutta suhtautuminen niihin on ajan mittaan muuttunut ja syyt, miksi ne nähdään ongelmina ovat muuttuneet (esimerkiksi prostituutio tai köyhyys). Sosiaaliset ongelmat voidaan nähdä myös osana toisiinsa linkittyneitä verkkoa, jossa yksikään sosiaalinen ongelma ei ole olemassa yksinään, vaan ne ovat yhteydessä toisiinsa ja viime kädessä koko yhteiskuntaan ja ongelmia ylläpitäviin rakenteisiin. Sosiaaliin ongelmiin voidaan nähdä siis liittyvän myös valtaa ja vallan käyttöä – kuka määrittelee, mikä on sosiaalinen ongelma ja miksi? Usein ongelma ei olekaan ongelma ennen kuin joku yhteiskunnassa valtaapitävä sen sellaiseksi määrittelee. (Parrillo 2008, 41–42.) Tässä luvussa avaan sosiaalisten ongelmien käsitettä ja esittelen myös joitain sen rinnalla käytettyjä lähikäsitteitä.

Jos lähdetään liikkeelle siitä, mitä tarkoitetaan ongelman käsitteellä, niin sillä viitataan tilaan, jossa havaitun ja halutun välillä on kuilu (Rittel & Webber 1973, 159). Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskukseen (lyh. Stakes) Sosiaalialan

sanasto asiakastietojärjestelmää varten (2008) -raportissa määritellään sosiaalinen ongelma siten, että se on:

merkittävä sosiaalista toimintakykyä heikentävä tai vallitseviin normeihin sopeutumista vaikeuttava yhteiskunnallinen ilmiö (Lehmuskoski & Kuusisto-Niemi 2008, 14).

Samaisessa raportissa mainitaan esimerkkeinä sosiaalisista ongelmista työttömyys, köyhyys ja päihteiden käyttö (emt., 14). Sosiaalisten ongelmien määrittelyminen ei kuitenkaan ole aivan niin yksinkertaista kuin edellisen määritelmän perusteella voisi ymmärtää. Antero Lehmuskosken ja Sirpa Kuusisto-Niemen määritelmä jättää myös paljon kysymysmerkkejä: Mikä on merkittävää ja kenen kannalta? Mitä on sosiaalinen toimintakyky ja mitä on sen heikentyminen? Mitkä ovat vallitsevia normeja ja kuka ne määrittelee? Mitä on vallitseviin normeihin sopeutuminen?

Marjatta Eskola (2009, 108–109) määrittelee sosiaalisen ongelman tilana, jossa ihminen tarvitsee apua jostakin syystä heikentyneiden selviytymismahdollisuuksiensa johdosta. Myös Eskolalle sosiaalinen ongelma on sosiaalityön käynnistäjä. Donileen Loseke (2017, 6–7) jakaa sosiaalisen ongelman määritelmän neljään osaan. Ensinnäkin sosiaalisessa ongelmassa on kyse siitä, että jokin on vialla – se on ymmärrettävää siinäkin mielessä, että termiin sosiaalinen ongelma sisältyy sana ongelma. Asiaa voi verrata siihen, kun mikään ei ole vialla, kuten puhuttaessa esimerkiksi onnellisista perheistä. Toiseksi tullakseen luokitelluksi sosiaalisesti ongelmaksi, tulee asian olla laajalle levinnyt. Jos yksi henkilö menettää työnsä, kyseessä on henkilökohtainen ongelma, mutta jos useat henkilöt menettävät työnsä, kyseessä on sosiaalinen ongelma. Kolmanneksi sosiaalisen ongelman määritelmään liittyy myös ripaus positiivisuutta. Sosiaalisen ongelman nimitys annetaan asioille, jotka ajatellaan olevan ratkaistavissa tai muutettavissa. Esimerkiksi kuolemaa ei ajatella sosiaalisesti ongelmaksi, koska itse kuolemalle ei ole tehtävissä mitään. Kuolemaan liitetyille ja johtaville asioille on tehtävissä paljonkin. Neljänneksi Loseke painottaa sosiaalisen ongelman kategoriaan nostetuissa asioissa sitä, että ne koetaan myös asioiksi, joita koemme haluavamme muuttaa eli sosiaalisen ongelman kategoriaan nostaminen on myös kannanotto muutoksen puolesta. Tiivistettynä Loseke määrittelee sosiaalisen ongelman olevan jotain ongelmallista, laajalle levinnyttä sekä jotain, joka voidaan ja pitäisi muuttaa.

Joskus Loseken esiin tuoma sosiaalisten ongelmien ratkaisu- tai muuttamisyritys saattaa muuttua itsessään sosiaalisesti ongelmaksi. Tähän liittyen Peter Kemp (1989) tuo esiin 1950–1970-lukujen kerrostalolähiöt, jotka luotiin vastaamaan kaupunkien asuntopulaan. Lähiöistä itsessään on myöhemmin muodostunut eräänlainen sosiaalinen ongelma. (Kemp 1989, 159.)

Tietynlaisia sosiaalisia ongelmia voidaan kutsua sosiaalitieteissä myös viheliäisiksi ongelmiksi (engl. *wicked problems*). Tällöin on kyseessä huono-osaisuuden tai asunnottomuuden kaltainen monitahoinen -ja syinen ilmiö, jonka määrittelyminen

vaikuttaa oleellisesti sen ratkaisuun tai pysyvää ratkaisua siihen ei ylipäänsä löydy ja eri intressiryhmillä on poikkeavia käsityksiä ongelmasta. (Vartiainen ym. 2013, 22–26; Saari 2015, 102.) Termiä viheliäinen ongelma kehittivät alun perin Horst Rittel ja Melvin Webber 1970-luvulla. He määrittivät erityisen ongelmalliseksi juuri objektiivisina esitettyjen, optimaalisten ja tarkkaan määriteltyjen ratkaisuyritysten esittämisen viheliäisten ongelmien kohdalla, koska sellaisia ei viheliäisten ongelmien kohdalla ole. (Rittel & Webber 1973, 155.) COVID-19-kriisiä on määritelty jopa superviheliäiseksi ongelmaksi. (kts. Schiefloe 2021)

Joskus puhutaan sosiaalisten ongelmien sijaan hyvinvointiongelmista. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ylisukupolvisia haasteita selvittäneessä suomalaisessa artikkelissa puhutaan hyvinvointiongelmista lähes synonyymina perinteisemmälle sosiaalisten ongelmien käsitteelle. Hyvinvointiongelmiksi määriteltiin artikkelissa huono-osaisuus, mielenterveysongelmat, köyhyys ja heikko koulutustaso sekä elämänhallintaongelmat, päihdeongelmat, perheväkivalta ja lapsen hoidon laiminlyönti. (Kataja ym. 2014, 38–41.) Artikkelista jää kuitenkin epäselväksi, että miksi tekijät ovat päätyneet käyttämään käsitettä hyvinvointiongelma perinteisemmän sosiaalisen ongelman käsitteen sijasta.

Sosiaalisen ongelman käsitettä lähelle tulee myös sosiaalisen riskin käsite. Sosiaalisten riskien käsitteellä viitataan ihmisen terveyteen ja elämänkaareen liittyviin riskeihin, joilla on vaikutusta yksilön toimeentuloon. Jos sosiaalisia riskejä ajatellaan yksilön kannalta, niitä pohditaan liittyen omaan ja perheen toimeentuloon, työnantajan näkökulmasta sosiaaliset riskit liittyvät työkyvyttömyyden riskeihin ja politiikan tasolla pohditaan työttömyyttä ja eläkkeitä. Sosiaaliset riskit ovat erityisesti näkyvissä sosiaalivakuutusorganisaatioiden näkökulmasta. Perinteisesti sosiaalisiksi riskeiksi on katsottu työkyvyttömyys, sairaudet, vanhuus, työttömyys, työtapaturmat sekä kuolema. Sosiaalisen riskin keskeinen hallintaväline hyvinvointivaltiossa on sosiaalivakuutus. (Havakka 2018, 124–125; 128; Helne 2004, 228.) Sosiaalisen riskin käsite kytkeytyykin voimakkaasti sosiaalipolitiikkaan, mutta sen voidaan nähdä linkittyvän myös perinteisiin sosiaalisiin ongelmiin kuten esimerkiksi päihteiden käyttöön (Havakka 2018, 134; Sorsa 2011, 16–17). Sosiaalisen riskin käsite liittyy kuitenkin niin voimakkaasti toimeentuloon, että se ei suppeutensa vuoksi sovi tässä tutkielmassa käytettäväksi.

Joel Best (2008) määrittelee sosiaalisia ongelmia kahdesta eri näkökulmasta. Ensinnäkin sosiaalisia ongelmia voidaan määritellä objektiivisesta näkökulmasta. Tällöin voidaan määritellä sosiaaliset ongelmat esimerkiksi hyvinvointia heikentäviksi olosuhteiksi. Tästä näkökulmasta pyritään nimeämään sosiaalisiksi ongelmiksi hyvinvointia heikentäviä olosuhteita, jotka ovat objektiivisesti mitattavissa olevia (vrt. Lehmuskoski & Kuusisto-Niemi 2008, 14). Best nostaa kuitenkin esiin tämän kaltaisen määritelmän heikkouden. Jotkin asiat, jotka käsitetään haitallisiksi, eivät kuitenkaan tule määritellyiksi sosiaalisiksi ongelmiksi. Tästä Best käyttää esimerkkinä historiallista suhtautumista seksismiin, jota ei ole aina nähty ongelmallisena. Toiseksi

objektiiviseen näkökulmaan sisältyy ongelma myös siksi, että haitalliset asiat voivat olla haitallisia eri syistä eri ihmisille. Esimerkiksi lihavuus voidaan nähdä ongelmana siten, että siihen liittyy syrjintää tai siten, että se tulee yhteiskunnalle kalliiksi lisääntyneinä terveydenhoitokuluina. Näkökulmat samaan asiaan poikkeavat tällöin huomattavasti, vaikka puhutaankin samasta asiasta. Kolmanneksi objektiivista näkökulmaa voidaan kritisoida siitä syystä, että se on erittäin laaja ja pitää sisällään monenkirjavia sosiaalisia ongelmia. Voidaan esimerkiksi puhua itsemurhasta ja ilmastonmuutoksesta. Objektiivisen määritelmän edellä mainituista hyvin eri kaltaisista ongelmista täytyy olla geneerinen ja liikkua hyvin yleisellä tasolla. Objektiivisesta näkökulmasta puhutaan haitallisista olosuhteista, mutta harvoin puhutaan siitä, että mistä asioista haitalliset olosuhteet muodostuvat. Objektiivinen määritelmä sosiaalisista ongelmista voi olla jo niin laaja, että se menettää merkityksensä. (Best 2008, 5–8.)

Best esittelee toisen, subjektiivisen näkökulman sosiaaliin ongelmiin. Tällöin huomio ei kiinnity niinkään haitallisiin olosuhteisiin vaan siihen, että ihmiset mieltävät jotkin olosuhteet haitallisiksi. (Best 2008, 8.) Tällöin tullaan lähelle konstruktivistista käsitystä sosiaalisista ongelmista (kts. s. 15).

Mitä asioita sitten luokitellaan sosiaalisiksi ongelmiksi? Encyclopedia of social problems -teokseen on koottu kansainvälisiä sosiaalisia ongelmia. Sosiaalisia ongelmia on jaoteltu erilaisten otsikoiden alle kuten ikääntyminen ja elämän vaiheet; yhteisö, kulttuuri ja muutos; rikollisuus ja poikkeavuus; työ ja talous; koulutus; perhe; sukupuolten eriarvoisuus ja seksuaalinen suuntautuminen; terveys; asuminen ja kaupungistuminen; politiikka, valta ja sota; väestö ja ympäristö; köyhyys ja sosiaalinen luokka; rotu ja etniset suhteet; sosiaaliset liikkeet sekä päihteiden väärinkäyttö. Esimerkkeinä yksittäisistä edellä mainittujen teemojen alla olevista monen kirjavista sosiaalisista ongelmista on esimerkiksi lasten kaltoinkohtelu, ikääntyneiden kaltoinkohtelu, liikenneonnettomuudet, haposateet, riippuvuus, erityislasten tukeminen, globalisaation vastainen liike, antisemitismi, henkilökohtaiset ja yritysten konkurssit, kehonkuva, kiusaaminen, varkaudet, työuupumus ja kuolemantuomio. (Parrillo 2008, 7; 43.) Kuten edellä mainitusta listasta käy ilmi, sosiaalisiksi ongelmiksi voidaan mieltää hyvin erilaisia asioita varsin laajalla spektrillä. Tässä tutkielmassa sitoudutaan vastaavaan laajan spektrin näkökulmaan sosiaaliin ongelmiin, jota Parrillo (2008) ja Loseke (2017) edustavat.

3.2 Konstruktionistinen näkökulma todellisuuteen ja sosiaalisiin ongelmiin

Konstruktionistisesti suuntautunut lähestymistapa sosiaalisiin ongelmiin lähtee siitä, että minkäänlainen käyttäytyminen tai mikään olosuhde ei itsessään ole sosiaalinen ongelma. Sosiaalisiksi ongelmaksi jokin asia tai toiminta muuttuu vasta sitten, kun jostakin näkökulmasta niitä aletaan pitää tai määritellä haitallisiksi yksilölle itselleen tai muille. Tällöin vahvistuu näkökulma, että asiaan pitää puuttua. Kun asiaan puututaan, se taas omalta osaltaan vahvistaa tulkintaa, jossa asia, johon on puututtu, todella on vakava ongelma. (Spector & Kitsuse 2009, 75-76; Jokinen, Juhila & Pösö 1995, 12.)

Konstruktionistisesta näkökulmasta sosiaaliset ongelmat ovat virtaavia, jatkuvasti liikkeessä olevia. Historiallisesti hahmotettuna asiat, joita ei ennen määritelty sosiaalisiksi ongelmiksi, saattavat nyt olla määrittäneet sosiaalisiksi ongelmiksi. Sama pätee myös päinvastoin: asiat, jotka olivat ennen sosiaalisia ongelmia, eivät enää ole sellaisia. Historia tuo myös erilaisia intensiteetin tasoja (sosiaalisista) ongelmista puhumiseen. Jokinen, Juhila ja Pösö (1995) tuovat esiin esimerkkinä suhtautumisen asunnottomuuteen Suomessa vuosien saatossa. 1980-luvun loppupuolella asunnottomuus nähtiin vakavana ongelmana, kun taas aiemmin 1900-luvulla asunnottomuutta ei edes määritelty sosiaalisiksi ongelmaksi. 1990-luvun puolivälissä asunnottomuudesta ei puhuttu julkisuudessa ja sitä ei nähty niin vakavana ongelmana. (kts. esim. Hakkarainen, Ruonavaara ja Wiberg 1993 & Jokinen 1993.) Konstruktionistisessa näkökulmassa sosiaalisiin ongelmiin lähdetäänkin siitä, että sosiaalisiin ongelmiin ei ole puhtaina, tulkinnasta vapaina asiantiloina mahdollista päästä käsiksi. (Jokinen ym. 1995, 13.) Esa Väliverronen (1996) tuo esiin konstruktionistisen ajattelun perusajatuksen todellisuuden sosiaalisesta rakentumisesta. Kollektiiviset määrittelyprosessit ja ihmisten sosiaalinen toiminta konstituivat yhteiskunnallisia ongelmia. Mielenkiinto kohdistuu määrittelyihin: ne eivät pelkästään kuvaa vaan myös luovat todellisuutta. Tutkimuskohteeksi määrittyy tällöin sosiaalisten ja yhteiskunnallisten ongelmien synty- ja kehitysprosessi. Konstruktionistisesti suuntautuneessa tutkimusotteessa huomio kiinnittyy ongelmien dynamiikkaan eikä siinä pyritä selittämään ongelmia olosuhteiden ja asiantilojen vääjämättömänä lopputulemana. Tutkimuskohteena on siis erilaiset määritelmät todellisuudesta, erilaisten painostusryhmien toiminta sekä yleiseen mielipiteen muodostumiseen ja yhteiskunnallisiin liikkeisiin liittyvä mobiilisointi. (Väliverronen 1996, 40-41.)

Todellisuuden sosiaalisen rakentumisen paradigmassa pyritään avaamaan ne metodit, joilla yksilöt ja ihmisryhmät osallistuvat heidän kokemansa todellisuuden rakentamiseen. Perusajatus sosiaalisessa konstruktionismissa on se, että todellisuutemme on sosiaalisesti rakentunut. Sosiaalisen konstruktionismin termin tekivät

tunnetuksi Peter Berger ja Thomas Luckman (1966) teoksellaan *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*, joka oli tiedonsosiologinen tutkimus, mutta jäi omansa aikanaan syrjään yhteiskuntatieteellisestä keskustelusta eikä varsinaista koulukuntaa vielä sen pohjalta julkaisuajankohtana syntynyt. 1980-luvulla valtavirtaan noussut konstruktio-
nismisen tutkimussuuntaus näin ollen pohjautuu harvakseltaan eksplisiittisesti Berge-
rin ja Luckmanin työhön (kts. Berger & Luckman 1994; Heiskala 1996, 146–148; Väli-
verronen 1996, 213). Sosiaalisen konstruktio-
nismien teorian voi käsittää erityisesti kri-
tiikkinä rationaalisen, itseohjautuvan ja tietävän yksilön traditiolle. Yksilöllinen tietäjä
erityisesti sen kartesiolaisessa ja dualistisessa merkityksessä joutuu sosiaalis-kon-
struktio-
nismisessä näkemyksessä kyseenalaiseksi – katse suuntautuu cogito ergo su-
mista kohti tietämistä kollektiivisena sopimuksena. Toisekseen tämä yhteisöllinen nä-
kemys tiedosta asettaa kyseenalaiseksi perimmäiset käsitykset ”Hyvästä”, ”Todesta”
ja ”Totuudesta” tai sen, että jokin tapa katsoa maailmaa olisi objektiivisempi kuin joi-
kin toinen. Sosiaalis-konstruktio-
nismisessä ajattelussa liikutaan spektrillä: kevyem-
mässä muodossa lähdetään siitä, että todellisuudessa on olemassa joitain perimmäisiä
objektiivisia ja faktuaalisia elementtejä. Voimakkaammassa muodossaan lähdetään
siitä, että kaikki on sosiaalisesti rakennettua. Radikaalissa sosiaalisessa konstruktio-
nismisessä kiinnitetään huomiota siihen, miten sosiaaliset prosessit vaikuttavat kaik-
kein objektiivisimpina pitämiimme asioihin kuten tieteeseen ja teknologiaan.
(Hughey 2008, 866.)

Sosiaalisten ongelmien konstruktio-
nismisen tutkimusotteen tradition kehittäjinä
pidetään Malcolm Spectorin ja John Kitsusea (1987). He korostavat sosiaalisia ongel-
mia tuottavissa ja ylläpitävissä käytännöissä toimijoiden roolia. Toimijoiden intres-
seistä riippuen toimijat korostavat tiettyjä tulkintoja ja näkemyksiä ongelmallisista
asioista. Toimijoiden asemasta ja vaikutusvallasta riippuen nämä tulkinnat vahvistu-
vat. Spectorin ja Kitsusea teoria voidaan nähdä myös kuvauksena sosiaalisten ongel-
mien elämänkaaresta. Eri toimijoiden esittämät vetoomukset vähitellen vakiintuvat
(tai eivät vakiinnu) erilaisten professioiden ja instituutioiden toiminta-alueiksi. Sosi-
aalisen ongelman muuttuminen vakiintuneeksi voidaan kuvata prosessina, jossa
oleellisena hetkenä voidaan nähdä se, kun jokin instituutio ryhtyy käsittelemään on-
gelmaa. Näin ongelmasta tulee osa institutionaalista käytäntöä ja siitä tulee osa erilai-
sia professionaalisia intressejä ja toimintaa. Kun jotkin ongelmat ovat vakiintuneet toi-
minnan kohteiksi, ne ovat jo saavuttaneet sosiaalisen ongelman virallisen statuksen.
(Emerson & Messinger 1977, 130–132; Jokinen ym. 1995, 13; Spector & Kitsuse 2009,
75–76.)

Spectorin ja Kitsusea klassinen määritelmä sosiaalisille ongelmille on vapaasti
suomennettuna: Sosiaaliset ongelmat ovat yksilöiden tai ryhmien tekemiä väitteitä
epäkohdista tai vaatimuksia koskien oletettuja asiantiloja (Spector & Kitsuse 2009, 75–
76). Näin ollen Best (2008, 10) esittää, että sosiaalisten ongelmien tutkimuksen ei tule
olla niinkään olosuhteiden tutkimista kuin asiantiloja ja olosuhteita koskevien *väittei-*
den tutkimista. Best esittelee sosiaalisten ongelmien prosessista oman mallinsa, joka

lähtee liikkeelle väitteestä (engl. *claim*). Ihmiset tekevät väitteitä siitä, että jokin asia on ongelma, jossa on tiettyjä piirteitä, syitä ja ratkaisuja. Tätä vaihetta seuraa median huomion kiinnittyminen asiaan eli asia saa näkyvyyttä mediassa. Näin asia, jota on väitetty sosiaalisesti ongelmaksi, tulee suuremman yleisön tietoisuuteen. Tätä vaihetta seuraa yleisön reaktio ja julkisen mielipiteen muotoutuminen. Tätä seuraa poliittisten päättäjien pyrkimykset vaikuttaa asiaan päätöksillä ja esimerkiksi lainsäätämällä eli ongelma nousee poliittiselle asialistalle. Tätä seuraa uusien lakien omaksuminen käytännössä eli työ sosiaalisen ongelman parissa. Prosessin päättää uudet reaktiot uusiin käytäntöihin ja huomion kiinnittyminen uusiin mahdollisiin epäkohtiin. (Best 2008, 19; kts. myös Kananoja ym. 2008, 211.) Tässä tutkielmassa mielenkiinto kohdistuu juuri väitteiden esittämisen vaiheeseen ja tarkemmin väitteiden kehystämiseen.

Sosiologisessa tutkimuksessa sosiaaliset ongelmat ovat olleet kiinnostuksen kohteena pitkään, mutta konstruktionistinen käänne sosiaalisten ongelmien tutkimisessa voidaan katsoa tapahtuneeksi vasta 1970-luvulla. Tätä ennen sosiaaliset ongelmat nähtiin pikemminkin objektiivisina asiantiloina kuin kollektiivisen määrittelyprosessin tuotoksina. (Schneider 1985, 209–210; Blumer 1971, 298.) Tämän konstruktionistisen käänteen taustalla voidaan nähdä olevan tyytymättömyys sellaisiin rakenteellisiin sosiaalisten ongelmien selityspyrkimyksiin, joissa sosiaaliset ongelmat nähtiin väistämättöminä tiettyjen olosuhteiden ja asiantilojen seurauksina. Näkemys korostaa – kuten edellä olen käynyt läpi – sitä, että asiantilat ja olosuhteet sinällään eivät ole ongelmia vaan ongelmat muodostuvat yhteiskunnallisen ja sosiaalisen toiminnan seurauksena. Konstruktionistinen näkökulman mielenkiinnon kohteita voidaan kuvata kysymyksillä: miksi joitakin haitallisina pidettyjä asioita aletaan pitää ongelmoina ja miksi toisia ei? Miten nämä asiat hahmotellaan ongelmallisiksi ja kuinka ne nousevat julkiseen keskusteluun ja huomion keskiöön? Miten prosessin aikana nämä ongelmaa koskevat määrittelyt muuttuvat? (Väliverronen 1996, 213.)

Konstruktionistista suuntausta ei voida pitää kuitenkaan kovin tarkkarajaisena koulukuntana, sillä se on tutkimusotteeltaan lähellä esimerkiksi etnometodologiaa, fenomenologiaa, strukturalismia, hermeneutiikkaa ja symbolista interaktionismia. Keskeisenä sosiaalisen konstruktionismin teoksena pidetään Malcolm Spectorin ja John Kitsusen *Constructing social problems* (1977) -teosta. Erityisesti yhdysvaltaisessa *Social problems* -aikakauslehdessä ovat tämän suuntauksen teemat olleet kattavasti esillä.

4 JULKISUUS JA SOSIAALISET ONGELMAT

4.1 Julkisuus ja media

Medialla on monin tavoin näppinsä pelissä siinä, mitkä sosiaalipoliittiset kysymykset puhkaisevat tiensä julkisen keskustelun areenalle. Julkisella keskustelulla on puolestaan vaikutuksensa siihen, mitkä asiat nousevat poliittiseen agendaan ja konkreettisesti siis myös poliittisiin linjauksiin ja päätöksen tekoon. (Kananaja ym. 2008, 211; Curran & Seaton 2018, 157.) Selvennän seuraavaksi sitä, mitä tässä tutkielmassa tarkoitetaan medialla ja julkisuudella sekä niiden vaikutusvallalla, sosiaalisilla ongelmilla julkisuudessa sekä kriisillä.

Sana media on medium-sanan monikkomuoto, joka on vakiintunut Suomessa tarkoittamaan perinteisiä joukkoviestimiä kuten lehtiä, radiota, televisiota sekä verkkomedioita, sosiaalista mediaa, elokuvia, kirjoja sekä ääni- ja kuvatallenteita. (Juholin & Kuutti 2003, 9.) Tavanomaisesti joukkoviestintä määritellään siten, että se on sanomien välittämistä suhteellisen rajaamattomalle mutta suurelle yleisölle teknisiä apuvälineitä käyttämällä. Perinteisellä tavalla määriteltynä joukkoviestintä on nähty melko yksipuolisena ja yksisuuntaisena vaikkakin vuorovaikutteisuus on lisääntynyt viime vuosina. Uudet esimerkiksi sosiaalisen median välineet ovat myös lisänneet mahdollisuuksia suunnata viestintää tiettyihin segmentteihin ja kuluttajaryhmiin. (Juholin & Kuutti 2003, 10.) Mitä sitten on julkisuus? Julkisuuden käsite ei ole aivan yksinkertainen ja sitä on pyritty määrittelemään monin eri tavoin (kts. esim. Habermas & Pietilä 2004; myös Negt & Kluge 1972). Elisa Juholin ja Heikki Kuutti (2003) määrittelevät julkisuuden käsitettä kolmella eri tavalla. Ensinnäkin julkisuudella voidaan tarkoittaa demokraattisen yhteiskunnan ydintä ja sitä, että yhteiskunnallista

painoarvoa omaava tieto on yleisesti saatavilla sen sijaan että sitä piiloteltaisiin. Toiseksi julkisuus voidaan käsittää siten, että se on vastakohta yksityisyydelle, johon yksilöllä on oikeus tiettyyn rajaan asti. Kolmanneksi julkisuus voidaan käsittää julkiseksi tulemisena tiedotusvälineiden mediajulkisuuden avulla. (Juholin & Kuutti 2003, 16.) Tässä tutkielmassa tärkeänä näkökulmana on juuri Juholinin ja Kuutin määrittelyn kolmas muoto: julkisuus julkiseksi tulemisena tiedotusvälineiden mediajulkisuuden avulla.

Tasa-arvoisena keskusteluareenana tiedotusvälineitä ei kuitenkaan voi pitää. Juholin ja Kuutti eivät pidä mediaa oikeudenmukaisena vaan pikemminkin harvojen puheena monille. Esimerkiksi omaa ääntään voi olla hyvin vaikea saada kuuluviin perinteisissä tiedotusvälineissä, ellei omaa poliittista tai taloudellista valtaa tai ole muutoin julkisuuden henkilö. Yhteiskunnallisista ja sosiaalisista ongelmista puhuttaessa niin sanotuille tavallisille ihmisille on tarjolla vain ihmettelevän ”kadunmiehen” rooli. Myöskään median aihevalinnat eivät ole yhdenmukaisia vaan pikemminkin satumanvaraisia. Toimittajien tai toimituksen henkilökohtaisillakin kiinnostuksen kohteilla on merkitystä sille, mitkä asiat valikoituvat uutisiksi ja paljon tärkeitä aiheita jää mediajulkisuuden ulkopuolelle siitäkin huolimatta, että ne ansaitsisivat tulla huomioiduiksi. (emt. 26–27.)

Media tai jokin muu instanssi voi myös nostaa keskusteluun teemoja, aiheita tai kiistakysymyksiä (engl. *issue* – tästä eteenpäin käytän sanaa teema). Teemoilla on oma elinkaarensa, joka koostuu esiintulovaiheesta, jolloin teema havaitaan. Tämän jälkeen seuraa leviämisvaihe, jolloin tieto teemasta leviää julkisuudessa ja asiaan perehtyneet tutkijat ja erikoistoimittajat käyvät asiantuntijakeskustelua aiheesta. Kolmantena vaiheena on vakiintumisvaihe, jolloin aihe nousee yleiseen tietoisuuteen ja saavuttaa niin sanotun suuren yleisön. Neljäntenä vaiheena voidaan hahmottaa kuihtumisvaihe, jolloin aihe lakkaa olemasta kiinnostava. Tärkeitä teemojen esiin nostajia ovat esimerkiksi kansalaisjärjestöt, painostusryhmät ja erilaiset yhden asian liikkeet. Useat teemat häviävät julkisuudesta nopeasti ja vähin äänin – toiset jäävät julkisuuteen kuukausi tai jopa vuosiksi kuten voidaan nähdä ja tullaan todennäköisesti näkemään COVID-19-pandemian kohdalla. Lähellä teemojen esiin nostamista on keskustelun avaus. Keskustelun avauksesta on kyse, kun jokin organisaatio tai vaikkapa kansalaisjärjestö ottaa aloitteen omiin käsiinsä ja tekee ulostulon julkisuuteen tai pienemmässä piirissä ajankohtaisen aiheen tiimoilta. Hyvinä avauksina voidaan nähdä sellaiset, jotka ovat ajankohtaisia, yllättäviä ja oivaltavia. Lisäarvoa voidaan saavuttaa sillä, että keskustelunavauksen tekee joku vaikutusvaltainen henkilö, joka osaa myös perustella asiansa tai avauksen seuraukset ja vaikutukset. (emt. 70–73.)

Teemojen ja keskustelunavauksien kannaltakin on mielenkiintoista tarkastella COVID-19-pandemiasta käytyä mielipidekeskustelua Helsingin Sanomissa. Usein aineistossani on nähtävissä ensinnäkin se, että ne liittyvät isompaan teemaan (COVID-19-pandemia) sekä se, että ne pyrkivät avaamaan keskustelua jostakin tietystä aiheesta.

Tässä tutkielmassa puhutaan julkisuudesta ja mediasta. Tutkielma keskittyy kuitenkin joukkoviestimistä vain sanomalehdistöön ja niistä Helsingin Sanomiin. Julkisuudesta puhuttaessa keskitytään siihen julkisuuteen, joka koskee Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksia ja julkiseksi tulemista niiden avulla (kts. Juholin & Kuutti 2003, 16).

Tämän tutkimuksen näkökulmasta nousee kiinnostavaksi kysymykseksi se, että miksi tietyt mielipidekirjoitukset ovat ylipäätään valikoituneet julkaistaviksi Helsingin Sanomien mielipidekirjoitusosastolla. Voimme olettaa, että kaikkia toimitukseen saapuvia mielipidekirjoituksia ei pystytä julkaisemaan mielipideosastopalstalla. Jos ajatellaan median roolia kriiseissä, kuten nyt tässä tutkielmassa käsillä olevaa COVID-19-pandemiassa, niin voidaan nähdä, kuinka medially on myös suuri rooli kriisien laukaisijana – ilman median väliintuloa joistakin, maailmanlaajuisesti vähempiarvoisista asioista ei välttämättä edes syntyisi laajaa kriisiä. Juholin ja Kuutti väittävät jopa, että medioituneessa yhteiskunnassa se, mikä ei ole mediassa, ei ole tärkeää ja kaikki tärkeät sekä olennaiset asiat ovat mediassa. Ihmiset havainnoivat ja muodostavat käsityksiään heitä ympäröivästä maailmasta mediasta saamiensa tietojen ja vaikutelmien perusteella. Samoin jokapäiväisen elämämme ollessa yhä enenevässä määrin median läpäisemää – eli medioitunutta – median kautta meille välittyvä todellisuus rakentaa yhteisöjen ja yksilöiden sekä suuremmassa mittakaavassa kansakuntienkin identiteettejä. Medially voidaan nähdä olevan vaikutuksensa siihen, miten me suhtaudumme toisiimme ja miltä ympäröivä maailmamme meille näyttää – samoin media voidaan nähdä kuluttamisen torina, joka välittää erilaisia elämäntapoja, trendejä ja suosituksia. (emt., 9–10; Kuutti 2008, 95.)

4.2 Median vaikutusvalta - agenda setting, hiljaisuuden spiraali ja kehystämisen -teoriat

Kuten edellisessä luvussa esitin, median vaikutusvalta on kiinnostavaa monesta eri näkökulmasta ja sitä voidaan arvioida jopa kansakuntien identiteetin muodostumisen kannalta (Juholin & Kuutti 2003, 9–10). Kysymys median ja ylipäätään viestinnän vaikutuksista ja niiden pohdinta on ollut viestinnän tutkimuksessa eräs keskeisiä teemoja. Kuitenkin viestinnän vaikutusten tutkiminen ja todistaminen on haastavaa ja on ensin määriteltävä, että mitä vaikutuksilla tarkoitetaan. Tämän tutkimuksen näkökulmasta on tärkeää avata käsityksiä siitä, miten media ja viestintä vaikuttaa ajatteluun. Tarkastelen seuraavassa tätä kysymystä eri näkökulmista.

Risto Kunelius (2001) on jaotellut neljään eri osioon niitä asioita, joita voidaan tarkoitaa vaikutuksilla. Ensinnäkin keneen tai mihin ja millä tasolla vaikutukset kohdistuvat – puhutaanko kenties ryhmistä, yksilöistä, suuresta yleisöstä, koko yhteiskunnasta ja

niin edelleen. Toinen kysymys on, missä muutokset tapahtuvat – eli tarkoitetaanko vaikutuksilla tiedon tasojen muutoksia vai asenteita tai ehkä käyttäytymisen piirteiden muutoksia vai vastaanottajien havaittavissa olevia fyysisiä reaktioita. Kolmanneksi Kunelius esittää, että onko tarkoituksena määritellä vaikutus muutoksena ylipäänsä – ovatko vaikutukset asenteiden, tiedon ja käyttäytymisen muutosta erillaiseksi vai entisten asenteiden vahvistamista. Neljänneksi on kysyttävä, millä aikavälillä tarkastellaan mahdollisia vaikutuksia – kun katsotaan pitkällä aikavälillä, tällöin kasautuvana nähdyt muutokset voivat olla suuria. Lyhyellä aikavälillä muutokset voivat olla puolestaan pieniä. Kun puhutaan median vaikutuksista, yllä olevista kysymyksistä voi tehdä vertailua: Puhutaanko vaikkapa erilaisten viestien kasautuvista vaikutuksista yksilöiden asenteisiin vai puhutaanko median lyhyen aikavälin vaikutuksista suuren yleisön käyttäytymiseen. Edellä kuvatusta voi ymmärtää, että voimme puhua hyvin erilaisista asioista, kun puhumme median vaikutuksista. (Kunelius 2001, 113.)

Ylipäätään median vaikutusten tutkiminen empiirisesti on vaikeaa. Kun vaikutuksia tutkitaan, tulee esiin yhä enenevässä määrin asioita, joita on otettava huomioon. Lopulta voidaan ajatella, että huomioon otettavia asioita on niin paljon, että viestin lähettäjän kannalta jää arvailuksi ennakoita, miten viesti yksittäiseen ihmiseen vaikuttaa. (emt., 127.) Joukkoviestinnän vaikutuksista keskusteleminen ei ole kuitenkaan jäänyt siihen pisteeseen, jossa vain todettaisiin, että joukkoviestinnällä ei ole vaikutuksia tai vaikutuksia ei voida tutkia. Ajatus vaikutuksista on pyritty käsitteellistämään uudella tavalla. Esimerkkeinä vaikutusten uudesta käsitteellistämisestä voidaan tarkastella agenda setting -teoriaa, hiljaisuuden spiraalia ja kehystämisen teorioita, jotka voidaan nähdä tämän tutkielman kannalta olennaisina käsitteellistämisen tapoina.

Agenda setting -teorian perusidea on, että joukkoviestimillä ei ole määräysvaltaa ihmisten yksittäisiin ajatuksiin, mutta joukkoviestimillä on suuri vaikutus siinä, mitä ovat ne asiat, joista ihmiset ylipäänsä muodostavat mielipiteitä. Joukkoviestimien voima on siinä, että ne suuntaavat ihmisten huomion tiettyihin ongelmiin ja kysymyksiin. (Kunelius 2001, 127; McCombs & Shaw 1972, 176–177.) Media ei kuitenkaan puhtaasti luo agendaa vaan vaikutusvaltaiset tahot voivat myös manipuloida mediaa ja pyrkiä vaikuttamaan siihen, mitä asioita media nostaa esiin. Näistä vaikutusvaltaisista tahoista voidaan esimerkkinä mainita tutkijat, poliitikot ja viranomaiset. (Kunelius 2001, 127; Reese 1991, 309.) Sosiaalisen median aikakaudella on otettava huomioon perinteisten joukkoviestimien rinnalla myös esimerkiksi Twitterin vaikutus agendan asettamiseen (kts. esim. Conway, Kenski & Wang 2015). Tällöin sosiaalisen median vaikuttajia ja sisällöntuottajia voidaan kutsua neo-agenda-settereiksi. (kts. Wohn & Bowe 2014.) Agenda setting -teoriaan voidaan tähdentää ajatuksella siitä, että joukkoviestinnällä on myös priorisoiva (engl. *priming*) vaikutus. Priorisoiva vaikutus tarkoittaa sitä, että ihmisillä on tapana arvioida esimerkiksi poliitikkojen suoriutumista sillä perusteella, miten he suoriutuvat tai esiintyvät niissä asioissa, jotka media

on kulloinkin nostanut esille. Tähän liittyy myös piirre, että nostamalla jonkin asian etualalle, on media väistämättä jättänyt toiset asiat taka-alalle. (Iyengar & Kinder 2010, 63–65; Kunelius 2001, 127.)

Toinen joukkoviestimien vaikutuksia luotaava teoria on hiljaisuuden spiraalin teoria. Se tarkoittaa sitä, että joukkotiedotusvälineet vääristävät ihmisten käsityksiä toisten ihmisten mielipiteistä: jos esimerkiksi oletamme muiden ihmisten kannattavan asiaa A, emme uskalla tuoda esiin omia vastakkaisia mielipiteitämme. Näin muodostuu hiljaisuuden spiraali, jossa tietyt näkökulmat voimistuvat ja tietyt hiljenevät – eli vaikeneminen ruokkii itse itseään. Tässä teoriassa lähdetään siitä, että yksilöt pelkäävät joutuvansa yhteisön hyljeksimiksi. Arvioimme muiden mielipiteitä ja tekemämme arvio vaikuttaa siihen, miten itse käyttäydymme, tuommeko jotain julki vai jätämmekö mielipiteitämme kertomatta. Voidaan ajatella, että tässä ollaan journalismin ja julkisuuden ydinongelmien äärellä: Kuinka edustava on lopulta se mielipiteiden kirjo, jonka joukkoviestimet esittävät? Hiljaisuuden spiraalin mukaan ajatteleminen, että muut ajattelevat siten kuin he näyttävät julkisuuden perusteella ajattelevan. (Kunelius 2001, 128; Noelle-Neumann 1974, 43–44.)

Kolmas tapa hahmottaa joukkoviestimien vaikutuksia on tarkastella median tapaa kehystää asioita. Kyse on siitä, että joukkoviestimet vaikuttavat suosivan tietynlaisia rajauksia ja näkökulmia eri asioihin. Esimerkkinä tämän kaltaisesta kehystämisestä voidaan nähdä esimerkiksi poliittisessa uutisoinnissa suosittu tapa uutisoida politiikasta valtapelinä, jossa kehystetään poliittinen toiminta erilaisina valtapyrkimyksinä – tämän on taas katsottu voimistavan yleisön kyynistä suhtautumistapaa suhteessa politiikkaan. Ajatuksena on se, että jos politiikka kehystetään jatkuvasti valtapelinä tai kamppailuna uutisoinnissa alkaa se vaikuttaa yleisön tietorakenteeseen suhteessa politiikkaan. Edellä mainitut kehykset voivat pikkuhiljaa automatisoitua, jos uutisointi politiikasta on jatkuvasti yhdenmukaista. (Kunelius 2001, 129.) Kunelius nostaa esiin metaforien eli vertauskuvien vaikutuksen kehystämisessä. Esimerkkinä voidaan käyttää sitä, kun Suomessa puhuttiin Eurooppaan menemisestä EU:n liittymisen kysymyksen aikana. Tällöin toinen osapuoli kiistassa näytti paikallaan pysyjinä ja toinen eteenpäin suuntaavina. Tarkastelemalla vakiona käytettyjä vertauskuvia, jostain tietyistä asiasta voidaan päästä käsiksi niihin mielikuviin, joita kirjoittelu yleisösään herättää. Kun joukkoviestimet päivästä ja lehdestä toiseen toistavat samoja jäsenyksiä eri asioista, toimittajakunnan professionaalinen itseymmärrys vähitellen yhtenäistyy ja näin moniäänisyys vähenee. Voidaan havaita, että hiljaisuuden spiraalin ja kehystäminen pikkuhiljaa voivat kasautua. Miten esimerkiksi yksittäinen toimittaja uskaltaa näyttää vähemmän kyynistä puolta, jos näyttää että kaikki kollegiaalisesti ajattelevat toisin? (emt., 129.) Tätä samaa voidaan mielestäni kysyä myös yleisönosastokirjoitteluun liittyen. Daniel Kahneman ja Amos Tversky (1984) osoittivat, että muutamilla sanavalinnoilla asian esittämisessä voi jo olla merkittäviä muutoksia siihen, miten ihmiset tekevät valintoja. Heidän esittämässään esimerkissä käytettiin (tämän tutkielman kannalta varsin osuvasti) tuntematonta aasialaista tautia ja kerrottiin, että

tautiin odotetaan kuolevan 600 amerikkalaista. Kahdelle eri tutkimusjoukolle ehdotettiin kahta erilaista tapaa taistella tautia vastaan. Ensimmäiselle tutkimusjoukolle asia esiteltiin siten, että jos valitaan tapa A, niin 200 ihmistä jää henkiin. Jos valitaan tapa B, niin on yhden kolmasosan mahdollisuus, että 600 ihmistä pelastuu ja kahden kolmasosan mahdollisuus, että yksikään ihminen ei pelastu. Ensimmäisestä tutkimusjoukosta 72 % valitsi tällöin tavan A. Toiselle tutkimusjoukolle sama asia esitettiin eri sanankääntein. Tällöin asia esitettiin niin, että jos tautia vastaan taistellaan tavalla A, niin 400 ihmistä kuolee. Jos valitaan tapa B, niin on yhden kolmasosan mahdollisuus, että 600 ihmistä pelastuu ja kahden kolmasosan mahdollisuus, että yksikään ihminen ei pelastu. Toisessa tutkimusjoukossa 78 % valitsi tavan B. (Kahneman & Tversky 1984, 343.) Esimerkki osoittaa kehystämisen voiman, sillä molemmille tutkimusjoukoille esitetään tismalleen sama asia, mutta eri sanankääntein. Edeltä mainitussa esimerkissä tullaan lähelle myös retoriikan tutkimusta. Kehystämisestä jatkan tarkemmin luvussa 5.

4.3 Sosiaaliset ongelmat julkisuudessa

Konstruktionistinen määritelmä sosiaalisista ongelmista vastaa kysymykseen siitä, miksi jotkut asiat nähdään sosiaalisina ongelmina ja toisia ei - yhteiskunnassamme on kuitenkin monellakin mittarilla useita sellaisia asioita, joita voidaan pitää ongelmallisina, mutta silti ne eivät määrity ongelmiksi. Stephen Hilgartner ja Charles Bosk (1988) esittelevät mallin, jossa sosiaalisten ongelmien määritelmät kehittyvät erilaisilla areenoilla. Näillä areenoilla myös käydään kamppailua siitä, mikä tulee määritellyksi ongelmaksi. Vain pieni osa niistä ongelmallisista asiantiloista kasvaa sosiaalisiksi ongelmiksi, jota voidaan sanoa julkisuudesta tunnetuksi. Iso osa jää merkityksettömämmiksi sosiaalisiksi ongelmiksi - pieni joukko asiantuntijoita, aktivisteja, intressiryhmiä yrittää pitää näitä matalamman statuksen sosiaalisia ongelmia elossa julkisen keskustelun laitamilla. Iso joukko ongelmallisia asiantiloja jää kokonaan julkisen tietoisuuden ulkopuolelle. Potentiaalisten sosiaalisten ongelmien kohtalo määräytyy pääosin erittäin valikoivassa prosessissa, jossa ne kamppailevat paikasta julkisuuden valokeilassa ja sosiaalisista resursseista. Pienen osan ongelmista esittelee julkisuudessa ryhmittymät tai yksilöt, jotka määrittelevät ne ongelmiksi. Nämä yksilöt tai ryhmät voivat olla intressiryhmiä, poliitikkoja, aktivisteja tai sosiaalisia liikkeitä ja näillä kaikilla voi olla hyvin erilaisia tavoitteita. Ne voivat tavoitella esimerkiksi yhteiskunnallista muutosta tai reformia tai sitten ne voivat olla liikkeellä puhtaasti kaupallisessa mielessä - kuten viihdetuottajat tai pr-edustajat. (Hilgartner & Bosk 1988, 53-57.) Koska eri asiantiloja voidaan määritellä ongelmiksi eri tavoin, voidaan myös eri väitteet sosiaalisista ongelmista kehystää eri tavoin. Esimerkiksi kuolemaan johtaneet

liikenneonnettomuudet, joihin liittyy alkoholin käyttöä, voidaan nähdä rattijuoppouden ongelmana, autojen huonona turvallisuutena, liikkumisen liiallisena keskittymisenä yksityisautoiluun, huonona tiesuunnitteluna, aikuisten sosiaaliseen elämään liittyvänä liiallisena alkoholinkäyttönä tai minä tahansa edellisten yhdistelmänä. Näin voidaan nähdä, että sosiaaliin ongelmiin liittyviin väitteisiin valitaan tietty näkökulma todellisuuteen. Mikä näkökulma sitten onkaan, sillä on merkityksensä sosiaalisen ongelman tulevaisuudelle ja poliittisille linjauksille sekä päätöksille. (Hilgartner & Bosk 1988, 57–58; kts. myös Gusfield 1981.)

Kollektiivista määrittelyä sosiaaliselle ongelmalle ei tehdä tyhjiössä tai epämääräisesti määrittelyssä yhteiskunnassa vaan määrittely ja kehystäminen tapahtuu julkisilla areenoilla. Näitä areenoita ovat esimerkiksi lainsäädäntöelimet, oikeusistuimet, tiedeyhteisö sekä joukkoviestimet. Hilgartnerin ja Boskin artikkelin julkaisun aikana ei vielä ollut olemassa meidän tuntemamme sosiaalista mediaa, mutta sosiaalisten ongelmien määrittelyn areenana sitäkin on mielestäni mahdollista pitää. Tosin sosiaalinen media itsessäänkin on mahdollista nähdä sosiaalisena ongelmana (kts. esim. Schou Andreassen ym. 2016).

Hilgartner ja Bosk määrittelevät, että näillä eri areenoilla on oma kapasiteettinsa siinä, kuinka monta sosiaalista ongelmaa kulloinkin niiden kentälle mahtuu. Areenat ovat siis kapasiteetiltaan rajattuja. Esimerkiksi sanomalehdessä kapasiteetti on sanomalehden artikkelin sanomäärän eli muutaman tuuman mittainen, samoin sitä rajaa journalistien ja sanomalehdessä työskentelevien henkilöiden määrä ja heidän ajankäyttönsä. Television kohdalla puhutaan tällöin minuuteista. Myös yksilöillä on rajallinen resurssi rahaa, aikaa ja myötätuntoa käytettävissään puhuttaessa sosiaalisista ongelmista. Areenalle huomion ja julkisuuden valonsäteestä kilpailtaessa tietyt piirteet ongelmissa korostuvat. Erityisesti niiden draama-arvo ja uutuuden viehätys sekä uutuuden viehätysten saturoituminen, kulttuurilliset ja poliittiset vinoumat sekä mediavälineiden organisatoriset erityispiirteet kuten iltapäivälehden erot verrattuna sanomalehtiin. Tilan lisäksi kilpailu areenoilla tapahtuu sosiaalisten ongelmien välillä myös erilaisten ongelmien kehystämistapojen välillä. (Hilgartner & Bosk 1988, 61–70.) Mediajulkisuuden roolia sosiaalisten ongelmienkin kohdalla voidaan lähestyä myös esityksellisen aikatilan näkökulmasta. Esitykselliset aikatilat voidaan nähdä jaettuina symbolisina paikkoina, joissa useat eri toimijat voivat halutessaan olla tekemisissä samoihin kysymyksiin liittyen. Kun asiat tuodaan median esitykselliseen aikatilaan, se tekee niistä laajimmassa mahdollisessa mielessä julkisia ja näin ollen myös yhteisiä. (Väliverronen 1996, 135–137.)

4.4 COVID-19-pandemia – sosiaaliset ongelmat kriisitilanteessa

Kuten edellä olen esittänyt, on olemassa monia potentiaalisia sosiaalisia ongelmia, joista toiset nousevat merkittäviksi ja vaikuttavat politiikkaan ja lainsäädäntöön, toisista keskustellaan oma aikansa, mutta sitten ne pikkuhiljaa himmenevät taka-alalle, toiset eivät aiheuta keskustelua lainkaan. Jokaisen ongelman kohtalon ratkaisee kilpailullinen vaateiden ja väitteiden esittämisen prosessi – ei niinkään objektiiviset asiantilat. Julkinen huomio on rajallinen resurssi ja yksilöillä sekä eri instituutioilla ei ole kapasiteettia reagoida jokaiseen risahdukseen ja rasahdukseen. (Pride 1995, 5.)

Richard Pride esittää, että erilaiset kriisit kiihdyttävät sosiaalisten ongelmien määrittelyä, sillä kriisit yllyttävät kilpailua eri aktivistien ja median toimijoiden välillä merkityksenluomisessa liittyen uusiin ja ongelmallisiin puoliin elämässämme. Kriisit ovat purkauksia, joissa elämäämme ilmestyy radikaalilla tavalla murtuma, ja joka vetää ihmisten huomion puoleensa. (Pride 1995, 5.) Kriisiin voidaan liittää epävarmuuden, kiireellisyyden ja uhan ominaisuudet. Epävarmuudella tarkoitetaan sitä, että emme voi ennustaa tai nähdä mitä tulee tapahtumaan, kun toimimme tai emme toimi. Kiireellisyys viittaa siihen, että on tärkeää toimia huolimatta tapahtumiin liittyvästä suuresta epävarmuudesta. Toiminnan luonteeseen kuuluu tällöin improvisoinnin tai kokeellisuuden elementti. Kriisiin kuuluva uhan elementti tarkoittaa uhkaa yhteiskunnan ydinarvoille. Ydinarvoina voidaan pitää esimerkiksi turvallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä sekä oikeusvaltioperiaatetta ja integriteettiä. Tällöin reaktio kriisissä ei ole niinkään pelko vaan eksistentiaalinen angsti, jolla ei ole mitään tunnustettavaa kohdetta, josta voisi saada otetta tai johon ei ole opittua toimintamallia. (Aspers 2018, 133; Boin, Hart & Kuipers 2017, 24–25; Kornberger, Leixnering & Meyer 2020, 242.) Miksi kaikista hälyttävistä ja vakavista asioista, kuten ilmastonmuutoksesta, ei synny kiireellisyyden tunnetta ja globaalia kriisitilaa, vaikka ilmastonmuutoksesta on saatavilla mittavasti tieteellistä tutkimusta? Kriisi ei tarvitse syntyäkseen pelkästään vakavaa ongelmaa, vaan se tarvitsee myös jaetun näkemyksen epävarmuudesta, uhasta ja kiireellisyydestä ongelman ympärillä. (Brinks & Ibert 2020, 277.)

Suzanne Staggenborg (1993) on määritellyt kriisejä ja kriittisiä tapahtumia, joilla on merkitystä yhteiskunnallisille liikkeille, jotka muotoutuvat usein jonkin sosiaalisen ongelman ympärille. Tällaisia ovat 1) mittavat sosioekonomiset tai poliittiset tapahtumat, 2) luonnonmullistukset tai epidemiat, 3) onnettomuudet, 4) kriittiset yhteenotot esimerkiksi vastavaikuttajan ja valtaapitävien välillä, 5) strategiset aloitteet, joita ovat esimerkiksi suunnitellut aloitteet edistää tiettyä liikettä tai 6) poliittiset linjanvedot, joiksi voidaan katsoa valtiiovallan viralliset ulostulot liittyen kollektiiviseen liikehdintään. Pride (1995) näkee, että mullistava tapahtuma tasoittaa tietä muutokselle julkisen vallan käytössä, koska tällaiset tapahtumat muuttavat massayleisön käsityksiä. Tiedostusvälineet ja sosiaaliset liikkeet omalta osaltaan osallistuvat merkityksien antoon, mutta kansalaiset aktiivisesti osallistuvat prosessiin ja näin ollen osallistuvat

maailman muuttamiseen. (Pride 1995, 6-7.) Tämän tutkielman aineistossa eli mielipidekirjoituksissa, on nähtävissä se, miten kansalaiset osallistuvat keskusteluun sekä prosessiin ja näin ollen myös Priden mainitsemaan maailman muuttamiseen.

Muinaisessa kreikassa kriisillä viitattiin kriittiseen pisteeseen, haaraumaan kehityksen tiellä, päätöksen hetkeen. Lääketieteessä kriisillä viitataan kriittiseen jaksoon, jossa potilas kamppailee henkensä puolesta: kuoleeko potilas vai jääkö henkiin? Nykykäytössäkin termiin liittyy vakavan uhan ja ulospääsyn elementit. Tilanne voi näyttää pahalta, mutta se ei ole toivoton. Kriisiin voi liittyä myös ajatus siitä, että se avaa odottamattomien mahdollisuuksien ovia. (Boin, Hart & Kuipers 2017, 25.) Tässä tutkielmassa kontekstina on COVID-19-pandemia, jota voidaan jo sanoa tähän asti eletyn 2000-luvun suurimpana ja vaikutuksellisimpana globaalina kriisinä ja se tarjoaa mielenkiintoisen taustan keskustelulle sosiaalisista ongelmista. Myös journalisteilla on oma mahdollisuutensa vaikuttaa yleisön käsitykseen kriisistä. Heidän käsissään on, kuinka paljon kriisille omistetaan palstatilaa ja huomiota, mihin sävyyn käsillä olevasta asiasta kirjoitetaan ja miten asia kehystetään. (Damstra & Vliegenthart 2018, 984.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA -AINEISTO

5.1 Goffmanilainen kehysanalyysi

Tutkielmassani hyödynnän analyysimenetelmänä Erving Goffmanin kehittämää kehysanalyysiä. Goffmania pidetään ristiriitaisena teoreettikona ja hänet yhdistetään moniin erilaisiin lähestymistapoihin. Anna-Maija Puroila (2002) tuo esiin, että Goffman on yhdistetty muun muassa strukturaaliseen traditioon, eksistentialismiin, semiotikkaan, Freudiin, Simmeliin, Durkheimiin ja Bourdiuun. Useimmiten hänet on kuitenkin linkitetty symboliseen interaktionismiin, etnometodologiaan ja fenomenologiseen sosiologiaan. Sosiologiselle teorianmuodostukselle Goffmania on pidetty sekä klassikkona että rajoittuneena. Vastaavalla tavalla on suhtauduttu myös Goffmanin kehysanalyysiin. (Puroila 2002, 25.) Goffman ei pelkästään pohdi sitä, mitä todellisuus on, vaan pyöräyttää kysymyksen muotoon: minkälaisissa olosuhteissa ajattelempa asioiden olevan todellisia? Tällöin pohdinnan kohteena eivät niinkään ole ihmisen ulkopuoliset, objektiivisen todellisuuden asiat vaan ihmisen tajunnassa sijaitseva todellisuuden tunne eli se, minkä me koemme tai ajattelemme olevan totta ja todellista. (Goffman 1974, 2; Puroila 2002, 26.)

Goffmanin kehysanalyysin taustalla näyttää olevan filosofi William Jamesin monien maailmojen teoretisointi, johon Goffman itsekin viittaa. Jamesin monissa maailmoissa jokaisella on oma olemassaolon tapansa. Näitä maailmoita oli Jamesin mukaan aistein havaittava maailma, tieteellisten objektien maailma, abstraktien filosofisten totuuksien maailma ja myyttien ja yliluonnollisten uskomusten maailma. Nämä maailmat tulevat meille todellisiksi havaintomme ja kiinnostuksemme kautta. Goffman kuitenkin kritisoi Jamesia siinä, että tämä asetti aistikokemuksen ensisijaiseksi muihin

maailmoihin nähden todellisuuden tunteen tuottamisessa. Goffman näki, että pelkääntään keskittymällä aistikokemukseen, ei voida kertoa, että minkälainen sosiaalinen tapahtuma kulloinkin on tapahtumassa. Tämä oli Goffmanille keskeinen ajatus, jota hän lähti kehysanalyysissä tutkimaan. Kehysanalyysissä kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, millä perusteilla ihmiset kokevat tietyt asiat todellisina ja miten tämä kyseinen kokemus heikkenee ja lopulta katoaa. (Goffman 1974, 2-3; Puroila 2002, 26-27.)

Goffman kritisoi ajatusta siitä, että sosiaaliset tilanteet olisivat ainutkertaisia ja sosiaalisen konstruktionismin ajatusta siitä, että sosiaalinen todellisuus jatkuvasti rakentuu ja että se tuotetaan paikallisesti. Goffman kiinnitti huomiota sosiaalisten tilanteiden moniulotteiseen ja kerroksiseen luonteeseen. Goffman lähtee siitä, että sosiaaliseen tilanteeseen osallistuvat ovat jo edeltä käsin tietoisia sosiaaliseen tilanteeseen liittyvistä määrittelyistä ja osallistujien tehtäväksi jää toimia näiden edeltä olemassa olevien määrittelyjen mukaisesti. Yksilö Goffmanin mukaan tulee sosiaaliseen tilanteeseen ja joutuu kysymään itseltään: mitä täällä tapahtuu? (*What is it that's going on here?*) Näin yksilö yrittää ymmärtää maailmaa ja siinä tapahtuvia erilaisia tilanteita. Yksilön vastaus tähän kysymykseen määrittelee hänen tilannekohtaista toimintaansa. (Goffman 1974, 2-3; Puroila 2002, 34.)

Tähän kohdistuu Goffmanin kehysanalyysin keskeinen lähtökohta. Pyrkinessään ymmärtämään tapahtumia, yksilöt tarkastelevat niitä erilaisten kehysten läpi. Nämä kehykset taas ratkaisevat yksilölle, minkälainen tapahtuma on kyseessä ja ratkaisee yksilön tilannekohtaisen toimintatavan. Esimerkkinä voidaan käyttää huudahdusta "Tuli on irti!". Jos huudahdus tapahtuu teatterissa, yksilö pysyttelee paikallaan eikä tee mitään. Jos huudahdus tapahtuu jossain muussa tilanteessa, yksilö kenties ottaa puhelimen käteensä ja soittaa palokunnan paikalle. Erilaisia kehyksiä, joissa yksilö huudahdusta tarkastelee ovat siis esimerkiksi teatteri ja vaaratilanne. Missä kehyksessä tapahtumat tapahtuvat, määrittelevät myös yksilön kokemuksen tilanteesta. (Goffman 1974, 247; Puroila 2002, 36.)

Strukturalistisessa näkemyksessä kehysten ajatellaan determinoivan yksilön toimintaa, mutta se jättää huomioimatta Goffmanin kehysanalyysin puolen, jossa kehykset kuitenkin nähdään moninaisina, muuntuvina ja vaihtelevina. Goffman ei nähnyt yksilöitä vain passiivisina kehyksiin reagoijina. Kehysten roolin voikin nähdä kaksinaapaisesti: sekä järjestystä luovina, että toisaalta muuttuvina olosuhteina, jotka osoittavat sosiaalisen elämän monikerroksisuuden ja vaihtelevuuden. Kehysanalyysissä puhutaankin primääreistä kehyksistä, jotka painottavat muuttumattomuutta ja pysyvyyttä sekä moninaisuutta korostavista käsitteistä kuten kehysten muunnoksista, kehysten kerroksisuudesta ja kehysten ulkopuolisesta toiminnasta. Primäärit kehykset ovat Goffmanille keskeiset todellisuuden tunteen tuottamisessa. Primäärejä kehyksiä ei voi palauttaa mihinkään toiseen tai aikaisempaan kehykseen. Esimerkiksi lasten so-taleikki palautuu sodan ja leikin kehyksiin eli se ei ole primäärinen kehys. Goffman jakaa primäärit kehykset luonnollisiin ja sosiaalisiin kehyksiin. Luonnollisilla primäärisillä kehyksillä tarkoitetaan fyysisiä tapahtumia identifioivia kehyksiä. Ne ovat

tahdosta riippumattomia, kausaalisia ja deterministisiä. Biologisen ja fysikaalisen ulottuvuuden lisäksi Goffmanille oli ihmisyyden määrittelyssä yhtä tärkeää myös ihmisen tajunnallinen, tietävä ja tunteva olemus. Sosiaaliset primäärit kehykset antavat perustan, kun tulkitaan tapahtumia tahtoon, intentionaalisuuteen ja päämääriin liittyvänä toimintana. Luonnollisissa kehyksissä tapahtumat järjestyvät luonnonlakien mukaisesti, sosiaalisissa kehyksissä kiinnittyy huomio yksilöiden valintoihin ja toimintoihin eli sosiaaliseen järjestykseen. Primäärien kehysten tarkoitus on toimia perustana niille merkityksille, joita tilanteille muodostetaan. Primäärit kehykset ovat kulttuurisesti määrittäneitä ja niitä ylläpidetään sosiaalisina tapoina, joiden avulla ymmärretään tapahtumia maailmassa. Eri sosiaalisten ryhmien primäärejä kehyksiä voidaan pitääkin kulttuurin keskeisinä elementteinä. Historiallisesti nähdään kuitenkin, että kehykset ovat muovautuvia ajan saatossa: yksilöllä on valtaa itseensä mutta kulttuuriin on jo vaikeampi vaikuttaa - ainakaan nopealla aikavälillä. (Goffmann 1974, 21-22; Puroila 2002, 36-39; kts. myös Heiskala 1991)

Puroila esittää kehysanalyyttiselle monimuotoisuudelle viisi erilaista lähtökohtaa tulkintaa varten:

1. Yksilöt mahdollisesti tulkitsevat tilanteita useiden kehysten kautta
2. Yksilöllä voi olla samanaikaisesti käytössään useita eri kehyksiä
3. Yksilöt voivat vaihtaa joustavasti eri tilanteissa kehyksiä
4. Kehykset ovat muunnettavissa ja niitä muunnetaan
5. Yksilöt toimivat myös sosiaalisia normeja vastaan eli kehyksen määrittämää sopivaa toimintaa vastaan. (Puroila 2002, 47.)

Lehdistöaineistosta voidaan edellisen perusteella pyrkiä analysoimaan eri kehyksiä, jotka ovat samanaikaisesti käytössä, erilaisia tulkintamahdollisuuksia eli kehyksiä, kehysten muuntumista ja sosiaalisten normien vastoin toimivia kehyksiä. Kysymykset aineistolle voivat kehysanalyttisesti olla esimerkiksi seuraavanlaisia: minäkälaisia vakiintuneita ajatustapoja on lehdistöaineistosta löydettävissä; miten sosiaalisesti ongelmat ovat tulkittavissa lehdistöaineiston perusteella; miten kehyksiä käytetään, kun puhutaan sosiaalisista ongelmista eli miten sosiaaliset ongelmat kehystetään?

Goffmaniin liittyen Puroila tuo vielä tärkeän epistemologisen ja ontologisen tarkennuksen. Olen luvussa 3.2 esitellyt sosiaalisen konstruktionismin aatesuuntausta. Goffman sijoittuu sosiaaliseen konstruktionismiin Puroilan mukaan siten, että Goffman uskoo kyllä sosiaalisen todellisuuden olevan sosiaalisesti rakennettu. Goffmanille tässä on kuitenkin keskeistä se, että rakentuuko sosiaalinen todellisuus jokaisessa vuorovaikutustilanteessa uudelleen vai rakentuuko se pidempiaikaisessa prosessissa. Peruslähtökohdilta voidaan katsoa, että Goffman ajattelee sosiaalisen konstruktionismin luojien Bergerin ja Luckmanin suuntaisesti: ristiriitaa syntyy sellaisen konstruktionismin suuntauksen kanssa, jossa sosiaalisen todellisuuden objektivoiminen on

kielletty ja sosiaalisen todellisuuden katsotaan syntyvän uudelleen jokaisessa tilanteessa. Näin ollen Goffmanin kehysanalyysi tulee lähelle positivistista tieteenfilosofiaa. (Verhoeven 1993, 324; Puroila 2002, 49.)

5.2 Kehysanalyysi media-aineistojen tutkimisessa

Goffman loi kehysanalyysin alun perin arkielämää ja kasvokkaisissa kohtaamisissa tapahtuvia sosiaalisia tilanteita varten. Kuitenkin kehysanalyysia on käytetty joustavasti myös ei-kasvokkaisten viestintätilanteiden analysoimiseksi. (Puroila 2002, 30–33.) Erityisesti media-aineistoja kehysanalyysin avulla on tutkittu monipuolisesti. Kehys tarjoaakin Robert Entmanin (1993) mukaan väylän tutkia viestinnän, kuten journalismin, vaikuttamista jopa yksilöiden tietoisuuteen (Entman 1993, 51–52). Mediatutkimukseen kehys teki sisäänmarssinsa 1970-luvun lopulla. Journalismin tutkimuksessa kehystä voidaanakin käyttää sekä toimijuuden että rakenteen tutkailemisessa: se yhdistää yksilötason kognitiivisen puolen yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen tasoon. (Horsti 2005, 50.)

Gaye Tuchman (1978, 1) näki uutiset ikään kuin ikkunan kehyksenä, jonka läpi ihmiset katsovat maailmaa: ikkuna voi olla suuri tai pieni, siinä voi olla monta paneelia, himmeä tai kirkas lasi ja se voi olla suunnattu etu- tai takapihalle. Myös merkitystä on sillä, seisooko katselija lähellä vai kaukana ikkunasta, pää vinossa vai suorassa ja niin edelleen. Erkki Karvonen (2000) kritisoi kuitenkin englannin sanan *frame* suomentamista (Goffmanin alkuperin käyttämä termi oli *frame*). Suomessa tehtävään kehysanalyysiin on vakiintunut käyttää kehys-termiä, mutta Karvonen näkee huonona, että tällöin se ohjaa ajattelua kohti maalauksen kehyksiä. Tällöin ongelmana on, että taulu pysyy muuttumattomana ja kehykset ovat vain marginaalisesti merkityksellisiä. Kehysanalyysissä kehys on kuitenkin pikemminkin päinvastaisessa roolissa, jolloin yksittäinen asia saa merkityksensä tietyn kokonaisuuden osana – kokonaisuus tällöin määrittelee yksittäisen asian olemuksen. Karvonen päätyy käyttämään sanaa kehikko. (Karvonen 2000, 78.) Tässä tutkielmassa käytetään kuitenkin kehysanalyysissä vakiintuneeksi katsottua suomennosta kehys englannin kielen *frame*-sanasta. En näe itse syytä käyttää toista termiä: sanoilla on kuitenkin eri asiayhteyksissä erilaisia merkityksiä, kuten kehysanalyysin yhteydessä sanalla kehys.

Viestintätutkija Todd Gitlin (1980) on todennut median tulkintakehyksistä, että ne ovat enimmäkseen lausumattomia ja tiedostamattomia malleja, joiden avulla jäsenetään maailmaa journalistille itselleen sekä journalistien tuotoksien käyttäjille eli yleisölle. Median tulkintakehykset ovat tulkinnan, esittämisen ja tiedostamisen sekä painottamisen ja poissulkemisen malleja, jotka voidaan nähdä symbolien käyttäjien

diskurssin organisoimisena, oli sitten kyseessä kuva tai sanallinen esitys. (Gitlin 1980, 7.) Mediatutkimuksessa kehyksen käsitettä ja kehysanalyysiä on hyödynnetty esimerkiksi neljässä eri tarkoituksessa: 1) temaattisten yksiköiden eli kehysten tunnistamiseen aineistosta, 2) kehyksiä tuottavien olosuhteiden tutkimiseen, 3) sen tutkimisessa, miten uutisten kehykset aktivoivat yksilöiden ennakkotietoja ja miten kehykset vaikuttavat yksilöiden tulkintoihin, päätöksen tekoon ja arvioihin sekä 4) sen tutkimisessa, miten kehykset ovat omalta osaltaan muokkaamassa sosiaalista todellisuutta sekä julkista mielipidettä. (D'Angelo 2002, 873.)

Leena Mäkipää ja Tuomo Mörä korostavat kehysanalyysin olevan mediatekstien kohdalla sen tutkimista, millaisia tiedostamattomia ja tiedostettuja valintoja ja painotuksia journalistit tekevät laatiessaan juttuja ja uutisia käytössään olevasta informaatiosta. Journalistit tällöin valitsevat kaikista tulkintamahdollisuuksista tai todellisuuksista sen, joka on heistä toimivin ja muodostavat näin omanlaisensa representaation tapahtumista. (Mäkipää & Mörä 2009, 213.) He nojaavatkin osin poliittisen viestinnän tutkijan Robert Entmanin (1993) määritelmään, jossa kehystäminen media-aineistojen kohdalla tarkoittaa valintaa ja huomion kiinnittämistä. Entman on todennut, että kehykset ovatkin olemassa kahdella eri tasolla: ne ovat ihmisen mieleen tallennettuja informaatioprosessoinnin periaatteita sekä toisaalta ne ilmaantuvat itse (uutis)tekstissä. Kehystäminen tarkoittaa Entmanille joidenkin todellisuuden puolien valitsemista ja tärkeämmäksi tekemistä siten, että korostetaan tietynlaista ongelman määrittelyä, kausaalista tulkintaa ja moraalista arvioimista. Tyypillisesti kehyksien avulla diagnosoidaan, arvioidaan ja määritellään edellisten perusteella ratkaisuehdotus. Esimerkkinä edellisestä kaavasta Yhdysvaltojen näkökulmasta voidaan esimerkiksi katsoa kylmän sodan kehystä. Ongelmaksi määriteltiin esimerkiksi jokin ulkomainen tapahtuma, kuten sisällissota. Sodan syyksi määriteltiin kommunistiset kapinalliset. Moraalisessa arvioinnissa korostettiin ateistista aggressiota ja ratkaisuksi ehdotettiin Yhdysvaltojen tuen suuntaamista kapinallisten vastapuolelle. Entman korostaa, että kehyksillä on ainakin neljä eri osa-aluetta kommunikaatioprosessissa. Nämä ovat kommunikoija, teksti, vastaanottaja sekä kulttuuri. Kommunikoija tekee tietoisia tai tiedostamattomia valintoja siitä, mitä sanoo. Teksti sisältää kehykset, jotka tulevat esiin siinä, mitä on sanottu (tai ei ole sanottu) avainsanojin, fraasein, stereotyyppien, tiedon lähteineen sekä lauseineen. Vastaanottajan ajattelua ohjaavat kehykset joko vastaavat tai eivät vastaa tekstissä sijaitsevia kehyksiä. Kulttuurin voi nähdä laajempina kehyksinä. (Entman 1991, 7; Entman 1993, 52–53.)

Entman on huomauttanut, että kehys tulee käsitteenä myös lähelle kognitiotieteistä tuttua skeeman eli tietorakenteen ja skriptin eli juonen käsitteitä (Entman 1993, 53). Samoin William Gamson ym. (1992, 384) viittaavat samaan eli kehys on samanlaisessa roolissa median diskurssissa kuin skeema on kognitiotieteissä: se on keskeinen organisoiva rakenne sekä koossapitävä, merkitystä tuova voima moninaiselle symbolien joukolle. Skeema eroaa kuitenkin kehyksen käsitteestä siten, että sillä viitataan yksilön kognitioon. Kehys puolestaan on sosiaalisen kognitioon liittyvä sekä

sosiaalisesti jaettu. Muita kehystä lähelle tulevia käsitteitä ovat esimerkiksi diskurssi, formaatti, kertomus, genre ja niin edelleen. Karvonen huomauttaa, että erottelua vaikeuttaa sekin, että käsitteitä on käytetty osin päällekkäin ja joustavasti. Myös erilaiset tutkimusperinteet ovat lainanneet toisiltaan aineksia. Diskurssin käsitteessä on puolia semiotiikasta, kielitieteestä ja strukturalismista. Kehyksen käsitteessä on taas puolia hahmopsykologiasta, kognitiivisesta psykologiasta, sosiaalisen kognition tutkimuksesta, retoriikan tutkimuksesta, symbolisesta interaktionismista ja fenomenologiasta. Molemmat käsitteet, diskurssi ja kehys, ovat palautettavissa konstruktionistiseen näkemykseen ja omalta osaltaan kattavat suurin piirtein saman alueen käsitteistykseen. Diskurssi ja kehys siis muistuttavat toisiaan, vaikka niiden juuret ovatkin eri paikoissa. Karvonen näkee, että diskurssin digitaalisena ja kehyn analogisena: diskurssi toimii erojen alueella eli merkitysyksiköiden identiteetti määräytyy toistensa eroavuuksien kautta. Kehys taas toimii enemmän hahmojen tunnistamisen ja tilannekontekstin ymmärtämisen alueella. Diskurssi on kielipeliä ja sosiaalisia käytäntöjä. (Karvonen 2000, 81–83.)

Karina Horsti (2005, 51) korostaa, että vaikka kehystä on käytetty hyvin erilaisissa tutkimuksissa, kuten vallan ja hegemonian tutkimisessa sekä sisällön erittelyssä ja kehysten toistuvuuden mittaamisessa, niin sen vahvuus on sen soveltamismahdollisuuksissa koko viestinnän tutkimukseen: tuotannon, tekstin ja vastaanoton ulottuvuuksiin. Kehysten erittelyminen tekstistä perustuu kuitenkin tulkintaan ja tulkinta ei ole yksiselitteistä. Perustavanlaatuisena ongelmana kehysten tekstistä määrittelemiseen voi liittyä se, onko kyseessä kehys vai pikemminkin teema.

5.3 Kehysanalyysi tässä tutkielmassa

Konstruktionistisesti suuntautuneessa kehysanalyysissä otetaan huomioon erityisesti kansalaiset. Ilman ihmisten aktiivista osallistumista kehystämisen vaikutuksia ei tapahdu. Kansalaiset eivät siis ole pelkkiä hyväntahtoisia ja vastaanottavaisia hölmöjä. (Pan & Kosicki 2005, 191.) Mediaviestien vastaanottajilla on omat teoriansa, jotka perustuvat esimerkiksi heidän omiin kokemuksiinsa ja kulttuuriinsa. Nämä liitettynä median esiintuomiin asioihin auttavat ihmisiä keskustelemaan monimutkaisistakin poliittisista kysymyksistä heille tutulla kielellä. Näin yksilöt osallistuvat alhaalta ylöspäin suuntautuvaan asioiden ja ongelmien kehystämiseen. Tämä on erityisen ilmiselvää esimerkiksi sosiaalisen median viestimisissä kuten blogeissa, erilaisissa videopalveluissa ja vaikka Facebookissa. Näin voidaan nähdä ja tulkita, että alhaalta ylöspäin suuntautuva kehystämisen saa yhä enemmän ja enemmän vaikutusvaltaa erilaisten keskusteluun nousseiden kysymysten kohdalla. (Nisbet 2010, 48.)

Tässä tutkielmassa yhdistyykin kaksi asiaa: 1) median kehystämisen voima siinä, mitkä asiat nostetaan keskusteluun sekä erityisesti 2) miten kansalaiset kehystävät sosiaalisia ongelmia kirjoituksissaan alhaalta ylöspäin. Vaikka mielipidepalsta on jo eräänlainen jäännös historiasta, jos sitä verrataan sosiaalisen median palveluihin, on sillä kuitenkin nähtävissä edelleen oma voimansa yhteiskunnassamme ja se tavoittaa laajalti ihmisiä. Tässä tutkielmassa ei kuitenkaan olla välttämättä niin kiinnostuneita siitä, mikä voima kehystämällä on vaan siitä, miten kansalaiset kehystävät sosiaalisia ongelmia kriisin keskellä. Mielenkiintoni kohdistuu siihen, mitä kehyksen käsitteellä voidaan havaita maailmastamme. Kehys voi nimittäin tarjota mahdollisuuden ymmärtää ihmisen tietoisuuden ja toiminnan suhteita linkittyneenä kulttuuriin, johon ihminen kuuluu. Näin kehyksen käsitteenä voidaan nähdä korostavan, että ihmisen toiminta maailmassa tuottaa erilaisia versioita todellisuudesta. Näin syntyneet kuvaukset kertovat yksilöstä, joka on kuvaukset tuottanut sekä siitä kulttuurista, jossa kuvaus on syntynyt. (Väliaverron 1996, 108; Ryytänen 2009, 76.) Näin kehyksen käsitteen avulla voi olettaa pääsevänsä kiinni yksilöiden kollektiivisesti jaettuun syvempään rakenteeseen, jonka voi ajatella aktivoituvan kriisin keskellä.

Tutkielmani on aineistolähtöinen. En tietoisesti pyri löytämään valmiita kehyksiä aineistostani, vaikkakaan en voi täysin sulkea pois sitä mahdollisuutta, että tiedostamatta näin saatan toimia. Kehykset eivät kuitenkaan nouse ikään kuin itsestään tai puhtaasti induktiivisesti teksteistä, joita analysoin. Tässä tutkielmassa nojaan osin Margaret Linström ja Willemien Marais'n (2012) hahmotelmiin tehdä kehysanalyysiä media-aineistosta. Linström ja Marais ovat hahmotelleet kehysanalyysin etenemisen seitsemään askeleeseen.

Ensimmäinen askel on aihealueen sekä lähdeaineistona käytettävän media-aineiston valinta. Aihealue valitaan sen perusteella, mikä on tutkimuskysymys ja tutkimusongelma. Brian McNair (2000, 136) on todennut, että sanomalehti on aineistona hyvä senkin takia, että sanomalehden avulla voi viestiä kompleksisia ideoita. Tässä tutkielmassa käytetään media-aineistoista sanomalehteä ja sanomalehdistä Helsingin Sanomia.

Toinen askel on aikaikkunan määrittely. Aikaikkuna on se ajanjakso, jolla aineistoa tutkitaan. Tässä tutkielmassa ajanjakso on COVID-19-pandemian ensimmäinen aalto Suomessa. Ensimmäisen aallon olemus määritellyt alkaneeksi 1.3.2020 ja loppuneeksi 15.6.2020.

Kolmas askel on tehdä testi aineistolla siinä aikaikkunassa, joka on valittu ja näin todeta aineiston soveltuvuus analyysille. Neljäs askel on analyysiyksikön valinta. Analyysiyksikkö on esimerkiksi yksi sana, symboli, teema tai kokonainen artikkeli. Tässä tutkielmassa analyysiyksikkönä on Helsingin Sanomien mielipidekirjoitukset.

Viides ja kuudes askel liittyvät kehystypologian valintaan. Valinta tarkoittaa sen tutkimusotteen valintaa, tekeekö kehysten analysointia induktiivisesti vai deduktiivisesti. (Linström & Marais 2012, 30.) Tässä tutkielmassa tehdään aineistolähtöistä kehysanalyysiä eikä pyritä löytämään ennalta valittuja tai aikaisemmin tunnistettuja

kehyksiä aineistosta. Tätä lähtökohtaa puoltaa jo sekin, että tässä tutkielmassa ei tehdä varsinaisesti mediatutkimusta ja pyritä löytämään uutisista erilaisia geneerisiä kehystämiskeinoja vaan pyrkimyksenä on löytää niitä kenties yllättäviäkin keinoja, joilla kansalaiset kehystävät sosiaalisia ongelmia kriisiaikana.

Seitsemäs askel on kehysten tunnistaminen. Kehysten tunnistamisessa tärkeää on, että tutkija tietää miten etsiä ja tunnistaa kehyksiä sekä mitä etsiä, kun hän pyrkii tunnistamaan aineistosta kehyksiä. Vastauksena kysymykseen, miten kehyksiä voi etsiä, on esimerkiksi jatkuvan vertailun tekniikka. Ensinnäkin on tehtävä aineiston luokittelu eri kategorioihin tai kehyksiin. Tämän jälkeen kategorioihin tai kehyksiin luokiteltua aineistoa työstetään ja jatkojalostetaan. Kolmanneksi etsitään suhteita tai teemoja eri kategorioiden tai kehysten välillä. Lopuksi yksinkertaistetaan ja integroidaan data koherentiksi teoreettiseksi malliksi. Emmanuel Alozie (2005, 66) on esittänyt kolmen vaiheen menettelytavan, jossa ensinnäkin luetaan aineisto useaan otteeseen muistiinpanoja tehden. Tämän jälkeen luetaan aineisto uudestaan ja pyritään löytämään toistuvia teemoja, kehyksiä, arvoja tai otsakkeita. Kolmannessa vaiheessa tehdään syvälinen analysointi ja tulkittavalle aineistolle. (Linström & Marais 2012, 30–31.)

Mitä etsitään, kun tunnistetaan kehyksiä tekstistä? William Gamsonin ja Kathryn Laschin (1983, 399) taajaan viitatussa määritelmässä korostetaan, että tutkija analysoi tekstistä symbolisia välineitä sekä tekstille ominaisia aineksia tunnistessaan kehyksiä. Näitä erilaisia välineitä kehystää on monia. Ne voidaan jakaa uutisteksteissä esimerkiksi teknisiin ja retorisiin keinoihin. Tässä tutkielmassa ei olla kiinnostuneita uutisaineistoissa käytetyistä teknisistä keinoista kuten uutisotsikoinnista ja kuvavallinnoista vaan keskitytään enemmän mielipidekirjoituksissa käytettyihin retorisiin keinoihin. Näitä retorisia keinoja ovat esimerkiksi sanavalinnat, metaforat, esimerkit, iskulauseet ja fraasit. (Gamson & Lasch 1983, 407–408; Väliverronen 1996, 111; Linström & Marais 2012, 31.) Samoin tässä korostuu Entmanin määritelmä, että tekstin sisältämät kehykset tulevat esiin siinä, mitä on sanottu (tai ei ole sanottu) avainsanoin, fraasein, stereotyyppioin, tiedon lähteineen sekä lauseineen (kts. s. 31).

5.4 Helsingin Sanomat ja mielipidekirjoitukset tutkimusaineistona

Tutkielmani aineistona toimivat Helsingin Sanomien mielipidekirjoitukset, jotka käsittelevät sosiaalisia ongelmia. Aineiston olen kerännyt lukemalla kaikki mielipideosastokirjoitukset koronaviruspandemian ensimmäisen aallon ajalta. Loseke määrittelee sosiaalisen ongelman olevan jotain ongelmallista, laajalle levinnyttä sekä jotain, joka voidaan ja pitäisi muuttaa. Tätä määritelmää olen soveltanut valikoidessani mielipidekirjoituksia aineistooni. (Loseke 2017, 6–7.) Koronaviruspandemian ensimmäisen aallon olen rajannut siten, että se alkoi 1.3.2020 ja päättyi 15.6.2020, kun valmiuslaki ja poikkeusolot kumottiin. Poikkeusolojen kumoamisen aikaan Suomen koronataartuntatilanne oli verrattain rauhallinen ja kun peilataan tilannetta jälkikäteen, on selkeästi nähtävissä, että kesään päättyi ensimmäinen koronapandemia-aalto siinäkin mielessä, että sairaalahoitoa tarvitsevien määrä oli alhainen, kunnes se syksyä kohti alkoi jälleen lisääntyä tartuntojen määrän kasvaessa. (Worldometer 9.3.2021.)

Olen rajannut aineistoni ulkopuolelle ne mielipidekirjoitukset, jotka koskevat puhtaasti terveydenhuoltoa tai terveyteen liittyviä kysymyksiä. Tämä rajaus ei kuitenkaan ole aivan yksiselitteinen. Viruspandemia on kuitenkin pohjimmiltaan biologinen ja se on alun perin terveydellinen kriisi, joka nopeasti sai myös sosiaalisia ulottuvuuksia. Olen katsonut asiaa siten, että olen ottanut aineistooni mukaan herkästi myös sellaisia mielipidekirjoituksia, jotka ikään kuin jäävät sosiaalisten ja terveydellisten kysymysten välimaastoon. Jos aiheena on ollut esimerkiksi hydroksiklorokiinin tai D-vitamiinin käytön hyödyt koronavirustartunnan saaneiden hoidossa, olen rajannut sen pois aineistostani.

Helsingin Sanomat -lehtenä on suomalaisessa mediakentässä yhä keskeinen vaikuttaja. Helsingin Sanomat tavoittaa joka päivä painetulla lehdeillä yhteensä noin 600 000 ihmistä ja Helsingin Sanomien digijulkaisu tavoittaa viikossa noin 1,5 miljoonaa lukijaa. Se on Suomen suurin sanomalehti lukijamäärältään. (KMT 2020.) Edellinen tilasto osoittaa, että Helsingin Sanomat on pitänyt pintansa myös uudessa mediakentässä, jossa sanomalehtien vaikutusvalta on vähentynyt. Helsingin Sanomien arvovaltaa julkaisuna kuvaa Kuutin (2008, 124) toteama, että esimerkiksi Helsingin Sanomien julkaisema kielteinen juttu mielletään paljon voimakkaammin kuin jos saman olisi julkaissut jokin iltapäivälehdistä. Asian täytyy olla poikkeuksellisen kielteinen, jos Helsingin Sanomat sen julkaisee.

Ihmiset ovat tuhansia vuosia kokoontuneet yhteen esimerkiksi leirinuotion ympärille keskustelemaan yhteisistä asioista ja muodostamaan yhteistä mielipidettä yhteisöä koskevista asioista. Yksittäisen sanomalehden numeron voikin nähdä jatkumona tälle perinteelle ja eräänlaisena aikatilana, jossa erilaiset toimijat tulevat tietoisiksi yhteisestä läsnäolostaan ja alkavat paikantaa toisiaan tilassa ja ajassa. Erityisesti uutisjournalismiin voidaan katsoa kuuluvan aikatilojen tarjoama areena, jossa

tehdään laaja-alaisesti tiedon välitystä sekä käydään moniäänistä julkista keskustelua yhteiskunnallisista asioista. (Pietilä & Sondermann 1994, 69.)

Journalismin voidaan nähdä rakentavan moniäänistä julkisuutta, mutta tälle seikalle on kuitenkin useita esteitä. Esimerkiksi Helsingin Sanomien vankalle asemalle ei ole ollut uhkaajaa ainakaan pääkaupunkiseudulla. Sanomalehdellä voidaan katsoa olevan paikallista valtaa, joka toteutuu sen tavoissa organisoida sekä koordinoita viestintää, joka tapahtuu sen esityksellisissä aikatiloissa. Huomio kiinnittyy tällöin siihen, miten lehti omassa julkisuustilassaan nostaa esiin ja nimeää aiheita, sekä kehystää ja merkityksellistää niitä. Tämän tutkimuksen kannalta merkityksellistä on myös se, miten lehdet valitsevat esiintyvät tahot sekä toimijat ja asemoivat ne tiettyihin rooleihin ja miten näiden eri tahojen puheet asemoidaan erilaisiin viestinnällisiin suhteisiin. (Ridell 2009, 244.) Tämän osalta on tärkeää siis huomioida se, mitkä mielipidekirjoitukset tulevat valikoiduiksi osaksi Helsingin Sanomien mielipidepalsta ja sitä yhteistä leirinuotiota, aikatilaa, jossa käydään yhteiskunnallista keskustelua ja määritellään sosiaalisiakin ongelmia. Tähän valikoimiseen sisältyy väistämättä valtaa ja portinvartijan rooli, joka ei tule näkyväksi ilman, että siihen kiinnittää erikseen huomiota. Ehkä mielipidekirjoituksia lehteen valikoiva yksittäinen toimittaja ei tule edes ajatelleeksi, millaisia pitkällisiä vaikutuksia hänen kiireesssänsä tekemillään valinnoilla voi olla vaikkapa politiikan asialistoihin, linjavetoihin ja tätä myötä lainsäädäntöön asti.

Mielipidekirjoitusta voi olla hyvä lähestyä diskurssitutkimuksestakin tuttuna genrenä. Genressä kiteytyy jokin tyypillinen ja vakiintunut tapa toimia tietyssä kontekstissa ja rakentaa sosiaalista toimintaa. Genre kertoo systemaattisesta tavasta jäsentää sosiaalista toimintaa kielen ja sen käytön kautta. Genret kielivät myös syvemmistä, sosiaalisen toiminnan keskeisimmistä mekanismeista ja vuorovaikutussuhteista, joille eri tilanteet tyypillisesti ottaen rakentuvat. Mielipidekirjoitus on siis genre, joka tuotetaan kirjoitetussa muodossa ja ilmestyy joko lehdissä tai erilaisilla verkkoalustoilla. Yleensä edellisissä on myös jokin tyypillinen mielipidekirjoituksille tarkoitettu paikka kuten yleisönosasto tai mielipideosasto. Genrenä mielipidekirjoitus voidaan nähdä mielipiteen ilmaisuna tietyllä melko tunnistettavalla tavalla ja yleensä tietyn tyyppisissä konteksteissa. Mielipidekirjoitusten muoto ei välttämättä ole vakio esimerkiksi pituutensa ja muodollisuutensa osalta. Mielipidekirjoituksen genren voi nähdä vaikuttavan siihen, miten mielipidekirjoitus itsessään paketoidaan tai muotoillaan. Mielipidekirjoituksen genre siis ohjaa sitä, miten mielipidekirjoituksen kirjoittaja käyttää kieltään. Mielipidekirjoituksia voi ilmestyä monessa erilaisessa paikassa, mutta esimerkiksi yksittäinen kirjoitus päiväkirjassa ei tule lasketuksi mielipidekirjoitukseksi. (Pietikäinen & Mäntynen 2019, 65.) Genrenä mielipidekirjoituskin voi koostua useista tekstityyppien yhdistelmästä: esimerkiksi kritiikki voi sisältää kuvailua sekä argumentointia, mielipidekirjoitus esimerkiksi argumentointia, erittelyä sekä kertovaa tekstityyppiä. Mielipidekirjoitukseen sisältyy yleensä oman kannan ilmaisu sekä julkituotu kannan perustelu. (Pietikäinen & Mäntynen 81–83.) On mielestäni hyvä ottaa huomioon nämä erityispiirteet, jotka kuuluvat mielipidekirjoitukseen tarkasteltaessa

tutkimustuloksiani. Mieli­pidekirjoituksen genre kutsuu omalta osaltaan esiin tiettyjä kehystämisen tapoja.

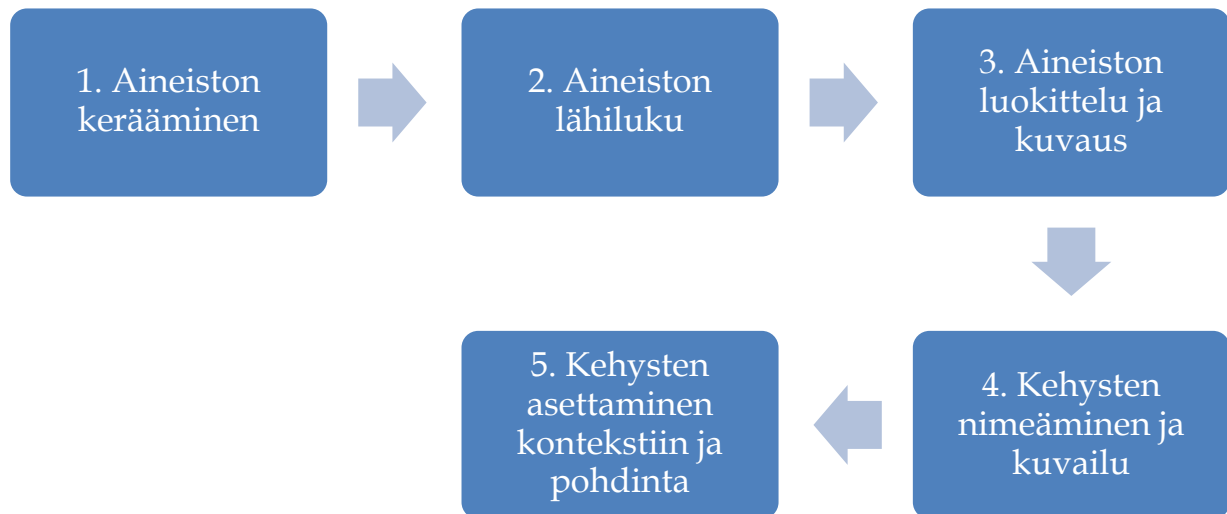
6 TUTKIMUKSEN KULKU

6.1 Aineiston analyysi

Aineistoni olen analysoinut kehysanalyysin avulla. Aineiston analyysi eteni siten, että ensin keräsin aineiston siltä aikaväliltä, joka oli määritelty tutkimuskohteekseni. Kyseessä oli COVID-19-pandemian ensimmäinen aalto Suomessa ja Helsingin Sanomissa julkaistu sosiaalisia ongelmia koskeva mielipidekirjoittelu ensimmäisen aallon ajalla, joka tutkielmassani on määritelty aikavälille 1.3.-15.6.2020. Käytössäni oli Helsingin Sanomien verkkolehti, joka on painetun Helsingin Sanomien näköispainos ja luettavissa verkon välityksellä. Luin lehdet määritellyltä aikaväliltä useaan otteeseen ja keräsin aineistoni eli sosiaalisia ongelmia käsittelevät mielipidekirjoitukset erilliseen tiedostoon. Sosiaalisia ongelmia käsitteleviä mielipidekirjoituksia kertyi yhteensä 271 (Liite 1). Otin mukaan aineistooni kirjoituksia avarakatseisesti: koronaviruspandemian sosiaalinen ulottuvuus on ollut läsnä viruksen alusta lähtien. Pandemia itsessään voidaan nähdä sosiaalisena ongelmana, joten lähes kaikki pandemiaan liittyvät asiat on mahdollista nähdä sosiaalisina ongelmina. Sosiaalisen ongelman määritelmänä olen pitänyt Loseken avaraa määritelmää – sosiaalinen ongelma on jotain ongelmallista, laajalle levinnyttä sekä jotain, joka voidaan ja pitäisi muuttaa. (Loseke 2017, 6–7; Moisio 2020, 598.) Kun aineisto oli kasassa, perehdyin siihen lukiemalla sen useaan otteeseen läpi ja tämän jälkeen suoritin luokittelun aineistosta löytyville erilaisille sosiaalisille ongelmille. Luokittelun suoritin siten, että nimesin ja siirsin erilliseen excel-tiedostoon aineistoni eri luokkien alle. Tämän jälkeen vielä suoritin tarkistuksen tekemälleni luokittelulle. Tämän jälkeen nimesin aineistosta löytyvät kehykset ja kuvailin ne. Kehykset alkoivat muotoutua samalla, kun perehdyin aineistooni. Siirsin aluksi alustaviin erillisiin tiedostoihin mielipidekirjoitukset, jotka

katsoin edustavan samaa kehystä. Tämän jälkeen luin vielä aineistoni uudestaan läpi, jotta pystyin tarkentamaan alustavaa jakoani. Tässä vaiheessa vielä osa teksteistä siirtyi eri kehyksen alle. Kuviossa 1 olen esittänyt tarkemmin analyysini kulkua ja vaiheita jaottelemalla prosessin viiteen portaaseen.

Kuvio 1. Tutkimuksen vaiheet.

On hyvä huomioida, että tutkimusprosessi ja -analyysi ei ole täysin yksisuuntainen ja lineaarinen vaan analyysissäni vaiheet 2, 3, 4 ja 5 ovat kulkeneet myös osin päällekkäin. Kaikkiin vaiheisiin on liittynyt tietoista ja tiedostamatonta ajatustyötä, jota on vaikea täysin aukottomasti esittää. Näiden rinnalla ja taustalla on kulkenut myös teoreettinen viitekehys, joka on antanut kontekstin suorittamalleni tutkimukselle. Siihen olen palannut sekä konkreettisesti uudestaan ja uudestaan peilaamalla aineistoani teoreettista viitekehystäni vasten, mutta se on todennäköisesti myös tiedostamattani ohjannut tutkimusprosessiani. Tältä osin tutkielmani tulkintaa voidaan pitää teoriaohjaavana.

6.2 Tutkimuseettiset näkökohdat ja tutkimuksen luotettavuus

Tutkielmassani on käytetty tutkimusmetodina kehysanalyysiä. Kehysanalyysi on joustava ja sitä on myös käytetty joustavasti. Ymmärrettävästi tästä syystä kehysanalyysiä on myös kritisoitu. Stephen Reese (2007) on todennut, että monet tutkijat tekevät pakollisen kumarruksen kehysanalyysin ja sitä käsittelevän kirjallisuuden suuntaan ja siirtyvät sitten tekemään sitä, mitä olivat alun perin aikoneetkin tehdä. Samoin hän on todennut, että kehyksiä käytetään siinä, missä olisi hyvin voinut käyttää sanaa teema tai otsikko. (Reese 2007, 151.) Samoin kehys tulee käsitteenä lähelle esimerkiksi skeeman, skriptin, diskurssin, formaatin ja genren käsitteitä (kts.s. 31). Olen pyrkinyt tuomaan tutkielmassani esiin sen, miten kehystäminen on laaja, ristiriitainenkin käsite ja se liittyy toisiinsa erilaisia tutkimusnäkökulmia. Kehystäminen tuo yhteen kvantitatiivista ja kvalitatiivista, empiiristä ja tulkinnallista, psykologista ja sosiologista sekä akateemista ja ammatillista. Se yhdistää konstruktionistista, kognitiivista ja kriittistä näkökulmaa. (Reese 2007, 148.)

Kehysten erittelemisen tekstistä on kuitenkin tulkinnallista. Tulkinnallinen on aina kiistanalaista. Kun yksinäinen tutkija tunnistaa kehyksiä aineistosta, on kyseessä myös varsin subjektiivinen prosessi. On huomioitava, että kehysten löytämisestä voi itsestään tulla eräänlainen kehystämisprosessi. Systemaattisuuden puute voi johtaa siihen, että tutkija löytää niitä kehyksiä aineistoista, joita hän tietoisesti tai tiedostamatta etsii. Samoin tutkija voi löytää ja määritellä kehyksiä konventionaalisilla ja stereotyyppisillä tavoilla. (Tankard 2001, 97–98). Jörg Matthes (2009) on tutkinut kehysanalyysin käyttöä media-aineistojen yhteydessä ja tuo esiin kriittisenä huomiona, että tutkijan on tärkeä tarkasti määritellä ja tuoda esiin tutkimusprosessin kulku ja se, miten kehykset on määritelty (Matthes 2009, 359–360). Kehysanalyysissä voi olla ongelmana myös se, että pyritään yhä uudestaan ja uudestaan niin sanotusti keksimään pyörä uudestaan – eli yhä uudestaan löytämään samat kehykset teksteistä (Nisbet 2010, 73). Samoin voidaan ajatella, että itse kehysanalyysistä tulee itsestään kehys, jossa toimitaan ja tulkintaa tehdään. Tämäkin on hyvä muistaa tutkielmani tuloksia tarkasteltaessa.

Olen parhaani mukaan pyrkinyt tässä tutkielmassa tuomaan esiin sen, miten olen löytänyt ne kehykset, jotka olen löytänyt ja miten analyysini on edennyt ja näin välttämään isoimmat sudenkuopat tutkielman tekemisessä. On kuitenkin selvää, että tutkijana minun on mahdotonta olla täysin riippumaton tekemässäni tulkinnassa ja

tutkimustulokseni ovat vapaasti kritisoitavissa, kuten tieteelliseen keskusteluun kuuluukin. Myös pro gradu -tutkielman mitta ja asetelma asettaa tiettyjä rajoituksia esimerkiksi sivumääränsä puolesta aineistoni ollessa laaja.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

7.1 Sosiaaliset ongelmat COVID-19-pandemian ensimmäisessä aallossa

Sosiaalisia ongelmia käsiteltiin COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana monipuolisesti Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksissa. Yhteensä sosiaalisia ongelmia käsitteleviä mielipidekirjoituksia valikoitui aineistooni 271 kappaletta ja mukaan valikoituivat ne, joissa käsiteltiin sosiaalisia ongelmia ja COVID-19-pandemiaa tai jotakin siihen liittyvää osa-aluetta. Sosiaalisen ongelman olen määritellyt Loseken määritelmän perusteella: sosiaalinen ongelma on jotain ongelmallista, laajalle levinnyttä sekä jotain, joka voidaan ja pitäisi muuttaa (Loseke 2017, 6–7). Esittelen tässä kappaleessa yleisellä tasolla sosiaalisista ongelmista käytyä mielipidekirjoittelua ja taustoitan sitä, jotta kehysanalyysini asettuu ymmärrettävään kontekstiin.

Kolme eri kategoriaa nousivat esiin enemmän kuin muut. Olen jaotellut ne viruksen leviämiseen liittyviin mielipidekirjoituksiin (50 kirjoitusta) sekä koulusulusta ja etäopetuksesta käytyyn keskusteluun (49 kirjoitusta) ja ikääntyneisiin kohdistuviin rajoitustoimiin liittyviin kirjoituksiin (42 kirjoitusta). Edellisten lisäksi keskustelua käytiin rajoitustoimista ylipäänsä ja niiden vaikutuksista (19 kirjoitusta), perheiden tilanteesta ja jaksamisesta (15 kirjoitusta), köyhyydestä, toimeentulosta ja tulonmenetyksistä (12 kirjoitusta), mielenterveydestä (10 kirjoitusta), epidemian vaikutuksista yleisellä ja globaalilla tasolla (9 kirjoitusta) sekä terveydenhuollon puutteellisesta resursoinnista, hoitajien palkkauksesta ja jaksamisesta (9 kirjoitusta).

Keskustelua käytiin myös yrittäjien ahdingosta (9 kirjoitusta), nuorten tilanteesta (9 kirjoitusta), eriarvoisuudesta ja huono-osaisuudesta (7 kirjoitusta), työttömyydestä (5 kirjoitusta), perheväkivallasta (4 kirjoitusta) sekä velkaantumisesta (4

kirjoitusta). Hajanaisia kirjoituksia löytyi myös ilmastonmuutoksesta (3 kirjoitusta), riskiryhmiin kuuluvien tilanteesta yleisesti (2 kirjoitusta), epidemian vaikutuksista opiskelijoihin (2 kirjoitusta), lasten oikeuksista epidemian keskellä (2 kirjoitusta), päihdeongelmista (2 kirjoitusta), sosiaalihuollon resursoinnista (2 kirjoitusta), varhaiskasvatuksen tilanteesta (2 kirjoitusta), paperittomien tilanteesta (1 kirjoitus), yksinäisyydestä (1 kirjoitus) sekä omaishoitajien tilanteesta (1 kirjoitus). Osa kirjoituksista olisi voinut sopia myös johonkin toiseen kategoriaan – esimerkiksi huono-osaisuudesta ja eriarvoisuudesta käyty keskustelu olisi voitu laittaa myös köyhyyden, tulonmenetysten ja toimeentulon alle, mutta olen kuitenkin päättänyt antaa sille oman alaluokituksen, koska kirjoitukset käsitelivät pääosin eri asioita. Useassa mielipidekirjoituksessa myös käsiteltiin useaa eri sosiaalista ongelmaa, kuten perheiden jaksamista ja koulusulkua tai esimerkiksi ikääntyneisiin kohdistuvia rajoitustoimenpiteitä ja ihmisoikeuksia. Näin ne sopisivat myös toisiin luokkiin. Samoin mielipidekirjoitukset olisi voinut luokitella myös toisin ja jakaa ne erilaisten otsikoiden alle. Luokittelin kirjoitukset sen perusteella, minkä katsoin kulloinkin olevan pääasiallinen teema kussakin mielipidekirjoituksessa.

Jos tarkastellaan lähemmin viruksen leviämistä koskevia mielipidekirjoituksia, niin ne koskivat usein sitä, miten pandemiaa voitaisiin hillitä esimerkiksi erilaisin hygieniaan liittyvin toimenpitein kuten turvaväleillä juoksulenkillä, ruoanjakelutavoilla lounaspaikoissa, oikealla yskimistekniikalla tai esimerkiksi ostoskärryjen kahvojen puhdistamisella. Nämä hygieniaan ja viruksen leviämisen hillitsemiseen liittyvät kirjoitukset korostuivat erityisesti ensimmäisen aallon alussa. (HSa 3.3.2020 B; HSa 5.3.2020; HSa 15.3.2020 A; HSa 16.3.2020 C.) Samoin tähän luokkaan valikoituivat kirjoitukset, joissa kiinnitettiin huomiota omaan tai läheisen taudin saamisen riskiin, esimerkiksi kokemuksiin tautiriskin kannalta riskialttiisiin työoloihin. Näissä kannanottoja esitettiin erityisesti opettajien ja varhaiskasvattajien näkökulmasta ja ne lainehtivat sen mukaan, mikä vaihe kriisistä ja rajoitustoimista kulloinkin oli menossa. Opettajien tilannetta puitiin erityisesti loppukeväästä, kun pohdinnassa oli koulusulun purkaminen ennen kesälomien alkua. (HSa 20.3.2020 B; HSa 26.3.2020 F; HSa 1.4.2020 E; HSa 20.4.2020 D; HSa 25.4.2020 B.)

Koulusulku ja etäopetus saivat myös reilusti tilaa, ja koulusulku olikin eräs eniten mielipidepalstoilla kommentoitu rajoitustoimi. Se on ymmärrettävää siitäkin syystä, että koulusulku koski suomalaisia perheitä koko Suomen laajuisesti. Asiaa kommentoitiin perheiden jaksamisen ja vanhempien, opettajien sekä lapsien näkökulmista ja myös eri järjestöt olivat mukana keskustelemassa aiheesta. Erityisesti loppukeväästä korostuivat koulusulun loppuun liittyvät mielipidekirjoitukset, joissa perusteltiin näkökulmia sekä koulusulun jatkumisen ja koulusulun päättymisen puolesta. Myös erityisryhmien edustajat, kuten neurokirjon haasteiden kanssa painiskelevat, olivat esittämässä kannanottojaan etäkoulusta sekä puolesta, että vastaan. (HSa 18.4.2020; HSa 19.4.2020 B; HSa 20.4.2020 D; HSa 22.4.2020 A.)

Ikääntyneisiin kohdistuvat rajoitustoimet olivat toiseksi eniten kommentoitu rajoitustoimi ja keskusteluun osallistuivat tälläkin kertaa sekä ikäihmiset itse, heidän läheisensä, heidän kanssaan työskentelevät, järjestöjen edustajat ja terveydenhuollon työntekijät. Keskustelu taannehti sekä puolesta että vastaan: osa näki rajoitustoimet jopa ihmisoikeusloukkauksena, toiset näkivät asian osoituksena siitä, että yhteiskunta haluaa suojella ikäihmisiä. Keskustelua käytiin esimerkiksi rajoitustoimien vaikutuksista iäkkäiden terveyteen ja hyvinvointiin. Keskustelunaihe nousi mielipidepalstalla enemmän esiin loppukeväästä, kun rajoitustoimet olivat olleet voimassa jo hyvän tovin. (HSa 4.5.2020 A; HSa 6.5.2020 D; HSa 6.5.2020 E; HSa 8.5.2020 A; HSa 8.5.2020 B; HSa 14.5.2020 G.)

Rajoitustoimista käytiin keskustelua ylipäänsäkin kohtalaisesti. Käsittelyn alla olivat esimerkiksi synnyttäjien tilanne, ravintolat, Uudenmaan eristys, kuolevien tilanne ja saattohoito sekä kirjastot. (HSa 23.3.2020 C; HSa 19.4.2020 D; HSa 30.4.2020 A; HSa 10.5.2020 B; HSa 11.5.2020 A.) Perheiden tilanteesta ja perheiden jaksamisesta keskusteltiin monelta eri kantilta. Esiin nousi esimerkiksi kotona olemisen vaikeus, huoltoriidat, erilaiset perheisiin kohdistuvat tukitoimet ja niiden välttämättömyys ja esimerkiksi järjestöjen rooli perheiden tukemisessa. (HSa 31.3.2020 A; HSa 17.4.2020 A; HSa 4.6.2020 A; HSa 21.4.2020 B.) Köyhydestä, toimeentulosta ja tulonmenetyksistä keskusteltiin esimerkiksi niukkuuden näkökulmasta ja pankkeja haastettiin mukaan talkoisiin. Samoin keskusteluun nousi perustulo ja muut sosiaaliturvaan liittyvät asiat. Jonkin verran keskustelua käytiin myös taiteilijoiden tilanteesta. (HSa 16.3.2020 B; HSa 17.3.2020 G; HSa 18.3.2020 B; HSa 19.3.2020 D.) Mielenterveydestä kirjoitettiin esimerkiksi poikkeusolojen, etätyön sekä liikkumisen vaikutuksien korostamisena mielenterveydelle. (HSa 19.3.2020 C; HSa 8.4.2020 B; HSa 19.5.2020 B.)

Epidemian vaikutuksia pohdittiin myös globaalilla ja yleisellä tasolla. Näissä kirjoituksissa nostettiin esiin esimerkiksi kehitysmaiden tilanne epidemiassa, median rooli pandemian aikana ja korostettiin esimerkiksi solidaarisuuden merkitystä. (HSa 20.4.2020 B; HSa 3.4.2020 A; HSa 3.4.2020 C.) Terveydenhuollon puutteellisesta resursoinnista käydyssä keskustelussa nostettiin esiin esimerkiksi hoitajien palkkaus, hoitajien psyykinen hyvinvointi ja lääkärin vastaanotolle pääsemisen vaikeus. (HSa 25.3.2020 B; HSa 28.3.2020 A; HSa 20.5.2020 C.) Yrittäjien ahdinkoa käsittelevissä kirjoituksissa esillä olivat esimerkiksi matkatoimistojen tilanne, lähialueen yrittäjien auttamisen tärkeys, yksinyrittäjien tilanne ja erilaiset keinot konkurssien ehkäisemiseksi. (HSa 13.3.2020; HSa 17.3.2020 E; HSa 27.3.2020 C; HSa 20.3.2020 C.) Nuorten tilannetta käsittelevissä kirjoituksissa painottuivat kesätyön merkitys nuorille, rajoitusten vaikutukset nuoriin ja nuorten tukipalvelujen tilanne. (HSa 21.4.2020 C; HSa 24.4.2020 C; HSa 8.6.2020 B.) Eriarvoisuutta ja huono-osaisuutta käsittelevissä kirjoituksissa nostettiin esiin esimerkiksi ihmisten eriarvoinen tilanne pandemian keskellä, rikkaiden ja köyhien maiden kuilun syveneminen ja vähävaraisten kärsimys pandemiassa. (HSa 17.3.2020 F; HSa 11.4.2020 B; HSa 26.4.2020 D.) Työttömyyttä käsittelevissä kirjoituksissa korostuivat pandemian vaikutukset kulttuurialan työpaikkoihin, hoitajien

tilanteeseen länsirajan tuntumassa sekä työllistämistoimien tärkeys. (HSa 17.3.2020 A; HSa 4.4.2020 D; HSa 6.5.2020 B.)

Alle viisi kirjoitusta pitivät sisällään mielipidekirjoitukset perheväkivallasta, velkaantumisesta ja ilmastonmuutoksesta. Perheväkivaltaa käsittelevissä kirjoituksissa nostettiin esille lasten turvattomuuden tunnetta kotona. Velkaantumisesta käytiin keskustelua kotitalouksien velkaongelmakuplan puhkeamisen ja velkajärjestelyjen tarpeen kasvamisen näkökulmasta. Ilmastonmuutostakin käsiteltiin koronapandemiaan liittyen esimerkiksi kestävän koronaelvytyksen ja fossiiliveron vaatimuksina. (HSa 29.3.2020 B; HSa 31.3.2020 C; HSa 5.4.2020 B; HSa 15.4.2020 A; HSa 15.4.2020 B.) Yksittäisiä kirjoituksia julkaistiin myös liittyen riskiryhmäläisiin, epidemian vaikutuksiin opiskelijoihin, lastenoikeuksiin, päihdeongelmiin, sosiaalihuollon resursointiin, paperittomiin, yksinäisyyteen ja omaishoitajien tilanteeseen. (HSa 4.3.2020 A; HSa 4.3.2020 B; HSa 19.3.2020 B; HSa 20.3.2020 A; HSa 6.4.2020 A; HSa 9.4.2020; HSa 10.4.2020 A; HSa 20.4.2020 A.)

7.2 Sosiaalisten ongelmien kehukset COVID-19-pandemian ensimmäisen aallon aikana

Aineistoani eli sosiaalisia ongelmia käsitteleviä mielipidekirjoituksia analysoidessani alkoi hahmottua neljä erilaista kehystä, joilla sosiaalisia ongelmia kehystettiin. Kehukset ovat melko laajoja ja pitävät sisällään monia eri ongelmia käsitteleviä tekstejä. Hahmottuneet kehukset ovat ikään kuin puitteita sille, miten sosiaalisista ongelmista puhutaan – mikä on se pääasiallinen katsantokanta käsillä olevaan ongelmaan. Niiden avulla pyrittiin esittämään käsiteltävä ongelma tietystä valossa, jonka kautta käsiteltävä asiaa pyrittiin hahmottamaan tai esittelemään. Kehystä voi mielestäni määrittellä myös seuraavan esimerkin avulla. Kuvittele pimeä huone, jossa tiedetään olevan jokin ongelmallinen, monitahoinen asia. Asiaa lähestyvät eri ihmiset eri puolilta huonetta ja sytyttävät pimeässä huoneessa taskulampun ja taskulampun valossa ongelmallisesta asiasta valaistuu tietty osa. Nyt taskulamppua pitelevä henkilö kertoo muille, mitä on näkyvässä taskulampun valaisemassa näkymässä. Tätä valaistua osaa voidaan sanoa kehukseksi. Kehys ei ole koko kuva, vaan se on yksi tapa hahmottaa käsillä olevaa asiaa.

Sosiaalisia ongelmia käsittelevistä mielipidekirjoituksista hahmottui neljä eri kehystä: uhan, vastuun, puutteen ja voimavaran kehys. Uhan kehukseen katsoin kuuluvaiksi 75, vastuun kehukseen 71, puutteen kehukseen 83 ja voimavaran kehukseen 42 mielipidekirjoitusta. Uhan, vastuun ja puutteen kehuksiin kuului näin ollen lähes

saman verran kirjoituksia ja voimavaran kehys oli selvästi pienempi edellisiin verrattuna. Taulukossa 1 esittelen yleisellä tasolla, minkälaisia uhan, vastuun, puutteen ja voimavaran kehukset ovat ja esittelen näissä kehyksissä pääsääntöisesti käytettyjä metaforia, iskulauseita, sanavalintoja ja fraaseja sekä esimerkkejä.

Taulukko 1. Kehysten pääpiirteet kootusti.

	UHKA (75)	VASTUU (71)	PUUTE (83)	VOIMAVARA (42)
Metaforat	<p>"Italiassa koronapandemia on riistäytynyt pahasti terveysviranomaisen hallinnasta";</p> <p>"Paineet sairaaloissa kasvavat -";</p> <p>"Koronakriisi puhkaisee kotitalouksien velkaongelmakuplan";</p> <p>"Perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoidon hoito nitisevät liitoksissaan -"</p>	<p>"Jokainen voi kantaa arvokkaan kortensa kekoon - -"</p> <p>"Jokainen kerta, kun olet huolimaton hygieniassa, se on lahja kuolemalle" -</p> <p>Nyt jos koskaan on suomalaisten aika näyttää, että osaamme puhaltaa yhteen hiileen - -"</p>	<p>"Suomi käperyy koronakriisissä terveydenhuollon ongelmien ympärille"</p> <p>"Wilma tursuaa päivittäin digitehtäviä -"</p>	<p>"Elämän suojelemisessa Suomi on siis onnistunut jo nyt";</p> <p>"Tässä toipumisessa opettajat ovat avainasemassa." "Sosiaalilyöntekijät ja sosiaaliohjaajat painavat töitä väsymättömällä tahdilla, usein ilman minkäänlaista kiitosta." "Nyt meillä on kissanpäivät."</p>
Iskulauseet	<p>"- - peli on menetetty";</p> <p>"Jos näitä ihmisiä ei pystytä tukemaan, vaikutukset voivat olla dramaattisia";</p> <p>"Muutoin toimimalla asetamme varhaiskasvattajat kohtuuttomaan vaaaraan"</p>	<p>"Tämä asia on yhteinen ja koskettaa meitä kaikkia";</p> <p>"Kukaan ei voi enää ajatella vain itseään tai omaa etuaan, vaan tärkeintä on toimia yhteistyössä viruksen leviämisen hidastamiseksi";</p> <p>"Jokainen meistä voi vaikuttaa, sinäkin"</p>	<p>"Omaishoitajat tarvitsevat nyt konkreettista apua";</p> <p>"Sosiaalipalveluihin tarvitaan riittävät resurssit - -"</p> <p>"Tilanne on jo nyt täysin kestämaton";</p> <p>"Vähävaraisista ihmisistä ei juuri välitetä."</p>	<p>"Kiitos kaikille varhaiskasvatuksen työntekijöille!"</p> <p>"Koskaan ei kerrota, että meillä yli 70-vuotialla on kotona kivaa!";</p> <p>"Kyllä tästä karanteenistakin selvitään.";</p> <p>"Sinä pärjät.";</p> <p>"Meidän koulussamme etäopetus on sujunut loistavasti."</p>

	<p>"On sulaa huluutta, ettei edes tässä ainutlaatuisen vaikeassa tilanteessa anneta työntekijöiden itse suunnitella töitään - -"</p>	<p>"Puhalletaan yhteen hiileen ja pidetään huolta toisistamme" "Koronaviruksen leviämisen estäminen on meidän kaikkien velvollisuus"</p>	<p>Välittääkö heistä kukaan?"</p>	<p>"Tänä keväänä meillä nautitaan etäkoulusta su-meilematta."</p>
<p>Sanavalinnat ja fraasit</p>	<p>"Moni meistä aivan aiheesta suorastaan pelkää –" "Tartutanko koko päiväkodin?"; "- - voi olla jo liian myöhäistä tartunnan leviämisen kannalta"; "Nimimerkki Todella huolisaa"</p>	<p>"Yksilöllä on paljon vastuuta ja jokaisen teoilla on merkitystä - -" "Meillä kaikilla on myös vastuu seurata lääketieteellisiä neuvoja - -"</p>	<p>"Nimim. Väsynyt luokanopettaja" "Matkailuala tarvitsee konkreettista tukea"; "Kotihoittoon ja vanhuspalveluihin on saatava asianmukaisia suojavälineitä" " - - toivon hallitukselta konkreettista apua - -"</p>	<p>"Olen kiitollinen hallitukselle ikäihmisten huolenpidosta" "Chattien kautta on muutamien viikkojen aikana vastattu ihmisten hätään yhtä paljon kuin alkuvuonna yhteensä." "Suuri kiitos sosiaalityöntekijöille"</p>
<p>Esimerkit</p>	<p>" – oli suorastaan järkyttävää nähdä, kuinka paljon ihmisiä oli kokoontunut puistoihin –"; "Miten käy keikkatyöläisten ja freelancereiden, joilta loppuvat kaikki työt? Miten käy yksinäisten ikäihmisten tai jo valmiiksi sairaiden?"</p>	<p>"Myös yrityksen johtajat ja omistajat voivat osallistua"; "Kansalaisvelvollisuu-temme on nyt totella päättäjien, viranomais-ten ja asiantuntijoiden suosituksia."</p>	<p>"Työpäivät venyivät helposti kymmentuntiseksi. Työpäivien jälkeen on silti olo, ettei ole tehnyt kaikkea tarvittavaa oppilaiden tukemiseksi" "Apua tarvittaisiin työmatkaliikenteen järjestämiseen. - - Apua kaivattaisiin myös ruokapalveluihin tai virvokkeeseen - -."</p>	<p>"Käyn päivittäin ulkona kävelemässä ja seuraan kevään edistymistä luonnossa. Saan siitä voimaa kotona olemiseen." "Olemme oppineet luontevuutta ja varmuutta toimia verkossa - yhdessä, yksin, kaksin, isossa tai pienessä ryhmässä.";</p>

Uhan kehyksessä ongelmat esitetään siten, että niihin liittyy tuntematon, uhkaava ja jokin pelottavakin elementti. Vastuun kehyksessä vedotaan yksilöiden vastuuseen, mutta samoin valtion ja eri toimijoiden vastuuseen. Puutteen kehyksessä ongelmat esitetään siten, että jotakin ei ole tarpeeksi tai puuttuu - ovat ne sitten resursseja tai korjaavia toimenpiteitä. Samoin puutteen kehykseen on sisällytetty puutteelliset asi-antilat. Voimavaran kehykseen on sisällytetty ne tavat puhua ongelmista, joissa huomio käännetään tilanteen positiivisiin näkökulmiin: asioihin, jotka kriisin keskellä toimivat, asiat, jotka kaikesta huolimatta ovat hyvin. Esittelen seuraavaksi tarkemmin näitä hahmottamiani eri kehyksiä.

7.3 Kehyksenä uhka

Uhka hahmottuu kehyksenä sosiaalisia ongelmia käsittelevistä teksteistä melko selväpiirteisesti. On ymmärrettävää, että uuteen ja tuntemattomaan virukseen liittyy myös tuntematonta uhkaa. Tämä uhka liittyy esimerkiksi viruksen leviämisen uhkaan ja erilaisiin skenaarioihin siitä, mitä pandemia voi tuoda mukanaan.

Aiheita, joita uhan kehyksessä käsitellään, on monia. Erityisesti pandemian alkupäässä useat uhan kehyksen kautta käsitellyt asiat koskivat viruksen leviämiseen liittyvää uhkaa. Niissä käsiteltiin esimerkiksi oikeaa aivastamistekniikkaa tai kehoitettiin välttämään käsien kuivaamiseen tarkoitettuja puhaltimia ja kuivaamaan kädet kertakäyttöisellä paperipyyhkeellä, jotta virus ei näin pääsisi leviämään. Samoin ehdotettiin ravintoloille, että lautaspinot voisi kääntää ylösalaisin ja kaupan ostoskärryjen kahvat desinfioitaisiin. Samoin ehdotettiin käsineiden käyttöä, suositeltiin hengityssuojaimia ja muistutettiin turvaväleistä kaupassa ostoksia pakatessa ja lenkkeillessä. (HSa 5.3.2020; HSa 7.3.2020 A; HSa 9.3.2020; HSa 16.3.2020 C; HSa 16.3.2020 D; HSa 4.4.2020; HSa 21.4.2020 F; HSa 9.5.2020.)

Myöhemmin koronarajoitusten aikana uhan kehyksessä käsiteltiin esimerkiksi varhaiskasvattajien uhkaa sairastua virukseen työssään ja tartuntariskiä päiväkotiryhmien välillä. Kun koulusulun lopettamista pohdittiin, uhan kehyksessä käsiteltiin koulujen avaamisen riskiä sille, että tautiaalto jälleen pahenisi ja monet riskiryhmiin kuuluvat altistuisivat tai sairastuisivat koronaan. (HSa 20.3.2020 B; HSa 1.4.2020 D; HSa 1.4.2020 E; HSa 25.4.2020 A; HSa 25.4.2020 B; HSa 25.4.2020 D.) Taudin leviämiseen liittyvien asioiden lisäksi uhan kehyksessä käsiteltiin esimerkiksi koronan aiheuttamaa uhkaa eri asioille ja aloille. Esiin nostettiin esimerkiksi koronan aiheuttamat riskit matkatoimistoille, yksinyrittäjille, sosiaaliselle hyvinvoinnille tai hoitajien liikkuvuudelle länsirajalla ja Suomen ja Ruotsin väliselle yhteistyölle. Samoin nostettiin esiin koronan uhka yksityishenkilöiden velkaongelmien paisumiselle ja globaalin

eriarvoistumisen kasvulle ja taloudelle. (HSa 13.3.2020; HSa 19.3.2020 A; HSa 29.3.2020 B; HSa 31.3.2020 C; HSa 4.4.2020 D; HSa 11.4.2020 B.)

Rajoitustoimista keskusteltiin puolesta ja vastaan. Kuten edellä olen kuvannut, rajoitustoimia kannatettiin uhan kehyksessä viruksen leviämisen kannalta. Toisaalta uhan kehyksessä käsiteltiin myös rajoitustoimien haitallisia vaikutuksia ja niiden aiheuttamaa uhkaa vanhuksille, lapsille ja lapsiperheille. Uhan kehyksessä peräänkuulutettiin yksinhuoltajien tilannetta ja lasten uhkaa kokea väkivaltaa kotona. Samoin nostettiin esiin etäkouluun liittyviä riskejä monelta eri kannalta ja perusteltiin koulujen avaamisen tarpeellisuutta. Samoin nähtiin etäkoulun ja rajoitustoimien uhka koulupudokkuuden kasvulle. Myös nuorten syrjäytymisen lisääntymisen uhka nousi keskusteltuun, jokseenkin yllättävän vähän. Ikääntyneistä keskustelua käytiin uhankin kehyksessä eri kannoilta. Esimerkiksi ikääntyneiden karanteeniolot nostettiin ikääntyneitä monin tavoin uhkaavana tekijänä. Rajoitusten aiheuttamaa uhkaa käsiteltiin ikääntyneiden terveyden heikentymisen kannalta, toisaalta nostettiin esiin rajoitustoimien tarpeellisuus ja taudin leviäminen riskiryhmiin kuuluviin ikääntyneisiin. (HSa 6.4.2020 B; HSa 21.4.2020 A; HSa 22.4.2020 A; HSa 22.4.2020 C; HSa 26.4.2020 A; HSa 1.5.2020 A; HSa 4.5.2020 A; HSa 26.5.2020 A.) Yksittäisiä uhan kehyksessä käsiteltyjä aiheita oli myös esimerkiksi elinsiirtopotilaiden ja muistisairaiden tilanne, samoin ilmastonmuutokseen liittyvät kysymykset sekä huoltoriidat. (HSa 27.3.2020 F; HSa 15.4.2020 B; HSa 10.5.2020 A.)

Uhan kehysten mielipidekirjoituksissa kirjoittajina ovat olleet kansalaiset omilla nimillään sekä nimimerkkien takana. Osa on tuonut esiin myös ammattinsa tai koulutuksensa, joiksi on nimetty esimerkiksi kirurgi, lääkäri, yrittäjä, myyjä, opiskelija, maisteri, professori, opettaja, varhaiskasvatuksen opettaja, tutkija, asiantuntija, toimitusjohtaja ja varatuomari. Osa on merkinnyt statukseksi esimerkiksi eläkeläinen tai äiti tai oman korkean ikänsä. Esimerkkeinä käytetyistä nimimerkeistä voidaan mainita "Tartutanko koko päiväkodin?", "Todella huolissaan" ja "Kärsivä naapuri". Voidaankin katsoa, että keskustelemassa on siis ollut ammateiltaan ja statuksiltaan ihmisiä yhteiskunnan eri laidoilta. Myös eri järjestötahot ovat olleet uhan kehyksessä aktiivisia keskustelijoita. Kolmannen sektorin toimijoista kirjoittamassa ovat olleet esimerkiksi Suomen lastenlääkäriyhdistys, WWF Suomi, Helsingin ensikoti, Suvantory, Diakonissalaitos, Suomen Lähetysseura, Yhden vanhemman perheiden liitto, Valtakunnallinen työpajayhdistys ja Takuusäätiö. (kts. esim. HSa 26.3.2020 D; HSa 26.3.2020 I; HSa 1.5.2020 A; HSa 4.5.2020 A; HSa 22.4.2020 A; HSa 31.3.2020 C.)

Uhan kehyksessä puhutaan koronaviruksen leviämisestä uhkaavana skenaariona, jonka välttämiseen pyritään mielipidekirjoituksissa antamaan vinkkejä ja neuvoja. Esimerkiksi oikeisiin hygieniatoimiin kehottavissa mielipidekirjoituksissa pääsiltönä voi olla neuvo yskiä oikein, mutta kehystenä on uhka: tuntemattoman, vaarallisen viruksen tarttuminen ja epidemian leviäminen.

Hyviä tapoja opettelemalla voimme parhaiten yrittää rajoittaa influenssan, mahdollisen koronaviruksen ja muiden pisaratartuntaisten tautien leviämistä. Eihän kukaan meistä ehdoin tahdoin halua tartuttaa läheisiä ihmisiä kotona tai työpaikalla (HSa 5.3.2020.)

Vaikka pintatasolla kirjoitus on neutraali, on kehyksenä kuitenkin uhkaava, ennestään tuntematon tulevaisuus ja tilanne yleisvaarallisen viruksen kanssa. Usein uhan kehyksessä viitataan myös tulevaan, - johonkin, mikä ei vielä ole tapahtunut.

Ehdotan, että ravintoloiden ja ruokaloiden noutopöytien lautaspino olisivat vastaisudessa ylösalaisin, jolloin yskivän asiakkaan pöpöt eivät leviäisi ainakaan ruokalautasten kautta (HSa 7.3.2020 B).

Kun tilanne täälläkin etenee, varusteista alkaa todennäköisesti tulla nopeasti pulaa (HSa 9.3.2020 A).

Ostoskärryjen kahvat olisi hyvä desinfioida. Valintamyymälöiden ostoskärryjen ja -koriin kahvoja pidetään yleisesti mahdollisina tartuntojen lähteinä (HSa 16.3.2020 C).

Edellisissä esimerkeissä korostuu uhka yleisellä tasolla. Tämän lisäksi uhan kehyksessä tautiin sairastumisen uhkaa käsitellään henkilökohtaisella tasolla esimerkiksi uhkana, että sairastuu itse tai levittää tautia eteenpäin. Se voi tulla esiin esimerkiksi työoloihin liittyen:

Jos olisin palannut ulkomaanmatkalta, jäisin ohjeen mukaan kahdeksi viikoksi karanteeniin. Nyt lähdän aamulla hoitamaan lapsia ja työyhteisöön, jossa osa työkaveristani kuuluu riskiryhmään. Tilanne muuttuu, jos itse saan oireita, mutta se voi olla jo liian myöhäistä tartunnan leviämisen kannalta. - - nimim. Tartutanko koko päiväkodin? (HSa 18.3.2020 D.)

Nimimerkki ”Tartutanko koko päiväkodin?” tuo hyvin esiin sen, miten uhkaavana kirjoittaja tilanteensa kokee: hän joutuu pohtimaan uhkaavaa skenaariota, jossa hän voisi olla aiheuttamassa, ei vain pelkästään muutaman työkaverinsa vaan koko työyhteisönsä sekä asiakkaidensa eli päiväkodin lapsien sairastumisen vaaralliseen tautiin. Tai tässä esimerkissä:

Päiväkotien henkilökunta työskentelee nyt monella tavalla hankalissa olosuhteissa. Ensimmäisen riskin saada koronavirustartunta on aina läsnä, sillä läheinen kontakti lasten kanssa on työn hoitamisen edellytys. Lapset selviävät tartunnasta vähällä, mutta päiväkodeissa työskentelee myös riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä, eikä heille ole jätetty mahdollisuutta suojautua virukselta. (HSa 20.3.2020 B.)

Uhka näkyy myös sanavalintoina, kuten riski-sanankäyttönä. Riski liittyy myös tulevaisuuteen, johonkin tapahtumattomaan, mutta sen synonyyminä voisi käyttää myös sanaa uhka. Pidän kuitenkin uhka-sanaa parempana nimityksenä kehykselle, koska uhka-sanalla on mielestäni enemmän ilmaisuvoimaa. Riski-sanankäytöstä

esimerkkinä taudin tarttumiseen ja omaan perheeseen liittyvästä uhkasta käy esimerkiksi elinsiirtopotilaan isän mielipidekirjoitus:

On siis riski, että työssä käyvä vanhempi tuo työmatkalta lapselleen tappavan taudin (HSa 27.3.2020 F).

Kuten edellisestä esimerkistä käy ilmi, uhan kehyksessä tilanne on usein myös sietämätön ja tuskallinen – kukaan ei haluaisi joutua miettimään, tartuttaako potentiaalisesti tappavan taudin omalle lapselleen. Uhan kehyksessä tumma pilvi taivaan rannassa ei ole siis pelkästään harmaa vaan sysimusta.

Uhan kehyksessä käsitellään taudin leviämisen uhan lisäksi myös erilaisia vielä toteutumattomia sosiaalisin ongelmiin liittyviä uhkia. Eräs tällainen on erimerkiksi mahdollisiin velkaongelmiin liittyvät uhkakuvat.

Koronakriisi puhkaisee kotitalouksien velkaongelmakuplan. – Koronavirusepidemian aikaansaama taloudellinen laskusuhdanne puhkaisee suomalaisten velkaongelmakuplan, joka on saanut kehittyä rauhassa jo yli kymmenen vuoden ajan. (HSa 31.3.2020 C.)

Edellisessä tulee esiin esimerkiksi tulevaisuuteen liittyvä uhkakuva verbimuodossa *puhkaisee*, joka viittaa ikään kuin vääjäämättömään tulevaisuuden tapahtumaan. Samoin huomio kiinnittyy metaforaan velkaongelmakupla, johon verbillä viitataan. Kupla ja kuplan puhkeaminen herättäneet suomalaisissa muistoja esimerkiksi 2000-luvun alun IT-kuplan puhkeamisesta, samoin kenties 1990-luvun lamasta. Nämä ovat molemmat lähihistorian väkeviä muistoja, joilla lukijoita herätellään tilanteeseen. Mielipidekirjoituksen on kirjoittanut Takuusäätiön toiminnanjohtaja, joten lienee selvää, että tarkoituksena on kiinnittää päättäjien huomio velkaongelmiin. Toinen vastaavanlainen herättely tulee Valtakunnallisen työpajayhdistyksen taholta. Senkin voi hahmottaa uhan kehyyksen kautta.

Työpajatoimijat kuvaavat, että palvelun päättyminen on jo nyt lisännyt asiakkaiden ahdistusta, talousongelmia ja päihteiden käyttöä. Olennaista on, että haasteellisessa tilanteessa oleville tarjotaan heidän tarpeisiinsa vastaavaa tukea myös poikkeusoloissa. Muuten hinta tulee olemaan korkea, niin inhimillisesti kuin yhteiskunnan kannaltakin. (HSa 6.4.2020 A.)

Kirjoituksessa voi nähdä jopa uhkailevan sävyn. Sitaatissa ovat mielipidekirjoituksen viimeiset lauseet. Lopetuksena metaforinen ”Muuten hinta tulee olemaan korkea – ” herättää lukijan pohtimaan niitä mahdollisia pahaenteisiä lopputulemia, elleivät työpajatoiminnan asiakkaat saa tarvitsemaansa tukea. Se jättää vastaamatta siihen, mikä on se korkea hinta, joka lankeaa maksettavaksi. Epäilemättä jotain, jota kukaan ei halua joutua maksamaan tai kantamaan tunnollaan – siis uhkaavaa.

Uhan kehyksessä käytetyistä metaforista voidaan nostaa esille vielä eriarvoisuutta käsittelevä mielipidekirjoitus, jossa maalataan myös tulevaisuuden uhkakuvaa ja kirjoittajana siinäkin kolmannen sektorin, Suomen lähetysseuran, edustaja:

Kriisin taloudelliset vaikutukset voivat syöstä jopa puoli miljardia ihmistä köyhyysrajan alapuolelle. - - Globaali koronaviruspandemia on saanut maailmantalouden polvilleen. (H^Sa 11.4.2020 B.)

Metafora ”syöstä yli puoli miljardia köyhyysrajan alapuolelle” avaa kamalan näkymän lukijalle. Puoli miljardia on ensinnäkin valtava luku ja koko tämä joukko syöksymässä alaspäin kurjuuteen. Mielikuvalla on lukijaan tenhoava, ja uhkaava vaikutus.

Uhan kehyksessä käsitellään myös rajoitustoimiin ja niiden purkuun liittyviä uhkatekijöitä. Yhtenä esiin nousee esimerkiksi koulusulun päättymisen uhka opettajien ja perheiden terveydelle.

Miksi kukaan ei tunnu muistavan, että kouluissa on kymmeniä tuhansia aikuisia, jotka pakotetaan altistumaan virukselle? (H^Sa 20.4.2020 D.)

Toisaalta keskustelua käydään uhan kehyksessä siitä, mitä rajoitustoimien ylläpitäminen aiheuttaa niiden kohteissa, esimerkiksi koulusulun kohdalla.

Koulujen pitkäaikaisella sulkemisella voi olla useiden lasten kehitykselle pitkäkestoisia haittoja (H^Sa 22.4.2020 C).

Edellisessä esimerkissä näkyy jälleen uhkaavasti odottava tulevaisuus: koulujen sulkemisella *voi olla* pitkäaikaisia haittoja. Ikääntyneisiin liittyvissä kirjoituksissa on sama eetos:

Tilanne todennäköisesti pahenee kriisin jatkuessa. Aivan samoin kuin nuorempien perheissä, myös ikääntyvien perheissä päihteydenkäyttö on lisääntynyt kriisitilanteessa. Humalassa oleva puoliso saattaa herättää yöllä ja uhkailla ja käyttäytyä aggressiivisesti. Neljän seinän sisällä hiljaiset hätähuudot jäävät kuulematta. (H^Sa 4.5.2020 A.)

Uhan kehyksessä myös arvioidaan ja ennustetaan tulevaa, kuten edellisessä sitaatissa tulee ilmi. Asiat *todennäköisesti pahenevat* ja humalassa oleva puoliso *saattaa herättää* yöllä ja uhkailla. Sama toistuu seuraavassa ikäihmisten karanteenioloja käsittelevässä mielipidekirjoituksessa:

Liikkumisen väheneminen voi romahduttaa ikäihmisten toimintakyvyn (H^Sa 26.5.2020 A).

Jokin asia voi tapahtua, jos uhkaava tulevaisuuskuva toteutuu, mutta mielipidekirjoituksilla halutaan saada muutosta ja kiinnittää käsillä olevaan asiaan huomiota, jotta uhkaava ennuste ei pääsisi tapahtumaan.

7.4 Kehyksenä vastuu

Vastuun kehyksessä korostettiin yksilön vastuuta omista toimistaan mutta samoin peräänkuulutettiin myös yhteiskunnan, päättäjien ja eri toimijoiden vastuuta. Vastuun kehyksessä käsiteltiin varsin monipuolisesti eri aihealueita. Samoin kuin uhan kehyksessä, myös vastuun kehyksessä käytiin läpi viruksen leviämiseen liittyviä asioita, kuten esimerkiksi pyydettiin ihmisiä pysymään poissa julkisilta paikoilta, mikäli he olivat sairaina. Käsittelyssä oli myös esimerkiksi kulttuuritoimijoiden ja yrittäjien hankala tilanne, kun tulot olivat lähes tyystin lakanneet. Toisaalta vastuun kehyksessä käytiin läpi esimerkiksi yhteistyön merkitystä kriisiaikana. Rajoitustoimista keskustelussa olivat ikäihmisiin kohdistuvat rajoitustoimet sekä perheiden tilanne ja koulusulkuun liittyvät asiat. Mainintoja kehyksessä saivat myös esimerkiksi perustulo, ihmisoikeudet, median rooli kriisissä ja kansalaisten velkaantuminen siitä näkökulmasta, että hallitukselle ehdotettiin korkokattoa. Samoin käsittelyssä oli perheiden jaksaminen ja liikunnan merkitys karanteenioloissa. (kts. esim. HSa 3.3.2020 B; HSa 17.3.2020 A; HSa 17.3.2020 D; HSa 17.3.2020 E; HSa 18.3.2020 B; HSa 18.3.2020 C; HSa 20.3.2020 D; HSa 22.3.2020 A; HSa 25.3.2020 C; HSa 4.4.2020 B.) Kehyksessä käytiinkin keskustelua monipuolisesti ja voi sanoa, että vastuun kehyksessä käsitellyssä olivat lähes kaikki eri sosiaaliset ongelmat, joita ensimmäisen aallon aikana käsiteltiin mielipidekirjoituksissa.

Keskustelijoina olivat kansalaiset omilla nimillään ja nimimerkeillä sekä eri järjestöjen ja ammattialojen edustajat. Eri ammattialoista ja statuksista on mainittuina esimerkiksi tutkija, lukiolainen, varapuheenjohtaja, pääsihteeri, apulaisprofessori, sairaanhoitaja ja luokanopettaja. Myös muutamat poliitikot ja ministerit keskustelivat vastuun kehyksessä. (HSa 4.3.2020 A; HSa 17.3.2020 B; HSa 17.3.2020 A; HSa 18.3.2020 C; HSa 20.3.2020 C; HSa 1.4.2020 A; HSa 11.4.2020 A) Vastuunkehyksen keskustelijat ovat siis yhteiskunnan eri tasoilta ja monipuolisesti eri ammattikunnista.

Avainfraaseina vastuunkehyksessä ovat vastuun suorasanainen penääminen tai muistuttaminen siitä:

Yksilöllä on paljon vastuuta, ja jokaisen teoilla on merkitystä, kuten ilmastonmuutoksen torjunnassa. On harmi, että tämä muistuu mieleen vasta vakavien kriisien kohdatessa, joskus jopa liian myöhään. (HSa 17.3.2020 B.)

Tai kuten seuraavassa sitaatissa:

Meillä kaikilla on myös vastuu seurata lääketieteellisiä neuvoja ja noudattaa terveysviranomaisten suosituksia (HSa 18.3.2020 C).

Sitaateissa korostuu yksilön vastuu taudin leviämisen ehkäisyssä. Vastuun kehyksestä käsin puhuttaessa yksilön vapaus, vastuu ja velvollisuus kulkevat käsi kädessä. Vastuun kehyksen olisikin voinut nimetä myös velvollisuuden kehykseksi, joka myös esiintyy mielipidekirjoituksissa samanlaisena vastuullisuuden vetoamisena, kuten esimerkiksi seuraavissa ikääntyneiden ja riskiryhmiin kuuluvien suojelemisen merkitystä korostavissa kirjoituksissa:

Nyt meidän nuorempien velvollisuus on olla äärimmäisen tarkkoja ja huolellisia, ettemme levitä tautia heille (HSa 20.3.2020 D).

Koronaviruksen leviämisen estäminen on meidän kaikkien velvollisuus (HSa 18.3.2020 C).

Meidän pitää kokea kunniaksi ja velvollisuudeksemme antaa ikääntyneille sukulaisillemme ja tuttavillemme aikaa olemalla läsnä tukijoina ja kuuntelijoina myös arjessa (HSa 27.4.2020 A).

Myös kunnia nostetaan edellisessä sitaatissa velvollisuuden rinnalle. Samoin velvollisuuksiin vedotaan mielipidekirjoituksessa, joka käsittelee vastuullisuutta pandemia-tilanteessa ja nitoo vastuun, velvollisuuksien ja oikeuksien käsitteet yhteen:

Olemme viimein tulleet myös siihen pisteeseen, että kansalaisilla on oikeuksiensa lisäksi myös velvollisuuksia. Jokaisen on nyt otettava vastuu omasta toiminnastaan. Viranomaisen ei voi opastaa jokaista kädestä pitäen. Kansalaisvelvollisuutemme on nyt totella päätäjien, viranomaisten ja asiantuntijoiden suosituksia. (HSa 27.3.2020 G.)

Edellisessä sitaatissa käytetään kiintoisasti myös metaforista ilmausta ”olemme viimein tulleet myös siihen pisteeseen”. Ilmauksen voi käsittää siten, että vastuu ja velvollisuus ovat ikään kuin vääjäämättömiä seurauksia tai lopputulemia yhteiskunnassamme, jotka kriisi viimeistään kuorii esiin. Kriisiä ennen on kenties voinut elää kuin pellossa, mutta ei enää. Velvollisuus on se vastinpari, jonka jokainen yhteiskuntasopimuksiin sitoutunut saa omakseen oikeuksien rinnalle. Ehkä ei olekaan ihme, että myös sotaisat ja taisteluun viittaavat sanat ja ilmaukset ovat käytössä vastuun kehyksissä:

Tämä sota voitetaan nimenomaan jokaisen vastuullisella käyttäytymisellä (HSa 1.4.2020 G).

Väinö Linnan romaanissa Tuntematon sotilas sotamies Hauhia – vastoin saamiaan ohjeita – päättää nostaa päätään hieman ylös vartiopaikalla ja kuolee luotiin ensimmäisessä

vartiovuorossaan. Nyt päänsä ulostyöntäminen karanteenioloista ei toki luultavasti ole yhtä salamannopean kohtalokasta. Toivon silti, että malttimme riittää koko yhteiskunnassa myös siihen, että joidenkin parempien uutisten jälkeen voi tulla hetkeksi huonompia, ja viranomaiset joutuvat kiristämään jo purettuja rajoituksia. Tässä mielessä pessimisti ei pety, ja ainakin terveydenhuollossa pidämme pään kylmänä. Meistä jokainen tervehtii suurella ilolla sitä hetkeä, kun tämä kaikki on ohi. Siihen asti, tehkäämme se, mitä meiltä pyydetään. (HSa 16.4.2020 A.)

Työskentelemme hallitusten kanssa tarjoamalla kansainvälistä ohjeistusta, jotta maapallo voi taistella tätä uhkaa vastaan (HSa 18.3.2020 C).

Suomi taistelee nyt raivoisasti osin tuntematonta vihollista – virusta – vastaan. Sen armottomimman hyökkäyksen kohteena ovat erityisesti ne ihmiset, jotka tämän maan meille taistelivat ja jälleenrakensivat ja meille lahjaksi antoivat, nykyisin iäkkäät ihmiset. He olivat etulinjassa aikoinaan ja ottivat iskut vastaan meidän puolestamme. (HSa 20.3.2020 D.)

Sodan voikin nähdä kenties eräänlaisena arkkityyppinä suomalaisesta vastuunkannosta. Mielenkiintoisesti esiin nostetaan myös muitakin arkkityyppisiä kulttuurisia symboleja kuten Väinö Linnan Tuntematon sotilas sekä sotaveteraanit. Taistelu ei ole pelkästään taistelua vaan *raivoisaa* taistelua. Ja viruksen tekemät hyökkäykset ovat *armottomia*. Retoriikka muistuttaa kirjoituksia Suomen talvisodasta. Kirjoitukset, joissa käytetään taistelun retoriikkaa, maalavat kuvan tilanteesta, jossa erityisesti tarvitaan vastuunkantoa.

Sen lisäksi, että vastuun kehyksessä vedotaan yksilöiden vastuuseen ja velvollisuuksiin, siinä vedotaan myös yhteiskunnan eri toimijoiden, lainsäätäjien, viranomaisten ja rahahanoja käyttävien vastuuseen. Esimerkiksi seuraavassa sitaatissa korostetaan lasten ja nuorten oikeuteen saada uutisointia koronasta ja vedotaan viranomaisten ja median vastuuseen asiassa:

Suomessa toimeen ovat ryhtyneet lähinnä järjestöt ja tubettajat. Oma-aloitteisuus on tärkeää, mutta vastuu lasten ja nuorten tiedonsaannista on ensisijaisesti viranomaisilla ja medialla. (HSa 20.3.2020 A.)

Samoin median vastuuta korostetaan seuraavassa sitaatissa:

Medialla on erityinen vastuu siitä, miten se kuvaa tilannettamme ja maailmaamme ((HSa 3.4.2020 C).

Seuraavassa sitaatissa, jossa pyritään kiinnittämään huomio pikavippiyritysten toimintaan kriisin keskellä, vastuutetaan puolestaan valtiota ottamaan ohjat asiassa käsiinsä:

Valtion on näissä olosuhteissa kaikin keinoin suojeltava kansalaisiaan tahoilta, jotka pyrkivät käyttämään vallitsevaa tilannetta ja ihmisten haavoittuvaisuutta hyväkseen (HSa 21.3.2020 B).

Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari tuo globaalia näkemystä esiin vastuun kehyksessä ja pandemian torjunnassa sekä käyttää myös taistelun retoriikkaa:

Toimien koronaviruksen torjumiseksi on oltava avoimia, läpinäkyviä, vastuullisia ja tieteseen perustuvia. Taistelusta pandemiaa vastaan ei saa tulla veruketta itsevaltaisuudelle ja ihmisoikeuksien rikkomiselle. (HSa 11.4.2020 A.)

Sitaatissa, kuten sitä edellisessäkin, tulee myös hyvin esiin eräs vastuun kehyksessä käytetyistä pakkoja ilmaisevista sanamuodoista "oltava" ja "suojeltava". Sillä halutaan kenties viitata velvollisuuksiin lakien edessä, sillä lait on usein kirjoitettu samoin ilmaisin. Saman asian voisi ilmaista myös sanamuodolla "täytyy olla", mutta edellisissä sitaateissa käytetty muoto on juhlallisempi ja velvoittavampi. Vastaavia on käytetty enemmänkin vastuun kehyksessä, esimerkiksi kuntien vastuuta vauvaperheitä kohtaan korostavassa mielipidekirjoituksessa:

Kuntien on etsittävä innovatiivisia ratkaisuja, jotta poikkeustilan aiheuttamat haitat vauvaperheille minimoidaan (HSa 14.4.2020 C).

Sekä opettajien vastuuta ja velvollisuutta korostavassa kirjoituksessa koulusulun päättymiseen liittyen:

Opettajien on mukisematta palattava työpaikalleen, jos käsky käy (HSa 28.4.2020 B).

Samoin epämääräisemmälle, mutta todennäköisesti päättäjille kohdistetulla kirjoituksella perheiden jaksamisesta koronapandemian aikana:

On tuntuvasti lisättävä etuuskäsittelijöitä sekä sosiaalihuollon, päihdetyön ja mielenterveyspalveluiden henkilökuntaa. Neuvontapalveluita ja ennalta ehkäiseviä perhepalveluita on tuotava verkkoon kaikkien tarvitsevien saataville. (HSa 25.3.2020 C.)

Edellisessä sitaatissa tullaankin jo lähelle puutteen kehystä, mutta katson kuitenkin, että vastuu on ensisijainen kirjoituksessa muilta osin. Sitaatti kuitenkin osoittaa, että kehykset eivät ole täysin yksiselitteiset ja toimii myös hyvänä aasin siltana jatkaa seuraavaksi puutteen kehysten avaamista.

7.5 Kehyksenä puute

Puutteen kehyksessä ollaan jotain vailla. Puute voi koskea resursseja tai toimintatapaa, mutta toisaalta puutteen kehukseen olen sisällyttänyt myös jo olemassa olevan tai käytetyn mutta puutteelliseksi luonnehditun tai koetun tavan tai toiminnan. Puutteen kehys on hiukan edellisiä kehyksiä epämääräisempi: kaikkiin ongelmiin voidaan nähdä liittyvän puutetta. Se tulee osin lähelle myös vastuun sekä uhan kehystä. Puutteen kehyksestä ei myös ole niin helposti hahmotettavissa avainfraaseja vaan siihen sisältyy kirjoituksia erilaisin painotuksin. Perustelen tässä luvussa kuitenkin puutteen kehystä ja sitä, miten olen sen hahmottanut aineistostani.

Puutteen kehyksessä käsitellään monia erilaisia ongelmia, kuten aikaisemmissakin kehyksissä. Käsittelyssä on esimerkiksi oppilaiden yhdenvertaisuuden tavoite, päivystävien puhelinten lisäresursoinnin vaade, etäkouluun ja koulusulkuun liittyvä keskustelu, sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden palkkaus ja kuormitus, perheiden jaksaminen, perhetyön resursointia, perheväkivaltaa, omaishoitajien ja sijaishuollon tilannetta sekä rajoitustoimia, joista kehyksessä eniten ikäihmisiin kohdistuvien rajoitustoimien vaikutuksia. (HSa 18.3.2020 E; HSa 24.3.2020 B; HSa 24.3.2020 C; HSa 24.3.2020 F; HSa 28.3.2020 B; HSa 31.3.2020 A; HSa 5.4.2020 B; HSa 9.4.2020; HSa 10.4.2020 A.)

Keskustelijoina olivat tässäkin kehyksessä kansalaiset omilla nimillään ja nimimerkeillä sekä erilaisilla työnimikkeillä esiintyvät kansalaiset. Erilaisia esiin tuotuja statuksia oli muun muassa tutkija, valtiotieteiden maisteri, emeritusprofessori, projektipäällikkö, erikoislääkäri, asiantuntija, opiskelija ja kansanedustaja. Keskustelijoita oli puutteen kehyksessä niin sosiaali- ja terveysalalta kuin kolmannen sektorin ja yrittäjämaailman puolelta eli yhteiskunnan eri osa-alueilta. Puutteen kehyksessä huomio kiinnittyy siihen, että nimimerkillä esiintyviä on enemmän kuin esimerkiksi vastuun kehyksessä, jossa nimimerkillä esiintyi vain muutama kirjoittaja.

Puutteen kehyksessä yksi asioista, jota ollaan vailla, on resurssit ja raha, kuten tässä niukkuuden tematiikkaa käsittelevässä mielipidekirjoituksessa tuodaan esiin:

Kun raha on tiukilla, sairaalalasku voi kaataa koko talouden (HSa 8.4.2020 A).

Toisaalta samaisessa mielipidekirjoituksessa tulee myös hyvin esiin, että usein puutteen kehyksessä ollaan vailla tai tarvitaan myös muitakin asioita kuin rahaa:

Päätöksen lisäksi tarvitaan laajaa tiedotusta aiheesta (HSa 8.4.2020 A).

Sosiaali- ja terveysalojen ammattilaisten palkkausta käsittelevissä mielipidekirjoituksessa tulee esiin puute resursseista ja kunnollisista työehdoista:

Emme ole itsekkäistä ja ahneita pyytäessämme kunnollisia työehtoja ja työn vaativuutta vastaavaa palkkaa (HSa 25.3.2020 B).

Ruotsissa koronateholla työskentelevien hoitajien palkka on tuplattu. Meillä riittää, että heitä kutsutaan sankareiksi. Minun lapseni eivät halua olla sankareita. He haluavat tehdä tärkeää työtään rauhassa miettimättä, riittääkö palkka vuokran lisäksi myös ruokaan. (HSa 30.4.2020 C.)

Nyt olisi aika antaa erityisesti koronaviruspotilaita hoitaville sairaanhoitajille määräaikainen palkan korotus valtion varoista (HSa 12.5.2020 C).

Puutteellisten resurssien kehys tulee esiin päivystäviä puhelimia käsittelevän mielipidekirjoituksen otsikoinnissa sekä lastensuojelun sijaishuoltoa käsittelevässä kirjoituksessa:

Lisää resursseja päivystäviin puhelimiin (HSa 24.3.2020 B).

Nyt poikkeusoloissa tulisi miettiä kiireesti sitä, miten lasten sijaishuollon resurssit voidaan taata myös tulevana kuukausina (HSa 10.4.2020 A).

Samoin tässä omaishoitajien tilannetta koskevassa kirjoituksessa:

Omaishoitajat ovat hoivatyönsä parhaita asiantuntijoita. He tarvitsevat konkreettista apua. (HSa 9.4.2020.)

Tarvitsemisen näkökulma tulee esiin myös esimerkiksi matkailualan tukemista käsittelevässä mielipidekirjoituksessa:

Konkurssiaalto alalla merkitsisi vuosien kasvun poispyyhkiytymistä, viennin vähentymistä sekä työttömyyttä, ja tätä pitää pyrkiä ehkäisemään. Yritysten kassat eivät kestä nykytilaa enää pitkää. Julkisen tuen lisäksi tarvitaan kuluttajien tukea. (HSa 14.4.2020 B.)

Kuitenkin edellisessä sitaatissa tulee näkyväksi se, että usein kirjoituksissa ei ole käytössä ainoastaan yksi kehys vaan kirjoittaja voi käyttää useita kehyksiä samanaikaisesti. Edellisessä sitaatissa on sujuvasti liikuttu uhan, vastuun ja puutteen kehyksien välillä maalaamalla aluksi uhkakuvaa tulevaisuudesta, vastuuttamalla julkisia ja yksityisiä tahoja ja siirtymällä lopuksi tarvitsemisen ja puutteen kehykseen.

Puutteen kehyksessä käytiin keskustelua myös puutteellisen toiminnan näkökulmasta. Puutteen kehyksessä esitetään esimerkiksi jokin olemassa oleva toimintotapa, että tuodaan esiin sen puutteet:

Viranomaisten ohjeistusten puutteet näkyivät niin olemattomissa ohjeistuksissa kuin lentotermien puutteellisissa käytännöissäkkin, kun itse saavuin Helsinki-Vantaan lentokentälle viime lauantaina 21. maaliskuuta (HSa 26.3.2020 H).

Edellisessä sitaatissa puute tulee esiin myös sanavalinnoissa ”puute” ja ”puutteellinen”. Puutteen kehyksessä esitettiin myös esimerkiksi rajoitustoimien vaikutukset eri toimintoihin, kuten saattohoitoon:

Ehdin jo iloita, että ainakin saattohoidossa voisimme olla äidin luona, vaan ei. Huoneessa saa vieraila vain puoli tuntia päivässä, kolme samaa henkilöä. (HSa 4.6.2020 C.)

Miltä sinusta tuntuisi, jos puoliso, äitisi, isäsi, siskosi, veljesi, isoäsi, isoäitisi tai paras ystäväsi olisi todennäköisesti menehtymässä muutamana päivänä sisällä, eikä sinua päästettäisi tapaamaan häntä? Syöpäjärjestöille tulleiden yhteydenottojen perusteella moni ihminen on jo kohdannut tämän tilanteen. (HSa 4.6.2020 B.)

Vaikka molemmissa ei suoranaisesti puhuta puutteesta, ovat ne ymmärrettävissä puutteen kehyksessä. Jokin ei toimi täydellisesti, asioissa ja toimintatavoissa on puutteita. Puutteen kehyksessä käytiin keskustelua myös samalla tavalla esimerkiksi lääkärille pääsyn vaikeudesta ja se tulee esiin jo mielipidekirjoituksen otsikosta:

Lääkärin vastaanotolle on vaikea päästä (HSa 20.5.2020 C).

Myös useissa ikäihmisiin kohdistuvia rajoitustoimia koskevilla mielipidekirjoituksissa on nähtävissä puutteen kehys:

Erityisesti hoivakodeissa olevien ikääntyneiden kunto heikkenee nopeasti, kun esimerkiksi ulkona liikkuminen ei ole mahdollista edes hoivakotien henkilökunnan tai omaisten valvotuna. Myös muuta ikääntyneiden hyvinvointia ylläpitävää toimintaa on vähennetty rajusti. (HSa 14.5.2020 G.)

Kotikaranteenissa minusta on tullut raihmainen vanha pappa (HSa 14.5.2020 D).

Puolisoni halutaan pelastaa koronaviruskuolemalta, mutta mikäli tilanne jatkuu näin, hän tulee kuolemaan fyysisten kontaktien ja merkityksellisten ihmissuhteiden puutteeseen (HSa 8.5.2020 A).

Edellisissä sitaateissa voidaan ajatella, että puutteena on terveys ja rajoittamaton arki, jolloin voi normaalisti tehdä asioita ja huolehtia kunnostaan tai, kuten viimeisessä sitaatissa nostetaan esiin, fyysiset kontakti ja merkitykselliset ihmissuhteet. Kun nämä nyt konkreettisesti puuttuvat, seuraukset ovat ikävät – ehkä jopa kuolema. Metaforisia ilmauksia puutteesta voidaan nähdä seuraavassa esimerkissä:

Ennen niin pirteä ja iloinen ikäihminen on muutamassa viikossa vajonnut apaattiseksi. Hän on masentunut ja hänen fyysinen kuntonsa on romahtanut. (HSa 12.5.2020 A.)

Kirjoituksessa ”vajoaminen” ja ”romahtaminen” voidaan käsittää puutteen kautta. Jos jokin asia on vajonnut tai romahtanut, niin kyseessä ei silloin ole eheä, yltäkylläinen tai optimaalinen tilanne. Samoin seuraavassa tulee esiin puutteen metaforinen ilmaus:

Yli 70-vuotiaat suljetaan ulkokehälle (HSa 6.5.2020 E.)

Ulkokehä edustaa ulossulkemista, joka voidaan käsittää eheyden ja yhteyden puutteena.

7.6 Kehyksenä voimavara

Voimavaran kehykseksi nimeämäni kehys poikkeaa edellisistä siinä, että se lähestyy käsiteltyä ongelmaa positiivisuuden tai voimavarojen kautta. Kehyksessä pyritään näkemään käsiteltyjen hankalienkin asioiden, kuten sanonta kuuluu, hopeareunukset. Kehys on erilaisia kehyksiä kokoava siinä mielessä, että asioita ei välttämättä ole kehystetty voimavaroiksi sinällään, mutta olen päätenyt voimavaran nimeen, koska se mielestäni koostaa osuvasti alleen näitä erilaisia positiivisia, kannustaviakin kehyksiä. Voimavaran kehys on myös pienin kaikista kehyksistä pitäen sisällään 42 kirjoitusta, joka ei ehkä ole yllättävää, jos otetaan huomioon mielipidekirjoituksen genre, johon ei ehkä lähtökohtaisesti kuulu niinkään hyvien ja toimivien asioiden esiintuominen. Kehyksessä esimerkiksi puolustetaan viranomaispäätöksiä, nostetaan esiin rajoitustoimien positiivisia puolia kuten kiireettömyyttä, joka on seurannut rajoitustoimista. Samoin kehyksessä kannustetaan monin tavoin kanssaeläjiä vaikeina aikoina ja pyritään

ylläpitämään positiivista mentaliteettiä. Myös kehyksessä nostetaan esiin eri työntekijöitä, jotka työskentelevät koronan etulinjassa, kuten hoitajia, päiväkotien työntekijöitä, opettajia ja sosiaalityöntekijöitä. Myös etäkoulun ja eri toimivien toimintojen positiiviset puolet ovat kehyksessä käsittelyssä. (kts. esim. HSa 28.4.2020 D; HSa 20.4.2020 C; HSa 16.4.2020 D; HSa 10.4.2020 D.)

Kehyksessä keskustelijoina on hyvin saman tyyppinen kattaus kansalaisia kuin aiemmissakin kehyksissä osa nimimerkeillä mutta suurin osa omilla nimillään. Nimikkeitä ja statuksia keskustelijoilla on esimerkiksi terveysliikunnan dosentti, toiminnanjohtaja, lehtori, johtava tutkija, opiskelija ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Myönteisyyden ja voimavarojen näkökulmaa edustaa mielipidekirjoitus, jossa pohditaan pandemian vaikutuksia yleisesti:

Vaikeassa tilanteessa voi olla myös myönteistä muutosvoimaa. - - Ehkä kaikkein merkittävimmäksi myönteiseksi muutokseksi saattaa paljastua uudenlainen yhteisöllisyys. - - Epidemia on jo nyt synnyttänyt uudenlaisen ymmärtämisen ja auttamisen kulttuurin. (HSa 18.3.2020 A.)

Mielipidekirjoituksen otsikko "Vaikeassa tilanteessa voi olla myös myönteistä muutosvoimaa" voidaan nähdä avainfraasina voimavaran kehykselle. Siinä kiteytyy vaikea asia (epidemia ja koko siihen liittyvien vaikeuksien kirjo) sekä myönteinen muutosvoima, jonka voi myös käsittää voimavarana. Se kiteyttää vaikeuksien kautta voittoon -mentaliteetin, joksi asiat voimavaran kehikossa kehystetään. Samankaltainen on esillä myös seuraavassa sitaatissa mielipidekirjoituksesta, jossa myös käsitellään epidemiaa ja sen vaikutuksia laajasti:

On ollut mukava havaita, että tosipaikan tullen meillä ei ole ollut hallitusta ja oppositiota vaan kansalaisten terveydestä huolestuneita kansanedustajia. Ilmiöhän on globaali: koko ihmiskunta näyttää olevan samalla puolella ja työskentelevän yhdessä tappavan viruksen pysäyttämiseksi. - - Voisivatko yhteiset ponnistukset koronaviruksen torjumiseksi olla alkusysäys ihmiskunnan keskinäisen kohtalonyhteyden oivaltamiselle? (HSa 29.3.2020 D.)

Kirjoitus edustaa voimavaran kehyksessä maailmaa syleilevää laitaa: koko ihmiskunta on samalla puolella ja työskentelee yhdessä. Dramaattisen sävyn mukaan tuo myös metaforinen ilmaus "kohtalonyhteyden oivaltaminen", jossa on jo häivähdyksien henkisyyden eetosta. Spesifimpiä aiheita voimavaran kehyksessä on esimerkiksi hoitajien tekemän työn korostaminen:

Olen kiitollinen siitä, että äitini saa olla asukkaana paikassa, jossa hoitajat osoittavat suurta ymmärrystä vallitsevaan tilanteeseen ja osoittavat rakkaudellisuutta asukkaita kohtaan. Arjen sankareita! (HSa 3.4.2020 D.)

Metaforia arjen sankareista luo elämänmakuisen mielikuvan sankarihoitajista, jotka väsymättömästi ahertavat hankalassa tilanteessa. Samoin voimavaran kehyksessä korostuu kiittollisuuden asenne, kuten esimerkiksi sosiaalityöntekijöitä kiittävässä kirjoituksessa:

Suuri kiitos sosiaalityöntekijöille. - - Kiitos kaikille teille, jotka väsymättä teette töitä, jotta jokaisella lapsella ja perheellä olisi parempi olla. Ilman teitä tämä kriisi näyttäisi vieläkin synkemmältä. (HSa 16.4.2020 D.)

Tai seuraavassa mielipidekirjoituksessa, jossa kiitetään opettajia tehdystä työstä:

Te teette kullannarvoista työtä pienehköllä palkalla koulutustasoonne nähden. Olette myös oman alanne asiantuntijoita. Vain te osaatte opettaa oikealla tavalla ja ymmärrätte, mitä opettaminen vaatii. Olette tehneet kilometrien mittaisen digiloikan tämän kevään aikana ja työmääränne on moninkertaistunut. Sydämellinen kiitos kaikista niistä työtunneista, jotka olette tehneet meidän oppilaiden hyväksi. (HSa 5.5.2020 A.)

Voimavaran kehyksessä eri työntekijät nähdään tärkeinä osina yhteiskunnan toimintaa ja joita ilman, yhteiskunnan rattaat eivät pyörisi tai, kuten lainauksessa sanotaan, kriisi olisi vieläkin synkempi.

Myös erilaisia toimivia toimintoja tuodaan esiin voimavaran kehyksessä:

Taidetoimintaan osallistuminen voi vahvistaa kykyä toipua vastoinkäymisistä ja jatkaa elämää (HSa 1.6.2020).

Tai kirkon tekemää työtä voimavaran kehyksessä käsittelevä mielipidekirjoitus:

On ollut ilahduttavaa seurata, kuinka eri toimijat ja yksittäiset ihmiset ovat alkaneet organisoida naapuriapua sekä tarjonneet apuaan luovilla tavoilla. Kirkon diakoniatyön tehtävänä on avun antaminen erityisesti niille, joilla hätä on suurin ja joita ei muilla tavoin auteta. (HSa 31.3.2020 B.)

Samoin järjestöjen tekemää työtä korostetaan voimavaran kehyksessä:

Chattien kautta on muutamien viikkojen aikana vastattu ihmisten hätään yhtä paljon kuin alkuvuonna yhteensä. - - Olemme lähellä ihmisiä ja autamme matalalla kynnyksellä. Tämä on juuri sitä työtä, jota kuulutetaan presidentti Sauli Niinistön ja pääministeri Sanna Marinin (sd) perjantaina avaamassa kampanjassa "Suomi toimii". Kun talous tiukkenee, otamme sen huomioon ja olemme auttamassa siellä, missä meitä tarvitaan. Teemme sitä myös koko ajan uudistuvien tavoin. (HSa 21.4.2020 B.)

Kirkon työtä korostavassa mielipidekirjoituksessa kirjoittajana on ollut kirkon edustaja ja järjestöjen työtä korostavassa järjestön työntekijä. On ymmärrettävää tästäkin näkökulmasta, että kirjoitukset korostavat heidän itse tekemäänsä työtä.

Voimavaran kehikseen olen sisällyttänyt myös kirjoittelua, jossa puolustetaan esimerkiksi tehtyjä rajoituspäätöksiä, ja jossa tehdyt päätökset nähdään hyvinä ratkaisuuina:

Ei Marinista eikä kenestäkään muusta ministeristä ole sellaiseksi epidemiologiksi, joka voisi analysoida ja ennustaa virusepidemian kulkua. Siihen pystyvät parhaiten THL:n kansainvälisestikin noteeratut asiantuntijat. Maan hallitus tukeutuu aivan oikein näyttöön perustuvaan tietoon korona-päätöksiä tehdessään. (HSa 15.3.2020 C.)

Kaikille niille, joita Uudenmaan lyhytaikainen ja jo päättyne ”eristys” yhä huolettaa, voin vakuuttaa, että kun pandemia joskus voitetaan, tuskin kenellekään jää mitään hampaankoloon siitä, miten hallitus Uuttamaata ja huhtikuun koleassa räntäsateessa kesämökeilleen halunneita kohteli. Olennaista on se, että valituilla toimenpiteillä pääsemme tasavallan presidentin kuvaamasta pirulaisesta eroon ja pystymme jatkamaan normaalielämäämme, kokemuksistamme viisastuneina ja vahvistuneina. (HSa 20.4.2020 C.)

Edellisessä sitaatissa näkyy myös oppimisen näkökulma – vaikeista kokemuksista voidaan oppia ja sitä kautta viisastua ja vahvistua. Lausahduksessa näkyy ”se mikä ei tapa, vahvistaa” – tyylinen voimavaraistava ajattelu.

Hallitus teki oikean päätöksen avatessaan koulut (HSa 15.5.2020 B).

Olen 78-vuotias eläkeläinen ja pelkästään tyytyväinen ja kiitollinen hallituksen osoittamasta huolenpidosta erittäin vaikeassa ja haastavassa tilanteessa (HSa 19.5.2020 D).

Suositukset on annettu riskiryhmään kuuluvien parhaaksi, koska koronavirus on meille vaarallinen ja jopa kuolemaan johtava. Olen ollut tyytyväinen suosituksiin. (HSa 20.5.2020 B.)

Edellisissä sitaateissa tulee esiin tyytyväisyys hallituksen toimiin. Niissä halutaan tuoda esiin, että toimet ovat olleet kirjoittajista oikeita ja kohtuullisia.

Vielä yhtenä voimavaran kehikseen sisällytetyistä mielipidekirjoituksen muodoista on kannustuksen eetos, kuten seuraavissa, joista ensimmäinen käsittelee ikäihmisiin kohdistuvia rajoitustoimia ja toinen synnyttäjien tilannetta rajoitustoimien aikana:

Pian tulevat Punaisen ristin vapaaehtoiset tuomaan sydänlääkkeitä, joten ei huolta. Kyllä tästä karanteenistakin selvitään. (HSa 17.5.2020 A.)

Synnyttäjä, sinua ei jätetä yksin. - - Keskustele synnytystoiveistasi ja tee niistä lista kättilöä varten. Ota puheeksi synnytyksessä pelottavat asiat. Sinä pärjät. (HSa 10.5.2020 B.)

Kannustuksen näkökulma on helppo nähdä voimavaraistavana puheena ja näin ollen sopivana voimavaran kehikseen.

8 YHTEENVETO TUTKIMUSTULOKSISTA

Tässä tutkielmassa tarkastelin sosiaalisten ongelmien kehystämistä kriisiolosuhteissa, täsmällisemmin COVID-19-pandemian ensimmäisessä aallossa. Tutkimusaineistonani oli sosiaalisia ongelmia COVID-19-epidemian ensimmäisen aallon aikana käsittelevät Helsingin Sanomissa julkaistut mielipidekirjoitukset. COVID-19-pandemian ensimmäiseksi aalloksi Suomessa määrittelin aikavälin 1.3.-15.6.2020 ja tällä aikavälillä julkaistuja mielipidekirjoituksia valikoitui aineistooni yhteensä 271. Tutkimuskysymykseni tutkielmassa oli: ”Minkälaisia kehyksiä on löydettävissä sosiaalisia ongelmia käsittelevistä mielipidekirjoituksista, joita julkaistiin Helsingin Sanomissa koronapandemian ensimmäisen aallon aikana?” Kehyksiä etsin aineistolähtöisesti eli kehykset nousivat tekstistä itsestään eikä yrittänyt sovittaa valmiita kehyksiä tekstiin. Analyysimenetelmänäni käytin kehysanalyysia. Vastaukseksi tutkimuskysymykseeni sain uhan, vastuun, puutteen ja voimavaran kehykset.

Tutkimuksessa jaottelin eri mielipidekirjoitukset näiden eri kehysten alle. Kuitenkin katson, että tämä jaottelu ei ole niin tärkeää tutkimuskysymykseni kannalta, sillä useassa mielipidekirjoituksessa oli käytössä useampi kehys yhtäaikaisesti. Purroila (2002, 47) tuokin esiin, että yksilöllä voi olla samanaikaisesti käytössään useita eri kehyksiä, yksilöt joustavasti voivat vaihtaa eri tilanteissa kehyksiä ja kehykset ovat muunnettavissa ja niitä myös muunnetaan. Tämä on ymmärrettävää, kun ajatellaan ongelmallisen asian esittämistä julkisuudessa. Tarkoituksena on, pääasiallisesti, herättää ihmisten ja päättäjien huomio. Niinpä kirjoituksessa voidaan liikkua aluksi uhan kehyksessä, siirtyä sitten puutteeseen ja lopulta vastuun kehukseen. Kuitenkin pääosin kirjoituksista oli löydettävissä primäärikehys, joka mielipidekirjoituksessa oli käytössä.

Uhan kehyksessä uhka liittyy esimerkiksi viruksen leviämiseen liittyvään uhaan ja erilaisiin skenaarioihin siitä, mitä pandemia voi aiheuttaa yhteiskunnallisella

tasolla esimerkiksi yrittäjille, kotitalouksien velkaantumiseen, koululaisten, perheiden sekä iäkkäiden elämään. Uhkaa käsitellään uhan kehyksessä yleisellä tasolla, mutta myös yksityisellä tasolla. Yksityisellä tasolla uhkaa koetaan esimerkiksi omasta tai lähipiirin sairastumisesta. Uhka piirtyy uhan kehyksessä yleensä suhteessa uhkaviin tulevaisuuden skenaarioihin. Tulevaisuus on uhan kehyksessä tuntematon ja horisontissa näkyy synkkiä pilviä.

Vastuun kehyksessä yksilöitä vastuutetaan omista toimistaan mutta kehyksessä myös siirrytään yleisemmälle tasolle ja vastuutetaan päättäjiä ja muita yhteiskunnan toimijoita ottamaan roolia käsillä oleviin ongelmiin liittyen. Vastuun lisäksi velvollisuus nousi kehyksessä esiin. Yksilön vapauden, vastuun ja velvollisuuden voidaankin katsoa olevan syvällä yhteiskunta- ja mielenrakenteissamme. Vastuun kehyksessä olivat myös käytössä erilaiset taisteluun liittyvät metaforiset ilmaukset. Sanamuotoina vastuun kehyksessä olivat osaltaan käytössä velvoittavat, imperatiiviset ilmaukset.

Puutteen kehyksessä oltiin jotain vailla. Puute koski esimerkiksi resursseja, kuten rahaa, mutta myös työntekijöitä. Toisaalta puutteen kehyksessä käytiin keskustelua myös puutteellisesti toimivista toiminnoista tai kokonaan puuttuvista toiminnoista. Puutteen kehyksessä käytiin keskustelua myös puuttuvasta vapaudesta toimia ja rajoittamattomasta arjesta liittyen rajoitustoimiin.

Voimavaran kehys poikkesi edellisistä siltä osin, että se oli positiiviset ilmaukset yhteen kokoava kehys, jonka nimesin voimavaran kehukseksi. Kehyksessä ongelmalliset asiantilat, kuten rajoitustoimet ja rajoitustoimiin liittyvät seikat, paketoitiin positiivisiin ilmauksiin. Voimavaran kehyksessä ongelmallisillakin asioilla oli hopeareunukset. Voimavaran kehyksessä myös kannustettiin ja luotiin uskoa tulevaan, samoin kehyksessä nostettiin esiin eri alojen työntekijöitä, joiden nähtiin tekevän korvaamatonta työtä yhteiskunnassa kriisin keskellä.

Edellisten kehysten lisäksi tai niiden sijaan olisi todennäköisesti ollut mahdollista löytää muitakin kehyksiä tai nimetä kehykset eri tavoin. Aineistoni oli myös laajahko pitäen sisällään 271 kirjoitusta. Kuitenkin katson, että kehykset, jotka olen hahmottanut tekstistä, olen pystynyt myös perustelemaan.

9 POHDINTA

Sosiaaliset ongelmat ovat jatkuvasti määrittelyn kohteina, ja ne ovat kiistanalaisia asi-antiloja ja sosiaalityön käynnistäjiä. Sosiaalisen ongelman määritelmä on laaja: Loseke (2017, 6-7) määrittelee sosiaalisen ongelman olevan jotain ongelmallista, laajalle levinnyttä sekä jotain, joka voidaan ja pitäisi muuttaa. Tässä tutkielmassa taustan sosiaalisten ongelmien tutkimiselle on asettanut globaali kriisi, COVID-19-pandemia, jonka voi sanoa olevan 2000-luvun mittavin kriisi. Myös Suomen laajuisesti puhuttaessa COVID-19-pandemia on merkittävä tapahtuma, joka vertautuu 1990-luvun lamaan ja maailmansotiin. Kriisit omalta osaltaan kiihdyttävät sosiaalisten ongelmien määrittelyä ja niitä voidaan pitää purkauksina, joissa elämiimme ilmestyy radikaalilla tavalla murtuma. Kriisin voidaan ajatella avaavan odottamattomien mahdollisuuksien ovia. (Pride 1995, 5; Boin, Hart & Kuipers 2017, 25.) Kiinnostukseni on ollut tämän tutkielman aloittamisesta lähtien, että mikä tai mitä kuiluun tuijottaessa alkaa tuijottaa kuilusta takaisin.

Sosiaaliset ongelmat nousevat jatkuvasti keskusteluun julkisuudessa ja niiden määrittelystä käydään kamppailua julkisuuden tilassa. On merkittävää, miten tämä määrittelyprosessi tapahtuu ja mistä sosiaalisista ongelmista lopulta tulee yleisesti tunnustettuja ja näin ollen toimenpiteiden ja sosiaalityönkin kohteita. Kollektiivinen määrittelyprosessi ja ihmisten sosiaalinen toiminta omalta osaltaan konstituivat sosiaalisia ongelmia ja sosiaalisten ongelmien määrittelyn voidaan katsoa, ei pelkästään kuvaavan, vaan myös luovan todellisuutta. Erilaiset yhteiskunnalliset ongelmat kamppailevat esityksellisten aikatilojen sallimasta huomiosta, kuten tässä tutkielmassa mielipidekirjoitukset väitteineen koskien sosiaalisia ongelmia. (Väliverronen 1996, 40-41; 135-137.) Tässä tutkielmassa kiinnostus on kohdistunut kansalaisten tekemään alhaalta ylöspäin suuntautuvaan määrittelyprosessiin sosiaalisten ongelmien kohdalla. Mielenkiinto on kohdistunut siihen, miten kansalaiset kehystävät sosiaalisia

ongelmia. Kehys voi tarjota mahdollisuuden ymmärtää ihmisen tietoisuuden ja toiminnan suhteita yhdistettynä siihen kulttuuriin, johon yksilö kuuluu. Kehykset voidaan nähdä kuvauksina yksilöistä ja siitä kulttuurista, jossa kuvaus on syntynyt. (Välvirronen 1996, 108; Ryyänen 2009, 76.)

Mitä aineistosta löytämäni kehykset – uhka, vastuu, puute ja voimavara – kertovat yksilöistä, ihmisen tietoisuuden ja toiminnan suhteista? Kriisiin voidaan nähdä liittyvän epävarmuuden, kiireellisyyden ja uhan ominaisuuksia. Kriisiin liittyvän uhan voikin nähdä olevan uhkaa ehkä pohjimmiltaan yhteiskunnan ydinarvoja kohtaan. Ydinarvoina yhteiskunnassa voidaan pitää esimerkiksi turvallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä. Reaktio kriisissä ei ole tässä tapauksessa pelkkä pelko vaan jopa eksistentiaalinen angsti, jolla ei välttämättä ole tunnistettavaa kohdetta tai josta voisi saada kunnollista otetta ja johon ei ole opittua toimintamallia. (Aspers 2018, 133; Boin, Hart & Kuipers 2017, 24–25; Kornberger, Leixnering & Meyer 2020, 242.) Uhan kehyksessä on mielestäni nähtävissä edellä kuvattua uhkaa yhteiskunnan ydinarvoja kohtaan. Yksilötasolla selkein koettu uhka on uhka omalle tai läheisten terveydelle, pohjimmiltaan itsen tai lähimmäisen kuoleman uhka. Tutkielmani otsikko ja nimimerkinä uhan kehyksessä esiintyneessä mielipidekirjoituksessa käytetty ”Tartutanko koko päiväkodin?” kuvaa juuri tätä: eksistentiaalista angstia, jossa uhkana on, että olenko minä vastuussa kohta siitä, että olen tartuttanut koko työyhteisöni ja asiakkaani eli tässä tapauksessa lapset tappavaan tautiin.

Yhteiskuntamme ydinarvot ovat nähtävissä myös vastuun kehyksessä, tai ehkäpä juuri siinä. Mielestäni vastuun kehys osoittaa, kuinka tärkeänä arvona velvollisuuden ja vastuun käsitteet ovat yhteiskunnassamme. Vastuun kehys tekee näkyväksi yhteiskuntamme velvollisuuseettisen pohjavireen, moraalisen toimintaohjeen yksilölle ja yhteiskunnalle. Esimerkiksi ikäihmisten suojelemiseksi olimme valmiita sekä yhteiskunnan että yksilön tasolla tiukkoihin rajoitustoimiin viruksen leviämisen estämiseksi. Vastuun kehyksessä kansalaiset myös monin tavoin muistuttivat toisiaan ja päättäjiä heidän vastuustaan osallistua talkoisiin, joissa suojellaan toinen toistamme. Vastuun kehyksessä vastuu nähtiin ikään kuin pyhänä velvollisuutenamme ja se vertautui metaforissa taisteluun ja sotaan.

Puutteen ja voimavaran kehykset kertovat omaa tarinaansa yksilöistä ja yhteiskunnastamme. Puutteen, esimerkiksi resurssien puutteen, ja sen näkyväksi ja julkiseksi tekeminen on yksi demokraattisen prosessin vaihe. Kun puute on tehty näkyväksi ja julkiseksi, toiveena on, että päättäjät puuttuvat siihen. Näin se on osa vaateiden ja väitteiden esittämisen prosessia, jossa kamppaillaan rajallisesta julkisesta huomiosta ja jossa sosiaalisen ongelman kohtalo tulee viime kädessä määritellyksi. (Pride 1995, 5.) Puutteen kehyksen kohdalla voidaan pohtia myös median vaikutusvaltaa ja esimerkiksi agenda setting -teoriaa. Tietyt puutteen kehyksessä, ja toki muissakin kehyksissä, esiin nostetut sosiaaliset ongelmat ovat osaltaan myös alisteisia agendan asettamiselle. Ne olivat ongelmia, jotka nostettiin osaltaan keskusteluun toimituksellisen valinnan kautta. Kysymyksenä voidaan esittää, mitkä asiat – esimerkiksi

kriittiset äänensävyt – jätettiin julkaisematta? (kts. s. 17–18.) Voimavaran kehys on omalta osaltaan erilainen edellisiin verrattuna siinä, että se oli analyysissäni positiiviset kehystämistavat kokoava kehys. Kuitenkin mielestäni tässäkin kehyksessä tulee näkyväksi jotain olennaista meistä ihmisistä: kannustaminen, kiittäminen ja hyvien toimintatapojen esiin tuominen nähtiin osaltaan tärkeäksi kriisin keskellä.

Mitä sitten nämä kehykset kertovat siitä prosessista, jossa sosiaaliset ongelmat tulevat määrittelyiksi? Kuten tässä tutkielmassa on aiemmin käyty läpi, kollektiiviset määrittelyprosessit ja ihmisten sosiaalinen toiminta konstituivat osaltaan yhteiskunnallisia ongelmia, kun niitä lähestytään konstruktionistisesti. Mielenkiinto kohdistuu tällöin määrittelyihin: ne eivät pelkästään kuvaa vaan myös luovat todellisuutta. Tutkimuskohtena konstruktionistisesti suuntautuneessa tutkimuksessa ovat erilaiset määrittelmät todellisuudesta, erilaisten painostusryhmien toiminta sekä yleiseen mielipiteen muodostumiseen ja yhteiskunnallisiin liikkeisiin liittyvä mobilisointi. (Väli-verronen 1996, 40–41.) Yhtenä jatkotutkimuskohtena voisikin olla se, miten erilaisten kehysten avulla määritellään sosiaalisia ongelmia ja tutkia tarkemmin sitä, ketkä määrittelyprosessiin eniten osallistuvat ja miten. Konstruktionistisesti suuntautuneet kysymykset voisivat olla, miksi joitakin haitallisina pidettyjä asioita aletaan pitää ongelmina ja miksi toisia ei? Miten nämä asiat hahmottuvat ongelmallisiksi ja kuinka ne nousevat julkiseen keskusteluun ja ihmisten huomioon? Miten nämä ongelmaa koskevat määrittelyt muuttuvat? (Väli-verronen 1996, 213.) Mielenkiintoisina tämän kaltaiselle tutkimukselle näen esimerkiksi uhan, vastuun ja puutteen kehykset. Erityisesti uhasta käsin lähestyttäessä jotain yhteiskunnallista asiaa, se alkaa näyttää vääjäämättömältä ja joltakin, johon täytyy pikaisesti puuttua, ettei jotain katastrofaalista pääse tapahtumaan.

Kaiken kaikkiaan tämän tutkielman teko on ollut mielenkiintoinen prosessi. Alun perin minulle tuntemattomaan kehysanalyysiin tutustuminen on ollut mielekäästä ja innostavaakin. Samoin antoisaa on ollut syvällisesti tutustua sosiaalityön ytimessä oleviin sosiaalisiin ongelmiin ja niiden määrittelyyn. Aineistoni tässä tutkielmassa oli melko laaja. Siitä huolimatta koen, että kehysanalyysi soveltuu myös laajalle aineistolle tehtäväksi ja näin vielä pysytään pro gradu -tutkielman sivumäärissä. Monia jatkotutkimusaiheita on virinnyt mielessäni tutkielmaa tehdessäni edellä mainittujen lisäksi. Esimerkiksi mielenkiintoiseksi näkisin sosiaalisten ongelmia käsittelevien mielipidekirjoitusten kehysten tutkimisen COVID-19-kriisiä edeltävältä ajalta ja niiden vertailun kriisin aikaisiin kehyksiin. Toisaalta mielenkiintoinen tutkimusaihe olisi media-aineistojen laajempi analyysi pelkästään mielipidekirjoitusten sijaan. Myös niin sanotun toisen ja kolmannen aallon aikana julkisessa keskustelussa on vaikuttanut olevan enemmän erilaisia, kriittisiäkin äänensävyjä, joita olisi mielenkiintoista tutkia. Median valtaa sosiaalisten ongelmien ja COVID-19-pandemian kohdalla tullaan varmasti tutkimaan vielä paljon. COVID-19-pandemia toi omalta osaltaan keskusteluun myös monia uusia sosiaalisia ongelmia, jotka eivät olleet ongelmia ennen

COVID-19-pandemiaa, kuten rajoitustoimet ja niihin liittyvät asiat. Kaiken kaikkiaan COVID-19-kriisi tulee taatusti tarjoamaan kosolti tutkimusaineistoa tuleville vuosille.

LÄHTEET

- Alozie, Emmanuel (2005): Sudan and South Africa – a framing analysis of Mail & Guardian Online’s coverage of Darfur. *Ecquid Novi* 26(1), 63-84. Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1080/02560054.2005.9653319>>, luettu 3.3.2021.
- Aspers, Patrik (2018): Forms of uncertainty reduction: decision, valuation and contest. *Theory and society* 47(2), 133-149. Saatavilla <URL:<https://link-springer-com.libproxy.helsinki.fi/article/10.1007/s11186-018-9311-0>>, luettu 25.2.2021.
- Arponen, Senni (2012): Sosiaalityön julkisuuskuvaa tarkastelemassa. Kehysanalyysi sosiaalityötä koskevasta vuoden 2010 sanomalehtikeskustelusta. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Bargain, Olivier & Aminjonov, Ulugbek (2021): Poverty and COVID-19 in Africa and Latin America. *World Development* 142. Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2021.105422>>, luettu 25.2.2021.
- Berger, Peter & Luckmann, Thomas (1994): Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen. Helsinki: Gaudeamus.
- Best, Joel (2008): Social problems. New York: W.W. Norton & Company.
- Blumer, Herbert (1971): Social problems as collective behavior. *Social Problems* 18: 298-306.
- Boin, Arjen & Hart, Paul & Kuipers, Sanneke (2017): The crisis approach. *Handbook of disaster research*. Cham: Springer international publishing, 23-38.
- Bolsen, Toby & Palm, Risa & Kingsland, Justin T. (2020): Framing the origins of COVID-19. *Science communication* 42 (5), 562-585. Saatavilla <URL:<https://journals-sagepub-com.libproxy.helsinki.fi/doi/full/10.1177/1075547020953603>>, luettu 27.2.2021.
- Brinks, Verena & Ibert, Oliver (2020): From corona virus to corona crisis: the value of an analytical and geographical understanding of crisis. *Tijdschrift voor en sociale geografie* 111(3), 275-287. Saatavilla <URL:<https://onlinelibrary-wiley-com.libproxy.helsinki.fi/doi/pdfdirect/10.1111/tesg.12428>>, luettu 25.2.2021.
- Cheng, Zhanikai J. & Shan, Jing (2020): Novel coronavirus: where we are and what we know. *Infection* 48, 155-163. Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1007/s15010-020-01401-y>>, luettu 15.2.2021.

- Curran, James & Seaton, Jean (2018): *Power without responsibility: press, broadcasting and the internet in Britain*. Lontoo: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Conway, Bethany A. & Kenski, Kate & Wang, Di (2015): The rise of twitter in the political campaign: searching for intermedia agenda-setting effects in the presidential primary. *Journal of computer-mediated communication* 20(4), 363-383. Saatavilla <URL: <https://doi.org/10.1111/jcc4.12124>>, luettu 18.2.2021.
- Damstra, Alyt & Vliegthart, Rens (2018): (Un)covering the Economic Crisis? *Journalism Studies* 19 (7), 983-1003. Saatavilla <URL: <https://doi.org/10.1080/1461670X.2016.1246377>>, luettu 26.2.2021.
- D'angelo, Paul (2002): New framing as a multiparadigmatic research program: a response to Entman. *Journal of communication* 52 (4), 870-888. Saatavilla <URL: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2002.tb02578.x>>, luettu 2.3.2021.
- Emerson, Robert M. & Messinger, Sheldon L. (1977): The Micropolitics Troubles. *Social Problems*. (25)2, 121-134. Saatavilla <URL:<https://www.jstor.org/stable/800289?seq=1>>, luettu 6.2.2021.
- Entman, Robert M. (1991): Framing the coverage of international news: Contrasts in narratives of the KAL and Iran air incidents. *Journal of communication* 41(4), 7-21. Saatavilla <URL:<http://courses.washington.edu/com201/COM%20201%20readings/Entman-Framing%20US%20coverage%20of%20international.pdf>>, luettu 3.3.2021.
- Entman, Robert M. (1993): Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of communication* 43(4), 51-58. Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>>, luettu 2.3.2021.
- Eskola, Marjatta (2003): Aina voi tehdä toisin. Asiakkaan avun tarpeen ja menettelytavan välisestä suhteesta muodostuu sosiaalityön laadun mitta. Teoksessa Laitinen, Merja & Pohjola, Anneli (toim.): *Sosiaalisen vaihtuvat vastuut*. Jyväskylä: PS-kustannus, 108-127.
- Gamson, William A. & Croteau, David & Hoynes, William & Sasson, Theodore (1992): Media images and the social construction of reality. *Annual review of sociology* 18 (1), 373-393. Saatavilla <URL:<https://www-annualreviews-org.libproxy.helsinki.fi/doi/10.1146/annurev.so.18.080192.002105>>, luettu 3.3.2021.
- Gamson, William A. & Lasch, Kathryn Eilene (1983): The political culture of social welfare policy. Teoksessa Spiro, Shimon E. & Yuchtman-Yaar Ephraim (toim.): *Evaluating the welfare state: Social and political perspectives*. San Diego: Academic press.

- Gitlin, Todd (1980): The whole world is watching. Berkley: University of Columbia.
- Goffman, Erving (1974): Frame analysis. An essay on the organisation of experience. Boston: Northeastern University Press.
- Gusfield, Joseph R. (1981): The culture of public problems. Chigago: University of Chigago press.
- Habermas, Jürgen & Pietilä, Veikko (2004): Julkisuuden rakennemuutos: tutkimus yhdestä kansalaisyhteiskunnan kategoriasta. Tampere: Vastapaino.
- Havakka, Pauliina (2018): Sosiaaliset riskit – määritelmiä ja merkitys yhteiskunnassa. Teoksessa Ahteensivu, Aarno & Koskinen, Lasse & Kulmala, Jarna & Havakka, Pauliina (toim.): Riskienhallinnan ajankohtaisia teemoja. 124-177. Saatavilla <URL: <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/105239>>, luettu 16.2.2021.
- Hakkarainen, Pekka & Ruonavaara, Hannu & Wiberg, Matti (1993): Sosiaalisten ongelmien konstruointi ja työstäminen. Sosiologia (30)4, 285-298.
- Heiskala, Risto (1991): Goffmanista semioottiseen sosiologiaan. Sosiologia (2), 90-97.
- Heiskala, Risto (1994): Sosiaalinen konstruktionismi. Teoksessa Heiskala, Risto (toim.) Sosiologisen teorian nykysuuntauksia. Helsinki: Gaudeamus, 146-168.
- Helne, Tuula (2004): Sosiaalivakuuttava hyvinvointiyhteiskunta. Teoksessa Hellsten, Katri & Helne, Tuula (toim.) Vakuuttava sosiaalivakuutus? Helsinki: Kelan tutkimusosasto, 222-239.
- Helsingin Sanomat (31.1.2020): Karanteenissa olevilla ei todettu koronavirusta – Suomessa on nyt 24 virukselle altistunutta, joista 10 on karanteenissa. Saatavilla <URL:<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006390576.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (24.2.2020): EU yrittää estää koronaviruksen leviämistä – ja pelkää samalla, että jäsenmaat alkavat sulkea rajoja viruksen vuoksi. Saatavilla <URL:<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006418187.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (27.2.2020): Pääministeri: Koronavirukseen tärkeää varautua huolellisesti, mutta samalla välttää ylimitoitettuja toimia. Saatavilla <URL:<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006420783.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (28.2.2020): Maailman terveysjärjestö nosti koronaviruksen riskiluokituksen ”erittäin korkeaksi”. Saatavilla <URL: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006421864.html>>, luettu 24.2.2021.

- Helsingin Sanomat (6.3.2020): Koronavirustartunnat leviävät Iranin johdossa, Khamenein neuvonantaja ja viisi muuta korkea-arvioista päättäjää kuollut. Saatavilla <URL: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006431055.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (7.3.2020): Italiassa 10 prosenttia hoitohenkilökunnasta sairastui koronavirukseen – erikoislääkäri kertoo, mitä Suomessa tehdään, jotta sama ei tapahdu täällä. Saatavilla <URL: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006431161.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (10.3.2020): Osa tehohoitoyksiköistä on romahtamisen partaalla, kertoo Italian terveystieteiden neuvonantaja, jolla on ohje muille Euroopan maille. Saatavilla <URL: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006434775.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (11.3.2020): WHO:n johtaja julisti koronaviruksen pandemiaksi, Italia ilmoitti maanlaajuisesta kauppojen sulkemisesta. Saatavilla <URL: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006434966.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (15.3.2020): Pysähdys. Saatavilla <URL: <https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000006439595.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (16.3.2020a): Tässä ovat kaikki hallituksen poikkeukselliset toimet koronaviruksen hillitsemiseksi, vaikuttavat lähes jokaisen kansalaisen arkeen – tiedotustilaisuus katsottavissa kokonaisuudessaan. Saatavilla <URL:<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006441020.html>>, luettu 23.2.2021.
- Helsingin Sanomat (16.3.2020b): Presidentti Niinisto HS:lle: ”Lopullisuus on kova sana, mutta nyt maailma muuttuu”. Saatavilla <URL: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006441952.html>>, luettu 24.2.2021.
- Helsingin Sanomat (7.1.2021): Tasan vuosi sitten HS uutisoi ensi kertaa keuhkokuumeesta muistuttavasta virustaudista Kiinassa, mutta juttu ei edes mahtunut painettuun lehteen. Saatavilla <URL: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000007723855.html>>, luettu 24.2.2021.
- Hilgartner, Stephen & Bosk, Charles L. (1988): The rise and fall of social problem: a public arenas model. *American journal of sociology* 94(1), 53-78.
- Hu, Yong & Sun, Jiazhong & Zhe, Dai & Haohua, Deng & Li, Xin & Qi, Huang & Yuwen, Wu & Li, Sun & Yancheng, Xu (2020): Prevalence and severity of corona virus disease 2019 (COVID-19): A systematic review and meta-analysis. *Journal of Clinical Virology* 127. Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1016/j.jcv.2020.104371>>, luettu 27.2.2021.

- Hughey, Matthew W. (2008): Social constructionist theory. Teoksessa Parrillo, Vincent N. (toim.): Encyclopedia of social problems. Lontoo: Sage Publications, 866-867.
- Horsti, Karina (2005): Vierauden rajat. Monikulttuurisuus ja turvapaikanhakijat journalismissa. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Iltta-Sanomat (15.4.2020): Uudenmaan sulkua päättyi – näillä kolmella seikalla hallitus perusteli päätöstä. Saatavilla <URL:<https://www.is.fi/politiikka/art-2000006475335.html>>, luettu 23.2.2021.
- Iltta-Sanomat (4.5.2020): Kirjastojen uloslainaus mahdolliseksi heti, etätyötä jatketaan toistaiseksi – näin rajoitusten purku etenee. Saatavilla <URL:<https://www.is.fi/politiikka/art-2000006496630.html>>, luettu 23.2.2021.
- Iyengar, Shanto & Kinder, Donald R. (2010): News that matters. Television and american opinion updated. Chigago: University of Chigago press.
- Jokinen, Arja (1993): Poliitikkojen puheet puntarissa: Kaupunginvaltuutettujen asunnottomuuspuheiden retoriikka. Teoksessa Jokinen, Arja, Kirsi Juhila ja Eero Suoninen (toim.): Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino, 189-226.
- Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Pösö, Tarja (toim.) (1995): Sosiaalityö, asiakkuus ja sosiaaliset ongelmat. Konstruktionistinen näkökulma. Helsinki: Gummerrus Kirjapaino Oy.
- Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Pösö, Tarja (1995): Tulkitseva sosiaalityö. Teoksessa Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Pösö, Tarja (toim.): Sosiaalityö, asiakkuus ja sosiaaliset ongelmat. Konstruktionistinen näkökulma. Helsinki: Gummerrus Kirjapaino Oy. 9-23.
- Juholin, Elisa & Kuutti, Heikki (2003): Mediapeli. Anatomia ja keinot. Helsinki: Inforviestintä Oy.
- Kahneman, Daniel & Tversky, Amos (1984): Choices, values and frames. American psychologist 28, 341-350. Saatavilla <URL:<https://www.semanticscholar.org/paper/Choices%2C-Values%2C-and-Frames-Kahneman-Tversky/44eab3013cb6c63a534570994c9cffe3935ec7ed>>, luettu 17.2.2021.
- Kananoja, Aulikki & Niiranen, Vuokko & Jokiranta, Harri (2008): Kunnallinen sosiaalipolitiikka. Osallisuutta ja yhteistä vastuuta. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Kangas, Kaisa (2020): Vitkuttelija vai onnistuja? : Japani Helsingin Sanomien covid-19 -uutisoinnissa. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.

- Kansallinen mediatutkimus (KMT) (2020): Lehtien lukijamäärät. Saatavilla <URL: https://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2021/01/KMT_2020_lukijamaarat-26-01-2021.pdf>, luettu 25.2.2021.
- Karvonen, Erkki (2000): Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Tiedotustutkimus* 23(2), 78-74.
- Kataja, Kati & Ristikari, Tiina & Paananen, Reija & Heino, Tarja & Gissler, Mika (2014): Hyvinvointiongelmien ylisukupolviset jatkumot kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten elämässä. *Yhteiskuntapolitiikka* 1 (79), 38-54.
- Kemp, Peter (1989): The housing question. The vulnerable, the disadvantaged and the victimized: who they are and where they live. Teoksessa Herbert, David T. & Smith, David M. (toim.): *Social problems & the city*. New York: Oxford university press, 159-175.
- Kitsuse, John I. & Spector, Malcolm (2009): *Constructing social problems*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Kuhn, Ursina & Klaas, Hannah S. & Antal, Erika & Dasoki, Nora & Lebert, Florence & Lipps, Oliver & Monsch, Gian-Andrea & Refle, Jan-Erik & Ryser, Valérie-Anne & Tillmann, Robin & Voorpostel, Marieke (2021): Who is most affected by the corona crisis? An analysis of changes in stress and well-being in Switzerland. *European Societies*, 23(1), 942-956. Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1839671>>, luettu 25.2.2021.
- Kunelius, Risto (2020): On the overlap of systemic events: Covid-19, climate and journalism. *Social media + society* 6 (3). Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1177/2056305120948197>>, luettu 23.2.2021.
- Kunelius, Risto (2001): *Viestinnän vallassa. Johdatusta joukkoviestinnän kysymyksiin*. Helsinki: WSOY.
- Kuutti, Heikki (2008): *Mediakierre. Selviytyminen kielteisessä julkisuudessa*. Keuruu: Infor.
- Kornberger, Martin & Leixnering, Stephan & Meyer, Renate E. (2019): The logic of tact: how decisions happen in situations of crisis. *Organizational studies* 40(2), 239-266. Saatavilla <URL:<https://journals-sagepub-com.libproxy.helsinki.fi/doi/full/10.1177/0170840618814573>>, luettu 25.2.2021.
- Latour, Bruno (2020): Is this a dress rehearsal? *Critical Inquiry*. Saatavilla <URL:<https://critinq.wordpress.com/2020/03/26/is-this-a-dress-rehearsal/>>, luettu 27.2.2021.

- Lehmuskoski, Antero & Kuusisto-Niemi, Sirpa (2008): Sosiaalialan sanasto asiakastietojärjestelmää varten. Sosiaalialan teknologiahanke. Stakes. Saatavilla <URL: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/76344/R30-2008-VERKKO.pdf>>, luettu 8.2.2021.
- Linström, Margaret & Marais, Willemien (2012): Qualitative news frame analysis: a methodology. *Communitas* 17, 21-38. Saatavilla <URL:<https://journals.ufs.ac.za/index.php/com/article/view/991>>, luettu 4.3.2021.
- Loseke, Donileen (2017): Thinking about social problems: an introduction to constructionist perspectives. Taylor and Francis. E-kirja.
- Matthes, Jörg (2009): What's in a frame? A content analysis of media framing studies in the world's leading communication journals, 1990-2005. *Journalism & mass communication quarterly* 86(2), 349-367. Saatavilla <URL: <https://doi-org.libproxy.helsinki.fi/10.1177/107769900908600206>>, luettu 3.3.2021.
- McCombs, Maxwell E. & Shaw, Donald L. (1972): The agenda-setting function of mass media. *Public opinion quarterly* 36(2), 176-187.
- McNair, Brian (2000): Journalism and democracy: an evaluation of the political public sphere. Lontoo: Routledge.
- Moisio, Sami (2020): State power and the COVID-19 pandemic: the case of Finland. *Eurasian geography and economics* 61 (4-5), 598-605. Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1080/15387216.2020.1782241>>, luettu 15.2.2021.
- Mäkipää, Leena & Mörä, Tuomo (2009): Henkirikos yhdistää. Teoksessa Väliverronen, Esa (toim.): Journalismi murroksessa. Helsinki: Gaudeamus. 307-221.
- Negt, Oskar & Kluge, Alexander (1972): Öffentlichkeit und Erfahrung: zur Organisationsanalyse von bürgerlicher und proletarischer Öffentlichkeit. Frankfurt a.M: Suhrkamp.
- Nisbet, Matthew C. (2010): Knowledge into action: framing the debates over climate change and poverty. Teoksessa D'Angelo, Paul & Kuypers, Jim A. (toim.): Doing news framing analysis. Empirical and theoretical perspectives. Florence: Routledge.
- Noelle-Neumann, Elisabeth (1974): The spiral of silence. A theory of public opinion. *Journal of communication*, 24, 43-51. Saatavilla <URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/The-Spiral-of-Silence-A-Theory-of-Public-Opinion-Noelle-Neumann/5a55ad7fe7a05ab0554b4b0d28d53af53877df13>>, luettu 18.2.2021.

- Ogbodo, Jude Nwakpoke & Chike Onwe, Emmanuel & Chukwu, Joseph & Nwasum, Chinedu Jude & Nwakpu, Ekwutosi Sanita & Ugochukwu Nwankwo, Simon & Nwamini, Samuel & Elem, Stephen & Iroabuchi Ogbaeja, Nelson (2020): Communicating health crisis: a content analysis of global media framing of COVID-19. *Health promotion perspectives* 10 (3), 257–269. Saatavilla <URL:<https://hpp.tbzmed.ac.ir/Article/hpp-32391>>, luettu 27.2.2021.
- Pan, Zhongdang & Kosicki, Gerald (2005): Framing and the understanding of citizenship. Teoksessa Dunwoody, Sharon & Becker, Lee B. & Mcleod, Douglas & Kosicki, Gerald (toim.): *The evolution of key mass communication concepts: Honoring Jack M. Mcleod*. Cresskill: Hampton Press.
- Parrillo, Vincent N. (toim.) (2008): *Encyclopedia of social problems*. Lontoo: Sage Publications.
- Patel, Jay & Nielsen, F. & Badiani, A. & Assi, S. & Unadkat, V. & Patel, B. & Ravindrane, R. & Wardle, H. (2020): Poverty, inequality and COVID-19: the forgotten vulnerable. *Public Health* 183, 110–111. Saatavilla <URL:<https://doi.org/10.1016/j.puhe.2020.05.006>>, luettu 25.2.2021.
- Pietikäinen, Sari & Mäntynen, Anne (2019): *Uusi kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.
- Pietilä, Kauko & Sondermann, Klaus (1994): *Sanomalehden yhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.
- Poirier, William & Ouellet, Catherine & Rancourt, Marc-Antoine & Béchar, Justine & Dufresne, Yannick (2020): (Un)covering the COVID-19 pandemic: Framing analysis of the crisis in Canada." *Canadian journal of political science* 53 (2), 365–371. Saatavilla <URL: <https://doi.org/10.1017/S0008423920000372>>, luettu 26.2.2021.
- Pride, Richard A. (1995): How activists and media frame social problems: critical events versus performance trends for schools. *Political communication*, 12(1), 5–26. Saatavilla <URL: <https://doi.org/10.1080/10584609.1995.9963052>>, luettu 27.2.2021.
- Puroila, Anna-Maija (2002): *Kohtaamisia päiväkotiarjessa - kehysanalyttinen näkökulma varhaiskasvatustyöhön*. Oulu: Oulun yliopisto.
- Ranta, Mette & Silinskas, Gintautas & Wilska, Terhi-Anna (2020): Young adults' personal concerns during the COVID-19 pandemic in Finland: An issue for social concern. *International journal of sociology and social policy* 40 (9), 1201–1219. Saatavilla <URL:<https://doi-org.libproxy.helsinki.fi/10.1108/IJSSP-07-2020-0267>>, luettu 27.2.2021.

- Reese, Stephen (1991): Setting the media's agenda: a power balance perspective. *Annals of the international communication association* 14 (1), 309-304. Saatavilla <URL:https://www.researchgate.net/publication/281430296_Setting_the_Media%27s_Agenda_A_Power_Balance_Perspective>, luettu 18.2.2021.
- Reese, Stephen (2007): The framing project: a bridging model for media research revisited. *Journal of communication* 57(1), 148-154. Saatavilla <URL: <https://doi-org.libproxy.helsinki.fi/10.1111/j.1460-2466.2006.00334.x>>, luettu 3.3.2021.
- Ridell, Seija (2009): Maankäyttöpeliä uutistilassa. Sanomalehti paikallisten kamppailujen julkisena areenana. Teoksessa Ridell, Seija & Kymäläinen, Päivi & Nyyssönen, Timo (toim.): *Julkisen tilan poetiikkaa ja politiikkaa. Tieteidenvälisiä otteita vallasta kaupunki-, media ja virtuaalituloissa*. Tampere: Tampere university press, 240-270.
- Rittel, Horst W. J. & Webber, Melvin M. (1973): Dilemmas in a general of planning. *Policy sciences* 4(2), 155-169.
- Ryynänen, Toni (2009): Median muotoilemana. Muotoilun mediajulkisuus suomalaisessa talouslehdistöissä. Väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Saari, Juho (2015): *Huono-osaiset. Elämän edellytykset yhteiskunnan pohjalla*. Helsinki: Gaudeamus.
- Semetko, Holli A. & Valkenburg, Patti M. (2006): Framing European politics: a content analysis of press and television news. *Journal of communication* 50 (2), 93-109. Saatavilla <URL:<https://doi-org.libproxy.helsinki.fi/10.1111/j.1460-2466.2006.tb02843.x>>, luettu 27.2.2021.
- Schiefloe, Per Morten (2021): The corona crisis: a wicked problem. *Scandinavian journal of public health* 49, 5-8. Saatavilla <URL: <https://journals-sagepub-com.libproxy.helsinki.fi/doi/pdf/10.1177/1403494820970767>>, luettu 24.2.2021.
- Schneider, Joseph W. (1985): Social problems theory. The constructionist view. *Annual review of sociology* 11: 209-229.
- Schou Andreassen, Cecilie & Billieux, Joel & Griffiths, Mark & Kuss, Daria & Demetrovics, Zsolt & Mazzoni, Elvis & Pallesen, Stale (2016): The relationship between addictive use of social media and video games and symptoms of psychiathric disorders: a large-scale cross-sectional study. *Psychology of addictive behavior* 30 (2), 252-262.. Saatavilla <URL: <https://doi.org/10.1037/adb0000160>>, luettu 27.2.2021.

- Shah, Sayed Mustafa Ali & Mohammad, Danish & Qureshi, Muhammad Fazal Hussain & Abbas, Mohammad Zain & Aleem, Sameeha (2021): Prevalence, psychological responses and associated correlates of depression, anxiety and stress in a global population, during the coronavirus disease (COVID-19) pandemic. *Community Mental Health Journal* 57, 101–110. Saatavilla <URL: <https://doi-org.libproxy.helsinki.fi/10.1007/s10597-020-00728-y>>, luettu 25.2.2021.
- Social Problems – journalin verkkosivut (2020): Saatavilla <URL:<https://academic.oup.com/socpro>>, luettu 25.2.2021.
- Sorsa, Ville-Pekka (2011): Introduction. Teoksessa Sorsa, Ville Pekka (toim.): *Rethinking social risk in the nordics*. Kalevi Sorsa -säätö. Jyväskylä: Bookwell. 11-40.
- Staggenborg, Suzanne (1993): Critical events and the mobilization of the pro-choice movement. *Research in political sociology* 6, 319-345.
- Tankard, James W. (2001): An empirical approach to the study of media framing. Teoksessa Grant, August E. & Gandy, Oscar H. & Reese, Stephen D. (toim.): *Framing public life: perspectives on media and our understanding of the social world*. Mahwah: Taylor and Francis.
- Tran, Muong (2020): Perusopetus uutisoinnin valossa ensimmäisen korona-aallon aikana. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Tuchman, Gaey (1978): *Making news. A study in the construction of reality*. New York: Free Press.
- Valtioneuvosto(3.4.2020): Ravintolat sulkeutuvat koko maassa perjantaina puolen yön aikaan koronavirusepidemian vuoksi. Saatavilla <URL:<https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/ravintolat-sulkeutuvat-koko-maassa-perjantaina-puolen-yon-aikaan-koronavirusepidemian-vuoksi>>, luettu 23.2.2021.
- Valtioneuvosto (4.5.2020): Hallitus linjasi suunnitelmasta koronakriisin hallinnan hybridistrategiaksi ja rajoitusten vaiheittaisesta purkamisesta. Saatavilla <URL: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-linjasi-suunnitelmasta-koronakriisin-hallinnan-hybridistrategiaksi-ja-rajoitusten-vaiheittaisesta-purkamisesta>>, luettu 22.2.2021.
- Vartiainen, Pirkko & Ollila, Seija & Raisio, Harri & Lindell, Juha (2013): *Johtajana kaaoksen reunalla: Kuinka selviytyä pirullisista ongelmista?* Helsinki: Gaudeamus.
- Verhoeven, Jef C. (1993): An interview with Erving Goffman, 1980. *Research on language and social interaction* 26(3), 317-348. Saatavilla:

<URL:https://www.researchgate.net/publication/250810393_An_Interview_With_Erving_Goffman_1980>, luettu 1.3.2021.

Välimaa, Outi (2011): Kategoriat ongelman selontekoina. Pitkäaikastyöttömyydestä neuvottelemisen ja sen rakentuminen haastattelupuheessa. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.

Väliverronen, Esa (1996): Ympäristöuhkan anatomia. Jyväskylä: Vastapaino.

Wohn, Yvette Donghee & Bowe, Brian J. (2014): Crystallization: how social media facilitates social construction of reality. New York: Association for computing machinery, 261-264. Saatavilla <URL: <https://doi.org/10.1145/2556420.2556509>>, luettu 25.2.2021.

Worldometer-verkkosivut (9.3.2021): Total coronavirus cases in Finland. Saatavilla <URL: <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/finland/>>, luettu 9.3.2021.

Worldometer-verkkosivut (1.4.2021): Coronavirus pandemic. Saatavilla <URL: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>>, luettu 1.4.2021.

Yle (28.3.2020): Uusimaa on nyt suljettu – näin se tapahtui, katso kuvat. Saatavilla <URL:<https://yle.fi/uutiset/3-11280477>>, luettu 23.2.2021.

Yle (29.4.2020): Näin hallitus päätti kouluista: Koulut alkavat porrastetusti 14.5.alkaen – katso vastaukset keskeisiin kysymyksiin. Saatavilla <URL:<https://yle.fi/uutiset/3-11329701>>, luettu 22.2.2021.

Yle (29.5.2020): Kotimaassa voi nyt matkustaa, päätti hallitus – lue uudet turvallisuusohjeet tästä. Luettavissa <URL: <https://yle.fi/uutiset/3-11375881>>, luettu 22.2.2021.

Yle (15.6.2020): Hallitus päätti luopua valmiuslain käytöstä, Suomi palaa normaalioloihin – pääministeri Marin: ”Epidemian uhka ei ole ohi”. Saatavilla <URL: <https://yle.fi/uutiset/3-11401289>>, luettu 23.2.2021.

LIITE 1

AINEISTO

Helsingin Sanomissa julkaistut sosiaalisia ongelmia käsittelevät mielipidekirjoitukset aikavälillä 1.3.-15.6.2020.

- HSa 3.3.2020 A. Viruksen torjunnassa pitää keskittyä olennaiseen.
- HSa 3.3.2020 B. Sairaana tulisi pysyä poissa julkisilta paikoilta.
- HSa 4.3.2020 A. Me pitkäaikaissairaat emme ole mitään reppanoita, vaikka meihin koronaviruksesta puhuttaessa usein niin suhtaudutaan.
- HSa 4.3.2020 B. Onko YTL tosissaan uhatessaan mitätöidä ilmoittautumisen ylioppilaskokeeseen?
- HSa 5.3.2020. Näyttäkää tietoiskuja, miten aivastetaan oikein.
- HSa 7.3.2020 A. Vältetään puhaltimia ja kuivataan kädet paperipyyhkeisiin.
- HSa 7.3.2020 B. Noutopöytien lautaspinot voisi kääntää ylösalaisin.
- HSa 9.3.2020 A. Nyt kannattaisi kehittää uudenlaisia suojavaatteita.
- HSa 9.3.2020 B. Viranomaiset ovat tehneet parhaansa koronaviruksen torjunnassa.
- HSa 13.3.2020. Koronavirus nujertaa matkatoimistot.
- HSa 15.3.2020 A. Kaupan työntekijät huolehtivat hygieniasta.
- HSa 15.3.2020 B. Nyt saa olla jouten luvan kanssa.
- HSa 15.3.2020 C. Hallituksen koronapäätökset ovat perustuneet tutkittuun tietoon.
- HSa 15.3.2020 D. Ylioppilaskokeiden aikaistaminen lisää abiturienttien ahdistusta.
- HSa 16.3.2020 A. Koronavirus vei kiireen lapsiperheeltämme.
- HSa 16.3.2020 B. Kaikki eivät ole pystyneet säästämään pahan päivän varalle.
- HSa 16.3.2020 C. Ostoskärryjen kahvat olisi hyvä puhdistaa.
- HSa 16.3.2020 D. Käyttäkää käsineitä.
- HSa 17.3.2020 A. Kulttuurialalla koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne on raastava.
- HSa 17.3.2020 B. Koronavirus pakottaa meidät yhteistyöhön.
- HSa 17.3.2020 C. Koronavirus on herättänyt ihmisten halun auttaa.
- HSa 17.3.2020 D. Pelastetaan yrittäjät koronakriisiltä.
- HSa 17.3.2020 E. Nyt kannattaa käyttää oman lähialueen yrittäjien palveluja.
- HSa 17.3.2020 F. Emme ole kaikki samassa veneessä koronaviruksen suhteen.
- HSa 17.3.2020 G. Ottavatko pankit osaa koronatalukoisiin?
- HSa 18.3.2020 A. Vaikeassa tilanteessa voi olla myös myönteistä muutosvoimaa.
- HSa 18.3.2020 B. Perustulo antaisi suojaa kriiseiltä ja toisi mielenrauhaa.
- HSa 18.3.2020 C. Selviämme koronaviruksen aiheuttamasta kriisistä yhdessä.
- HSa 18.3.2020 D. Selvän tautiriskin kohdalla pitäisi toimia.

HSa 18.3.2020 E. Oppilaiden yhdenvertaisuus tulee turvata myös poikkeusoloissa.

HSa 19.3.2020 A. Koronavirusepidemia vaikuttaa myös sosiaaliseen hyvinvointiin.

HSa 19.3.2020 B. Yksinäisyys lisää tautiriskiä.

HSa 19.3.2020 C. Ulkoilu, uni ja terveellinen ruoka vahvistavat.

HSa 19.3.2020 D. Nyt tarvitaan luovuutta kulttuurialan tukemiseksi.

HSa 19.3.2020 E. Myönteisiä muutosvoimia pitää ohjata.

HSa 19.3.2020 F. Vähävaraisille lapsiperheille kouluevää.

HSa 20.3.2020 A. Myös lapset ja nuoret ansaitsevat uutisointia koronasta.

HSa 20.3.2020 B. Varhaiskasvattajat työskentelevät kohtuuttomissa olosuhteissa.

HSa 20.3.2020 C. Konkurssien torjumiskeinoja on olemassa.

HSa 20.3.2020 D. Meidän on oltava äärimmäisen tarkkoja – olemme sen ikäihmisille velkaa.

HSa 21.3.2020 A. Asiointitapu on konkreettinen tapa tukea yli 70-vuotiaita.

HSa 21.3.2020 B. Hallituksen tulisi harkita korkokattoa.

HSa 22.3.2020 A. Auttakaa meitä terveydenhuollossa työskenteleviä ottamalla virus vakavasti.

HSa 22.3.2020 B. Televisioon ohjattuja jumppia.

HSa 23.3.2020 A. Taiteilijoita voi tukea myös kotoa käsin.

HSa 23.3.2020 B. Annettuja määräyksiä ei pidä nyt uhmata.

HSa 23.3.2020 C. Osa kirjastoista tulisi avata rajoituksin.

HSa 23.3.2020 D. Ulkonaliikkumiskiellot olisi liioittelua.

HSa 24.3.2020 A. Sormusten käyttöä kannattaa välttää.

HSa 24.3.2020 B. Lisää resursseja päivystäviin puhelimiin.

HSa 24.3.2020 C. Koululaisille annettavien etätehtävien pitää olla tarkoin harkittuja.

HSa 24.3.2020 D. Toivon kaikille kotikoulua pitävillä äidille ja isille rentoa mieltä.

HSa 24.3.2020 E. Vanhemmille on siirtynyt iso vastuu lasten oppimisesta.

HSa 24.3.2020 F. Toimeentulotukeen tulisi saada kouluruokailukorotus.

HSa 25.3.2020 A. Tulevina viikkoina ratkaistaan hyvinvointivaltion tulevaisuus.

HSa 25.3.2020 B. Pelkkä kiitos ei enää riitä sosiaali- ja terveysalojen ammattilaisille.

HSa 25.3.2020 C. On tärkeää turvata perheiden selviytyminen koronaviruskriisistä.

HSa 26.3.2020 A. Kotikaranteenissa lihaskunto heikkenee hyvin nopeasti.

HSa 26.3.2020 B. Kävelylenkit pitävät yllä peruskuntoa.

HSa 26.3.2020 C. Meidän vanhusten on päästävä ulos liikkumaan.

HSa 26.3.2020 D. Mitä pitäisi tehdä, kun mieheni ei piittaa rajoituksista?

HSa 26.3.2020 E. Lihavuus on riskitekijä koronapandemiassa.

HSa 26.3.2020 F. Usein vaihtuvat kotihoidon työntekijät ovat riski vanhuksille.

HSa 26.3.2020 G. Vastuu opetuksesta ja oppimisen tuesta on yhä kouluilla ja opettajilla.

HSa 26.3.2020 H. Suomeen palanneiden matkustajien ohjeistus Helsinki-Vantaalla oli puutteellista.

HSa 26.3.2020 I. Tupakoiva naapuri tekee kotikaranteenista yhtä helvettiä.

HSa 27.3.2020 A. Yhdessä sovitut pelisäännöt saavat etätyön ja koulun sujumaan.

HSa 27.3.2020 B. Suunnitelmallisuus ja kannustus auttavat erilaista oppijaa etäkoulussakin.

HSa 27.3.2020 C. Yksinyrittäjien tulojen menetykset on korvattava.

HSa 27.3.2020 D. Mökeillä oleilu ei sairastuta ketään.

HSa 27.3.2020 E. Yrittäjille pitäisi avata oma kriisipuhelinpalvelu.

HSa 27.3.2020 F. Pienet elinsiirtopotilaat ovat vaarassa.

HSa 27.3.2020 G. Jokaisen pitää ottaa vastuu omasta toiminnastaan.

HSa 28.3.2020 A. Koronapandemia kuormittaa hoitajia myös psyykkisesti.

HSa 28.3.2020 B. Perheemme voimavarat ovat aivan lopussa, kun Wilma tursuaa tehtäviä lapsille.

HSa 29.3.2020 A. Suomi on saatava auki mahdollisimman pian.

HSa 29.3.2020 B. Kansalaisten velkojen järjestelyyn tulee varautua nopeasti.

HSa 29.3.2020 C. Opetusalalle ei pidä aiheuttaa isämurhetta.

HSa 29.3.2020 D. Koko ihmiskunta näyttää olevan samalla puolella.

HSa 30.3.2020 A. Sairaaloissa kuormitus jatkuu pitkään - tarvitsemme kaikkien tukitoimintojen apua.

HSa 30.3.2020 B. Toivon hoitohenkilökunnalle tukea jaksamiseen.

HSa 31.3.2020 A. Perhetyötä on tehostettava epävarmoina aikoina.

HSa 31.3.2020 B. Nyt on autettava erityisesti niitä, joiden hätä on suurin.

HSa 31.3.2020 C. Koronakriisi puhkaisee kotitalouksien velkaongelmakuplan.

HSa 1.4.2020 A. Jotta etäkoulusta selvitään kuivin jaloin, opettajien ja vanhempien on puhallettava yhteen hiileen.

HSa 1.4.2020 B. Etäkoulussa opettajien työpäivät venyvät helposti kymmentuntisiksi.

HSa 1.4.2020 C. Jos Alkot pantaisiin kiinni, tapaturmat vähentyisivät.

HSa 1.4.2020 D. Päivähoidon henkilöstön sijoittelussa on käytettävä järkeä.

HSa 1.4.2020 E. Lasten päiväkotiryhmiä ei saa nyt sekoittaa – yksikin kantaja voi altistaa koko ryhmän.

HSa 1.4.2020 F. Suojakäsineistä ei välttämättä ole hyötyä, jos niitä ei osaa käyttää oikein.

HSa 1.4.2020 G. Jos tauti leviää nopeasti, sairaaloiden palvelukyky on vaarassa luhistua.

HSa 1.4.2020 H. Lähimaksurajan korotus vähentäisi tartuntariskiä.

HSa 2.4.2020 A. Suomella ja EU:lla ei ole syytä antautua virukselle, jonka Itä-Aasian maat ovat pitkälti jo voittaneet.

HSa 2.4.2020 B. Pysäköintimaksuissa voisi pitää taukoa.

HSa 3.4.2020 A. Koronaviruskriisi voi jakaa mutta myös yhdistää ihmisiä.

HSa 3.4.2020 B. Laajennetaan suomalaista solidaarisuutta.

HSa 3.4.2020 C. Medialla on nyt erityisen paljon vastuuta.

HSa 3.4.2020 D. Äitini hoitajat ovat arjen sankareita.

HSa 3.4.2020 E. Mikään kriisi ei oikeuta tekemään ihmisoikeusloukkauksia.

HSa 4.4.2020 A. Kelan on autettava myös netittömiä.

HSa 4.4.2020 B. Vanhemmilta tarvitaan nyt joustoa.

HSa 4.4.2020 C. Juoksijoiden muistettava turvaväli.

HSa 4.4.2020 D. Länsirajaa ei voi sulkea hoitajilta.

HSa 5.4.2020 A. Uudet ohjeistukset ovat kova kolaus synnytyspelosta kärsiville.

HSa 5.4.2020 B. Kaikki lapset eivät tunne oloaan turvalliseksi kotona.

HSa 5.4.2020 C. Muistisairas, sosiaalinen äitini liikkuu päivittäin kaupungilla.

HSa 5.4.2020 D. Muistisairas vanhus voi tuntea itsensä hylätyksi.

HSa 5.4.2020 E. Kun perheiden jaksamisen rajat tulevat vastaan, perheen pitää pyytää apua.

HSa 6.4.2020 A. Työpajatoiminnan keskeyttäminen on lisännyt ahdistusta ja päihteiden käyttöä.

HSa 6.4.2020 B. Yksinhuoltajat tarvitsevat nyt kaiken tuen.

HSa 7.4.2020 A. Voimme säilyttää työpaikat omilla valinnoillamme.

HSa 7.4.2020 B. Luopukaa tuista ja korvauksista, joita ette tarvitse.

HSa 7.4.2020 C. Eläkeläiset, käyttäkää ostovoimaanne!

HSa 8.4.2020 A. Sairaalalasku voi pahimmillaan kaataa sairastuneen koko talouden.

HSa 8.4.2020 B. Poikkeusoloissa psyykkisistä ongelmista kärsivien avuntarve on lisääntynyt.

HSa 9.4.2020. Omaishoitajat tarvitsevat nyt konkreettista apua.

HSa 10.4.2020 A. Riittävä ja laadukas sijaishuolto on taattava myös kriisioloissa.

HSa 10.4.2020 B. Koti on nyt monelle lapselle ja nuorelle entistäkin turvattomampi paikka.

HSa 10.4.2020 C. Tukea on saatava sekä väkivallan uhrille että tekijälle.

HSa 10.4.2020 D. Etäkoulu pelasti koulukiusaamiselta.

HSa 11.4.2020 A. Koronaviruksen voittamiseen tarvitaan globaalia yhteistyötä.

HSa 11.4.2020 B. Koronaviruskriisi syventää rikkaiden ja köyhien maiden välistä kuilua.

HSa 14.4.2020 A. Arkea voi keventää oikaisemalla ruoanlaitossa ja hyödyntämällä puolivalmisteita.

HSa 14.4.2020 B. Matkailuala tarvitsee poikkeuksellista tukea.

HSa 14.4.2020 C. Kuntien on etsittävä innovatiivisia ratkaisuja, jotta poikkeustilan aiheuttamat haitat vauvaperheille minimoidaan.

HSa 15.4.2020 A. Kestävä koronaelvytys luo uskoa tulevaisuuteen.

HSa 15.4.2020 B. Fossiilivero koronaviruksen vastaisen taistelun tueksi.

HSa 16.4.2020 A. Vaikka toivon pilkahduksia paremmasta näkyykään, suomalaisilta toivotaan nyt erityistä malttia.

HSa 16.4.2020 B. Kotihoitoon ja vanhustaloukseen on saatava asianmukaisia suojavälineitä.

HSa 16.4.2020 C. Äitimme kuolema koronapandemian keskellä paljasti kansalaisten eriarvoisuuden.

HSa 16.4.2020 D. Suuri kiitos sosiaalityöntekijöille.

HSa 17.4.2020 A. Kaikille kotona oleminen ei ole helppoa.

HSa 17.4.2020 B. Hyytävää perustuslaillista saivartelua.

HSa 18.4.2020 A. Meidän koulussamme etäopetus sujui loistavasti.

HSa 18.4.2020 B. Myös adhd-opettaja nauttii etätyöstä.

- HSa 19.4.2020 A. Paluu kouluun ei ole kaikille helpotus – voisiko etäopetus jäädä pysyväksi oikeudeksi sitä haluaville?
- HSa 19.4.2020 B. Kouluja tulisi avata vaiheittain.
- HSa 19.4.2020 C. Kriisiaikana tulisi edistää yhteishenkeä.
- HSa 19.4.2020 D. Uudenmaan ympärille piirretty raja toi esiin kätkeytyjä ennakkoluuloja.
- HSa 19.4.2020 E. Helsinki tekee kaikkensa hankkiakseen työntekijöille suojavarusteita.
- HSa 20.4.2020 A. Työvoimapulaa voitaisiin lieventää helpottamalla paperittomien oleskelun laillistamista.
- HSa 20.4.2020 B. Kehitysmaita pitää auttaa kaikissa terveyshaasteissa.
- HSa 20.4.2020 C. Uudenmaan sulkua oli tarpeellinen toimenpide ihmisten terveyden ja hengen suojelemiseksi.
- HSa 20.4.2020 D. Koulujen avaaminen altistaisi myös koulun aikuiset koronaviruksen leviämiseksi.
- HSa 20.4.2020 E. Kriisistä selvitään ammattilaisten avulla.
- HSa 21.4.2020 A. Lapsen oikeus elää turvassa kaikelta väkivallalta on vakavasti vaarantunut koronaviruskriisin aikana.
- HSa 21.4.2020 B. Järjestöt osallistuvat aktiivisesti koronatalkoihin.
- HSa 21.4.2020 C. Kesätyö antaa nuorille uskoa tulevaisuuteen.
- HSa 21.4.2020 D. Joustoja myös kausi- ja pätkätyöläisille.
- HSa 21.4.2020 E. Koululla on myös huolenpitotehtävä.
- HSa 21.4.2020 F. Turvaväli unohtuu ostoksia pakattaessa.
- HSa 22.4.2020 A. Etäkoulu ei ole ratkaisu koulunkäyntivaikeuksiin.
- HSa 22.4.2020 B. Etäopetukselle tarvitaan lainsäädännön turva.
- HSa 22.4.2020 C. Koulujen kiinnipitämiselle on vaikea löytää perusteita – sulut tulisi lopettaa asteittain mahdollisimman pian.
- HSa 23.4.2020. Ruokakassien kotiinkuljetus ei oikein suju.
- HSa 24.4.2020 A. Perustulo auttaisi myös kriisin keskellä.
- HSa 24.4.2020 B. Hae apua ajoissa – se on parisuhteesi ja perheesi etu.
- HSa 24.4.2020 C. Rajoitukset ahdistavat monia nuoria.
- HSa 25.4.2020 A. Kouluja ei pidä avata keväällä.
- HSa 25.4.2020 B. Koulutyössä mentävä terveys edellä.
- HSa 25.4.2020 C. Kouluissa on kyse yhdessä kasvamisesta – siksi toivon, että oppilaat pääsevät kouluun mahdollisimman pian.
- HSa 25.4.2020 D. Olisinko todella turvassa virukselta?
- HSa 26.4.2020 A. Osalle lapsista koulupudokkuus on nyt todellinen riski.
- HSa 26.4.2020 B. Pienessä ryhmässä lapseni sairastelu loppui kuin veitsellä leikaten.
- HSa 26.4.2020 C. Näkevätkö mummi ja ukki enää toisiaan.
- HSa 26.4.2020 D. Vähävaraiset kärsivät kaikista eniten.
- HSa 27.4.2020 A. Pitäkää huolta veteraaneista ja muista vanhuksista.
- HSa 27.4.2020 B. Luotot voivat auttaa kuluttajia hetkellisesti heikentyneessä taloustilanteessa.

HSa 28.4.2020 A. Muistisairaat eivät osaa yskiä nenäliinaan: hoitokodeissa tartuntojen estäminen on erityisen vaikeaa.

HSa 28.4.2020 B. Opettajien palattava mukisematta työpaikalleen, jos käsky käy.

HSa 28.4.2020 C. Kouluista ei pidä tehdä viruslaboratorioita.

HSa 28.4.2020 D. On hienoa, että koronakriisin aikana ihmiset ovat alkaneet liikkua enemmän luonnossa.

HSa 29.4.2020 A. Koulujen avaamisen perusteista on kerrottava avoimesti.

HSa 29.4.2020 B. Toukokuussa koulupäiviä kannattaisi käyttää oppilaiden kohtaamiseen.

HSa 29.4.2020 C. Koulujen tulisi avata ovensa mahdollisimman pian.

HSa 29.4.2020 D. Kauppa-asiointiin saa apua.

HSa 30.4.2020 A. Ravintolat voitaisiin avata vapun jälkeen.

HSa 30.4.2020 B. Nettiterapia ei onnistu, kun perhe on kuulolla.

HSa 30.4.2020 C. Puhuminen sankarihoitajista raivostuttaa.

HSa 1.5.2020 A. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria ei saa unohtaa.

HSa 1.5.2020 B. Nuorten tukipalveluissa on ruuhkaa.

HSa 1.5.2020 C. Onko koulu sittenkin hoitolaitos.

HSa 1.5.2020 D. Kevätlukukautta voisi jatkaa parilla viikolla.

HSa 3.5.2020. Koulujen kannattaa hyödyntää etäopetusta tulevaisuudessakin.

HSa 4.5.2020 A. Ikääntyneiden hätä kodissaan on todellinen.

HSa 4.5.2020 B. Ystävien tapaaminen on monelle ikäihmiselle välttämättömyys.

HSa 4.5.2020 C. Virtuaalinen iltapäiväkerhomme on ollut menestys.

HSa 4.5.2020 D. Riskiryhmäperheiden lasten etäopetusta tulisi jatkaa.

HSa 5.5.2020 A. Opettajat ovat tehneet loistavaa etätyötä.

HSa 5.5.2020 B. Oppilashuollon tukitoimia tarvittaisiin myös kesällä.

HSa 6.5.2020 A. Suomeen tarvitaan psykososiaalista tukea ja palveluja koordinoiva asiantuntijakeskus.

HSa 6.5.2020 B. Työllistymiseen tulee panostaa myös kriisin keskellä.

HSa 6.5.2020 C. Meidän yli seitsemänkymppisten tulisi saada elää täyteläistä elämää.

HSa 6.5.2020 D. Ikäihmisten saama kohtelu loukkaa.

HSa 6.5.2020 E. Yli 70-vuotiaat suljetaan ulkokehälle.

HSa 6.5.2020 F. Muistetaan vastuu vapauden huumassa.

HSa 6.5.2020 G. Perusterveiden vanhusten on päästävä asioille.

HSa 6.5.2020 H. Suomen talous tuhoetaan suojelumme takia.

HSa 7.5.2020 A. Opettajat tarvitsevat nyt kannustusta ja aikaa palautua.

HSa 7.5.2020 B. Tarvitsemme lisää erityisopettajia, koulukuraattoreja ja psykologeja.

HSa 7.5.2020 C. Etäopetusta voisi käyttää lähiopetuksen tukena.

HSa 7.5.2020 D. Koronakriisin virittämä intoilu etäopetuksen autuudesta on vaarallista.

HSa 7.5.2020 E. Hengityssuojaimista jahkailu pitää lopettaa.

HSa 7.5.2020 F. Voisivatko tapaamiskontit kulkea eri hoivakotien välillä kirjastoautojen tapaan?

HSa 7.5.2020 G. Tautien iskiessä on tärkeää olla parhaissa mahdollisissa voimissa.
HSa 7.5.2020 H. Nuoret ministerit eivät ymmärrä meitä.
HSa 8.5.2020 A. Hoivakodeissa asuvan puolisoni kunto on romahtanut eristyksen aikana.
HSa 8.5.2020 B. Suojelu osoittaa, että ikäihmisiä arvostetaan.
HSa 8.5.2020 C. Työnohjaus on mielen suojaruste.
HSa 9.5.2020 A. Hallituksen hybridistrategia ei juuri anna toivoa yli 70-vuotiaille.
HSa 9.5.2020 B. Opetusministeri Li Andersson: Erityisopetuksen, opinto-ohjauksen sekä tukiopetuksen resursseja lisätään.
HSa 9.5.2020 C. Kaikkien tulisi käyttää hengityssuojainta.
HSa 9.5.2020 D. Miksi Suomi ei suosittele maskien käyttöä?
HSa 9.5.2020 E. Kiitos ministereille hyvin tehdystä työstä.
HSa 10.5.2020 A. Lapsen oikeus vanhempiinsa pitää turvata poikkeusoloissakin.
HSa 10.5.2020 B. Synnyttävä, sinua ei jätetä yksin.
HSa 10.5.2020 C. Myös varhaiskasvatus tarvitsee korjaavia resursseja.
HSa 10.5.2020 D. Voiko uimahallivedestä saada koronavirustartunnan?
HSa 10.5.2020 E. Kirjataan ylös tapaamiset.
HSa 11.5.2020 A. Jokaisella kuolevalla tulisi olla oikeus ainakin yhden läheisen läsnäoloon.
HSa 11.5.2020 B. Maskipakko johtaisi kyttämiseen.
HSa 12.5.2020 A. Ystäväni ei enää lähde ulos, koska hallitus on kieltänyt.
HSa 12.5.2020 B. Kun tapaamiset kiellettiin, yhteys isääni katosi.
HSa 12.5.2020 C. Koronahoitajat ansaitsevat nyt palkankorotuksen.
HSa 13.5.2020. Median rooli kansalaisten palvelijana on nyt äärimmäisen tärkeä.
HSa 14.5.2020 A. Etäkoulu toi adhd-oireisten elämään paljon haasteita.
HSa 14.5.2020 B. Yhteiskunnan on suojeltava riskiryhmiä.
HSa 14.5.2020 C. Opettaminen taitaa jäädä tulevina viikkoina sivuseikaksi.
HSa 14.5.2020 D. Kotikaranteenissa minusta on tullut raihmainen vanha pappa.
HSa 14.5.2020 E. Niitten pitäis olla karanteenissa.
HSa 14.5.2020 F. Elvytyssetelillä fysioterapiaa ja jalkahoitoa.
HSa 14.5.2020 G. Ikääntyneiden ihmisarvoa on kunnioitettava.
HSa 14.5.2020 H. Suomi on onnistunut elämän suojelemisessa.
HSa 15.5.2020 A. Tiheämpi metroliikenne vähentäisi tartuntojen määrää.
HSa 15.5.2020 B. Hallitus teki oikean päätöksen avatessaan koulut.
HSa 15.5.2020 C. Olen huolissani tuttavastani, joka pelkää koronavirustartuntaa hysteerisesti.
HSa 16.5.2020 A. Koronaviruskriisi ei muuta saattohoidon vaatimuksia.
HSa 16.5.2020 B. Edessä oleva lomakausi on lapsiperheille kriittistä aikaa.
HSa 17.5.2020 A. Kyllä tästäkin karanteenista selvitään.
HSa 17.5.2020 B. Koti on paras paikka.
HSa 18.5.2020. Suomen on raivattava tie ulos ekologisesta kriisistä.
HSa 19.5.2020 A. Työkäiset olivat kuormittuneita jo ennen koronaviruskriisiä.

HSa 19.5.2020 B. Etätö on pahentanut masennusoireitani.

HSa 19.5.2020 C. Jos säännöt on annettu, niitä pitää noudattaa.

HSa 19.5.2020 D. Olen kiitollinen hallitukselle ikäihmisten huolenpidosta.

HSa 19.5.2020 E. Milloin saan tavata onnettomuudesta kuntoutuvan mieheni?

HSa 20.5.2020 A. Ikäihmisiä syrjivät koronaviruksen torjuntatoimet on lopetettava.

HSa 20.5.2020 B. Olen ollut tyytyväinen hallituksen antamiin suosituksiin

HSa 20.5.2020 C. Lääkärin vastaanotolle on vaikea päästä.

HSa 25.5.2020 A. Lasten ja nuorten putoaminen koronakuiluun on estettävä.

HSa 26.5.2020 A. Liikkumisen väheneminen voi romahduttaa ikäihmisen toimintakyvyn.

HSa 26.5.2020 B. Koronaviruskriisi on heikentänyt jo valmiiksi horjuvaa opiskelijoiden hyvinvointia.

HSa 27.5.2020 A. Valtion tulisi kustantaa ikääntyneille palveluseteli kuntoutusta varten.

HSa 27.5.2020 B. Jatkuva pitkäaikainen työkuormitus lisää masennuksen ja työkyvyttömyyden riskiä.

HSa 28.5.2020. Annetaan ravintoloille stressitön kesä.

HSa 30.5.2020. Nuorten uskoa tulevaisuuteen pidettävä yllä.

HSa 31.5.2020. Ruoka-apu korvaa yhä enemmän sosiaaliturvaa korona-aikana.

HSa 1.6.2020. Taidetoiminta voi vahvistaa kykyä toipua ja jatkaa elämää.

HSa 2.6.2020. Riskit unohtuvat liian helposti.

HSa 3.6.2020. Kasvomaskit suojaavat itseä ja lähellä olevia.

HSa 4.6.2020 A. Koronapandemian takia pitkittyneet huoltoriidat ovat lapsille hyvin raskaita.

HSa 4.6.2020 B. Kuolevan läheisen luona on voitava vieraila.

HSa 4.6.2020 C. Saattohoitoon pidemmät vierailuajat.

HSa 4.6.2020 D. Etäopetuksesta ei pidä tehdä trendiä.

HSa 4.6.2020 E. Vanhusten virkistystoiminta tulisi käynnistää nyt.

HSa 4.6.2020 F. Kun muistutin nuoria turvaväleistä, minulle näytettiin keskisormea.

HSa 5.6.2020. Kiitos kaikille päiväkotien työntekijöille.

HSa 8.6.2020 A. Suomalaiset oppivat käyttämään maskeja oikein.

HSa 8.6.2020 B. Nuoret eivät löydä tukipalveluihin ja siksi järjestelmää pitää muuttaa.

HSa 9.6.2020. Koronavirustesteihin hakeutumista pitäisi sujuvoittaa.

HSa 14.6.2020. Muistisairaiden toimintakykyä pitää tukea.

